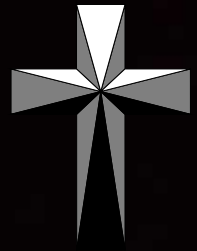

Rijječ

List župe Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna, godišće 12., br. 28., 2013.

Čestit Božić i
blagoslovljena
Nova 2014. godina

Riječ

Osnivač i izdavač: Župa Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna

Odgovara: Don Nikola Menalo, župnik

List uređuje: Medijska sekcija Hrvatske katoličke mladeži Buna

Uredničko vijeće: don Nikola Menalo, Tomislav Zubac, Miroslav Selmanić

Lektor: Martina Arapović

Adresa: Pastoralni centar bl. Alojzija Stepinca, 88202 Buna

Tel/fax: 00387/36/480-600

List se uzdržava dobrovoljnim priložima.

Potporu listu kao i župnoj zajednici možete slati na žiroračun otvoren kod Unicredit banke BH.

Broj računa: 3381002202726268;

Tisak: **GRAFIT**, Mostar

Ono što treba znati svaki župljanin naše župe

Župni ured Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna smješten je u

Pastoralnom centru bl. Alojzija Stepinca na Buni

tel./fax: 036 480 600;

e-mail: zupni.ured.blagaj-buna@tel.net.ba

www.zupablagajbuna.ba

Don Nikola Menalo, župni upravitelj

Svete mise slavimo:

nedjeljom u 8 i 11 sati i radnim danom kroz tjedan (prema rasporedu u Župnom listu)

svake posljednje nedjelje u mjesecu sv. Misa u Blagaju

U ovom broju donosimo:

Biskupova božićna čestitka

stranica 4

Papa Franjo

stranica 6

Iz povijeti

stranica 18

O obitelji

stranica 37

Građevinski radovi u župi

stranica 49

Dječji kutak

stranica 68

Statistika

stranica 70

Župnikov proslov

Poštovani župljani, iza nas je još jedna godina i to Godina vjere. Početak Godine vjere u našoj biskupiji započeo je svečanom svetom Misom u mostarskoj katedrali 13. listopada 2012. pod geslom Obitelj - žarište vjere. Na tu Misu bili su pozvani predstavnici župa, po jedna obitelj iz svake župe. Našu župu predstavljala je obitelj gosp. Mirka Perića, koji ima i bogoslova Roberta u Bogosloviji u Sarajevu. Kao vidljivi simbol kroz Godinu vjere izabrana je svijeća, koja simbolizira Isusa Krista i naše krštenje. Ujedno se u obredu krštenja svijeća daje obitelji da podržavaju svijetlo kojim im je Krist dijete prosvijetlio. Ovu je svijeću Mirkova obitelj svečano unijela u našu župnu crkvu te smo od njezina plamena upalili oltarske svijeće. Pod Misom u 11 sati svijeću je unijela obitelj Tomislava Solde. Ujedinjeni s mjesnim biskupom i ostalim župnim zajednicama naše mjesne Crkve preko ovoga plamena svijeća zakoračismo u Godinu vjere koja je bila pred nama. Pastoralni plan i program, bogat mnoštvom susreta i događanja, napisan je bio u Vodiču kojega je izdala Crkva na kamenu, te smo bili pozvani kroz vjeru rasti.

Prihvatili smo poticaje i krenuli kroz ovu godinu milosti Božje. Na misijskom području imali smo pred sobom dvije Misijske nedjelje. Svake godine Misijska nedjelja nam, osim pomaganja najpotrebnijima, predstavlja i pomaganje onima koji su svoj život posvetili brizi o njima, našim misionarima. Tako se u pripremanje Misijske nedjelje uključuje Udruga žena sv. Veronika, koja svoja kulinarska umijeća prodaje zajedno s našim proizvodima. Uza sve to i misijske materijale imali smo pravi, mali misijski štand. Podrazumijeva se ništa od toga ne bi uspjelo da vi, dragi vjernici, te ideje uvijek ne prihvatite raširenih ruku sa željom da pomognemo misijsku djelatnost. Naravno da nikad nije dovoljno, ali tako smo uspjeli skupiti barem jedan mali dio i pomoći Crkvi širenje evanđelja.

Kroz došašće svako smo jutro razmišljali o obitelji kao žarištu vjere, što je bilo geslo Godine vjere u našim biskupijama.

Mladi su u svom godišnjem programu imali kateheze o vjeri. Održano je 17 kateheza iz Vodiča kroz Godinu vjere te su u mjesecu srpnju išli na alternativni susret mladih u Njemačku.

U župi je, na poticaj Biskupskoga ordinarijata u Mostaru, pokrenuto Djelo za duhovna zvanja u koje se učlanilo 70-ak osoba koje mole za nova duhovna zvanja u našim biskupijama, narodu i Crkvi.

Tijekom blagoslova kuća htjelo se što bolje angažirati oko obiteljskih problema koji su rješavani pastoralnom razboritošću. Blagoslovljeno je 643 obitelji. Nadam se da će s vremenom biti još više onih koji trebaju pripadati Katoličkoj Crkvi.

Za blagdan bl. Alojzija Stepinca, koji se svečano slavi u našoj župi pripremili smo se Pučkim misijama koje su uspješno vodili naši domaći svećenici don Damjan Raguž i don Marko Kutleša. Mnogi su mi kazali kako nam je ovo potrebno. Stoga, i ubuduće će biti nešto slično.

U mjesecu svibnju posjetili su nas bogoslovi Vrhbosanske bogoslovije na proputovanju prema Crnoj Gori. Susreli su se i s biskupom koji im je imao kratak duhovni nagovor.

Na duhovski ponedjeljak, 20. svibnja ove godine, Katolička Crkva slavila je Mariju Majku Crkve koja je zaštitnica naše mostarske katedrale. Na taj je dan slavljena svečana sveta Misa u katedrali u 18 sati, a poslije Mise organizirano je zborovanje, tj. nastup zborova iz dviju naših biskupija: Trebinjsko-mrkanske i Mostarsko-duvanjske. Svi su pjevači sudjelovali i na misnom slavlju te tako ispunili katedralu i katedralno dvorište. I naš je zbor Mir sudjelovao na ovom zborovanju u Mostaru. Nastupili su s pjesmom "Zemlja uzdrhta" i dobili zaslužen gromoglasan pljesak nakon nastupa. Naš je mali zbor Put ljubavi nastupio je na zborovanju dječjih župnih zborova u Stocu s pjesmom "Silan Bog". Dan je bio ispunjen dječjom radošću i veseljem. Sudjelovali smo i na zajedničkom susretu ministranata, koji je bio u Tomislavgradu. Našu je župu predstavljalo 30 ministranata.

U ovoj smo Godini vjere pošli i na grobove apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla u Rim zajedno s hodočasnici iz drugih župa naših biskupija.

Od građevinskih radova u župi u Godini vjere

izdvajam:

- u Blagaju blagoslovljena obnovljena crkva i posvećen oltar. Dovršena fasada na crkvi i djelomično interijer crkve;

- asfaltirano 1100 metara kvadratnih parkinga i župnoga dvorišta na Buni;

- postavljena betonska galanterija ispred ulaza u crkvu (600 kvadrata);

- postavljeno pola stiropor fasade na župnu kuću;

- uređen dio kata župne kuće na Buni;

- nacrtan idejni plan uređenja crkve na Buni;

- započeta izgradnja grobljanske kapelice u Ortiješu;

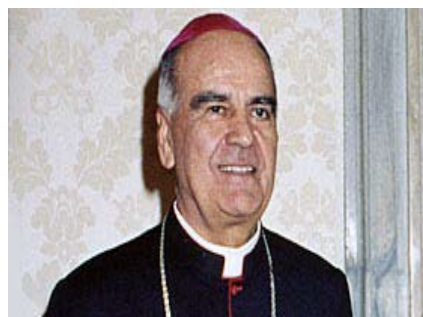
- elektrificirano zvono na kapelici u Kočinama.

Ako je što promaklo neka bude ad maiorem Dei gloriam!

Uza sve što se događalo kroz Godinu vjere želim da nam vjera u Presveto Trojstvo ne malaksa, a neka Bog obilno blagoslovi naš rad i trud na njivi Gospodnjoj.

Vaš župnik
don Nikola Menalo

Začće i rođenje Sina Božjega

Vjerovanje nas apostolsko uči dvije povezane istine, od kojih jednu ovih božićnih dana liturgijski slavimo:

Začet po Duhu Svetom. Uvijek je bilo onih koji su nijekali da je Marija začela svoga Sina po Božjemu Duhu. Pa i među kršćanima. Danas, na primjer, ima protestantskih zajednica koje to izričito niječu. One smatraju da se ovaj članak Vjerovanja ne smije uzimati u doslovnom, nego u prenesenom smislu. Zato vele: Onaj koji u to vjeruje, može se smatrati pravovjernim; ali ako odbacuje taj nauk, ne smije se smatrati - heretikom! Posve nelogično!

Nastojeći izbjeći prihvaćanje doslovnoga smisla s obzirom na ovaj članak, neki se takvi nekatolici pozivaju na židovski mentalitet i poimanje začća. Židovi su naime uvijek smatrali da prigodom začća djeteta sudjeluju tri čimbenika: otac, majka i - Duh Božji. Sveti je pisac, kažu, želio istaknuti posebnu ulogu Duha Svetoga, zato je onako nejasno prikazao ili posve umanjio Josipovu ulogu.

Mi katolici čvrstom vjerom držimo da roditelji, po Božjoj rasporedbi, daju tijelo, a Bog daje dušu novomu biću. Ako nema Božjega dara duše, nema ni djeteta po samom tijelu! Kod vremenita začća ili utjelovljenja vječnoga i jedinorođenoga Sina Božjega od Djevice Marije u Nazaretu Duh je Sveti po svojoj božanskoj snazi i zahvatu učinio posve izlišnim naravno sudioništvo muža, konkretno sv. Josipa. Da su tako shvatili i povjerovali sami sveti pisci, Matej i Luka, jasno nam pokazuje rečenica: "Bogu ništa nije nemoguće" (Lk

1,37). Nemoguće je govoriti o nemogućnostima kada je u pitanju Božja akcija i intervencija! Bog je pripremio Djevicu Mariju tako da je i ona sama bila začeta bez iskonskoga grijeha od svojih roditelja Joakima i Ane, što slavimo svetkovinom Bezgrješnoga začća!

Rođen od Djevice Marije. Ni na jednom sveopćem koncilu nije definirana dogma o Marijinu djevičanstvu. To zapravo i ne treba dogmatizirati - kako kaže J. Ratzinger u Uvodu u kršćanstvo govoreći o ovom članku - jer je to jasno istaknuto u samom Novom Zavjetu. Prema tomu, to je pra-dogma, pra-temeljna istina Kristova utjelovljenja. Na svakom ekumenskom koncilu, na kojem je bilo govora o Isusovoj majci, Mariju oci nazivaju "vazda Djevicom". To je kao njezino vlastito ime Marija. Što veli o tome Sveto Pismo i časna Predaja?

Sveto Pismo. Dva su mjesta na kojima se govori o djevičanskom Marijinu začću Sina Božjega. Oba bitna i nepobitna.

Matejev izvještaj: "A rođenje Isusa Krista bijaše ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego će se oni sastati, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin pravedan, ne htjede je izvrnuti sramoti, nego smišljaše kako da je potajice otpusti. Dok je on to snovao, gle anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: 'Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga...'" (Mt 1,18-20). Ovi istaknuti izrazi mogu zadavati određene poteškoće. Kako razriješiti pojmove: zaručnica, žena, otpuštenje, muž?

U židovskoj ženidbi postojala su tri stadija: Najprije dogovor ili **ugovor**. Taj se ugovor mogao obaviti čak nekoliko mjeseci nakon rođenja djece. Roditelji su ugovarali ženidbu i udaju za svoju djecu. Zatim **zaruke**. Kada bi djeca poodrasla i postala punoljetni članovi društva, mogle su se ostvariti zaruke koje bi trajale po godinu ili više dana. Za vrijeme zaruka zaručnici su se smatrali mužem i ženom, tako da je trebala otpusnica ako ne bi željeli živjeti zajedno u braku nakon zaruka. Vrijeme zaruka nije dopuštalo uporabu ženidbenih prava. Zato, ako bi za vrijeme zaruka muž, tj. zaručnik umro, ostala bi zaručnica koju su zvali: djevica-udovica. I konačno **ženidba**. Nakon godine dana slijedilo je

religiozno vjenčanje i obiteljski život sa svim pravima i dužnostima.

Josip i Marija bili su u drugom stadiju, tj. u zaručama, kada se dogodilo čudo ili još bolje: Otajstvo Utjelovljenja. Zato nam je razumljiv Matejev tekst u kojem se govori o Josipu kao mužu, i o Mariji kao ženi, a ipak se jasno i nedvosmisleno naglašava isključiva uloga Duha Svetoga prigodom Marijina zatrudnjenja Božjega Sina.

Lukin izvještaj: "U šestome mjesecu posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret, k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; djevica se zvala Marija... No anđeo joj reče: Ne boj se, Marijo, ta našla si milost u Boga! Evo začet ćeš i roditi Sina i nadjenut ćeš mu ime Isus... na to će Marija anđelu: Kako će to biti kad ja muža ne poznajem? Anđeo joj odgovori: Duh Sveti sići će na te, i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji" (Lk 1,26.30-32.34-35).

Imajući u vidu spomenute ženidbene stadije, u kojima se lako razrješuju gore navedeni izrazi, ovdje možemo samo istaknuti posve razgovijetnu ulogu Duha Svetoga u začću Sina Božjega. To je začće posve Duhovo djelo, i Marijino, razumije se.

Crkvena predaja. Već od 2. stoljeća crkvena je predaja jednodušna s obzirom na Marijino djevičanstvo i u samom činu začća. Navedimo sv. Ignacija Antiohijskoga, s početka 2. stoljeća (+107.). Kršćani su "posve uvjereni, što se tiče našega Gospodina, da je on doista iz Davidove loze po tijelu, ili Sin Božji po božanskoj volji i moći, doista rođen od Djevice" (Pismo Smirnjanima, I, 1, 2).

Katolička Crkva vjeruje da je Marija bila i ostala Djevica prije poroda, u porodu i nakon poroda. Ona je Majka-Djevica. Jedinstveno biće na ovome svijetu.

I dok zahvaljujemo Bogu Ocu koji je poslao Sina svoga te snagom Duha Svetoga postao čovjekom radi nas ljudi i radi našega spasenja, čestitamo svim katoličkim vjernicima Rođenje našega Spasitelja Isusa Krista i molimo obilnu milost mira i radosti po zagovoru njegove majke Marije i o Božiću i kroza sve dane Nove 2014. godine!

+ Ratko Perić, biskup

Papa Franjo - Argentinac i isusovac

Poput groma odjeknula je vijest: papa Benedikt XVI. obznanio je u 11. veljače svoju odluku da se dana 28. veljače u 20 sati odriče svoje službe. Vijest su najprije prenijele velike svjetske agencije i medijske kuće. Slijedila je nevjerica i sumnja da ipak možda nije riječ o informaciji dobivenoj od “neimenovanih vatikanskih izvora”, no sve je bilo jasno kad je obznanjeno da je Papa sam najavio svoje odstupanje sa službe nasljednika sv. Petra, i to na redovitom javnom konzistoriju (sastanku Kardinalskoga zbora) koji je bio prethodno najavljen i na kojemu je Sveti Otac trebao izdati dekrete o kanonizaciji jednog blaženika i dviju blaženica, što je i učinio.

U petom krugu izbornika kardinala okupljenih u Sikstinskoj kapeli u Vatikanu 13. ožujka 2013. izabran je za Papu kardinal Jorge Mario Bergoglio, nadbiskup Buenos Airesa, argentinski isusovac. Sedamdeset mu je i sedam godina. Rođen je u Buenos Airesu 17. prosinca 1936., od oca Marija i majke Regine r. Sivori u obitelji od petero djece talijanskih imigranata. Studirao je kemiju. U 22. godini ušao je u isusovački novicijat, 11. ožujka 1958. u Villa Devoto. Završio je

studij filozofije i teologije i zaređen je za svećenika u 33. godini života, 13. prosinca 1969. Obavljao je razne službe u Provinciji: bio je provincijal Argentinske provincije Družbe Isusove od 1973. do 1979. Od 1980. do 1986. rektor je Kolegija u San Joseu. Bio je profesor i duhovnik u provincijskim kolegijima. Od 1986. u Njemačkoj je dovršavao doktorat. Prijatelj je sirotinje i odbačenih i ujedno kritičar “teologije oslobođenja”. Imenovan je pomoćnim biskupom Buenos Airesa 20. svibnja 1992. Koadjutorom s pravom nasljedstva postao je 3. lipnja 1997. Nakon smrti nadbiskupa A. Quarracina, 28. veljače 1998. preuzeo je upravu nadbiskupije Buenos Airesa. U nadbiskupiji postavio je četiri cilja: zajednice otvorene i bratske; prvenstvo svjesna laikata; evangelizacija usmjerena na svakoga stanovnika grada; pomoć siromasima i bolesnima. Godine 2001. postao je kardinal. U dva maha od 2005. do 2011. obnašao je ulogu predsjednika Biskupske konferencije Argentine.

Biskup je Bergoglio za svoje biskupsko geslo, a sada i za papinsko, uzeo riječi: “Miserando atque eligendo”, preuzeto iz homilije sv. Bede Časnoga, crkvenoga

naučitelja, o izboru sv. Mateja apostola: “Vidio je carinika, a kako je gledao pun smilovanja i odabirući, reče mu: Slijedi me” (Časoslov, IV., str. 1086). U grb je unio i kriptogram Družbe Isusove IHS[OUS] - na grčkom: Isus. Ime Franjo podsjeća ga i na sv. Franju Asiškoga, utemeljitelja franjevac, koji je osobno bio sirotan da nije mogao biti veći i osobito volio sirotinju, ali i na sv. Franju Ksaverskoga, isusovca, zaštitnika misija.

Napisao je knjige *Meditaciones para religiosos - Razmatranja za redovnike* (1982.), *Reflexiones sobre la vida apostólica - Razmišljanja o apostolskom životu* (1986.) i *Reflexiones de esperanza - Razmišljanja o nadi* (1992.).

Pojavivši se, nakon izbora za Papu, na balkonu bazilike sv. Petra pozdravio je okupljeni narod i zamolio ga da se u šutnji pomoli da njega prvoga Bog blagoslovi pa da onda on blagoslovi svoju Rimsku biskupiju i sav narod. Pozdravio je i svoga prethodnika bivšega “Rimskoga biskupa” Benedikta XVI.

“Naš župljanin” msgr. Želimir Puljić novi predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić izabran je 14. studenoga 2012., na 45. redovitom plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije za njezina predsjednika, priopćio je Tiskovni ured HBK.

Nadbiskup Puljić rođen je 7. ožujka 1947. u mjestu Kamena pokraj

Mostara, župa Blagaj. Završio je Dijecezansku gimnaziju u Dubrovniku, a studij teologije pohađao je u Splitu i Rimu. U Rimu je postigao diplomu licencijata iz pastoralne teologije i doktorat iz psihologije. Za svećenika Mostarske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. u Rimu. Po završetku studija vršio je razne službe u Bogosloviji u Sarajevu: od 1978. do 1980. bio je prefekt; od 1980. do 1985. prefekt studija; od 1985. do 1988. rektor.

Sveti Otac Ivan Pavao II. imenovao ga je dubrovačkim biskupom 7. prosinca 1989. Za biskupa je zaređen u Dubrovniku 14. siječnja 1990. kada je i preuzeo službu. Papa Benedikt XVI. imenovao ga je 15. ožujka 2010. zadarskim nadbiskupom. U službu je uveden u zadarskoj prvostolnici 24. travnja 2010.

Od srca čestitamo na novoj odgovornoj službi!

Vjera kroz pisanu riječ don Stjepana Batinovića

Kada se u ovoj Godini vjere razmišljalo i razgovaralo: kojega svećenika uzeti za primjer ustrajne dušobrižničke vjere, sudionici su se lako složili da to bude glasoviti Dumo, msgr. Stjepan Batinović (1912.-1981.), hrašanjski župnik (1947.-1980.), kojemu je svršetkom prošle godine bila 100. obljetnica

don Stjepan Batinović rođenja, a ove godine 75. obljetnica ređenja. Preminuo je prije 32 godine u Hrasnu. Javila se ideja da se u povodu već ustaljena Dana duhovnih zvanja iz župe Hrasna održi i neka vrsta Studijskoga dana o samome Dumi pod vidom vjere. Je li o njemu već bio „Studijski dan“, u povodu njegove 5. obljetnice smrti, 1986. i objavljeni radovi? Jest. Ali o Dumi nikada dosta. Što ga se više proučava, to postaje zanimljiviji. Tako je odlučeno da se održi dopodnevni simpozij, da se pročita sedam-osam dobro sročeni sažetaka pripremljenih predavanja te da sve završi sv. Misom za dušu pokojnoga Dume. Na blagdan sv. Bartola, apostola, 24. kolovoza, u župnoj dvorani na Hrasnu održana su izlaganja, a u župnoj crkvi slavljena koncelebrirana sv. Misa. U nastavku donosimo članak koji je povodom simpozija napisao naš don Nikola.

1. Uvod: Godina vjere - u vjeri ustrajnome Dumi

Papa Benedikt XVI. uputio nam je apostolsko pismo naslovljeno "Porta fidei - Vrata vjere", za proglašenje Godine vjere u Katoličkoj Crkvi od 11. listopada 2012. do 24. studenoga 2013. Poticaj za Godinu vjere papa Benedikt našao je u jubilarnoj 50. godini od početka Drugog vatikanskog sabora kojeg je sazvaio papa Ivan XXIII. (11. listopada 1962.), i dvadesetoj obljetnici proglašenja Katekizma Katoličke Crkve, kojeg je Crkvi dao Ivan Pavao II. (11. listopada 1992.). Katekizam i dokumenti Crkve uče nas da

svojom objavom nevidljivi Bog, u bujici svoje ljubavi, zapodijeva razgovor s ljudima kao prijateljima i s njima druguje da ih pozove u zajedništvo sa sobom i da ih u nj prigrlji. Bog je progovorio čovjeku i htio s njime uspostaviti odnos prijateljstva jer ga voli, jer oduvijek želi svoju dobrohotnu i prijateljsku ljubav podijeliti izvan sebe. Papa poziva, želi i očekuje, da se u Godini vjere pojača razmišljanje o vjeri kako bi se pomoglo svim vjernicima u Krista da što više osvijeste i ponovno osnaže svoje prijanjanje uz evanđelje, osobito u trenutku duboke promjene kakva je ova koju čovječanstvo proživljava (usp. motu proprio, 8).

Ovo nije prvi put da je Crkva pozvana slaviti Godinu vjere. Papa Pavao VI. odredio je sličnu 1967. god., u spomen na mučeništvo apostola Petra i Pavla prigodom tisuću devetstote obljetnice njihova vrhunskog svjedočanstva. Zamislio ju je kao svečani trenutak kako bi u cijeloj Crkvi bila "autentično i iskreno ispovijedanje iste vjere". Smatrao je da na taj način cijela Crkva može probuditi "ispravnu svijest o svojoj vjeri, kako bi je oživjela, pročistila, potvrdila, ispovjedila."

U ovoj Godini vjere 2013. na poticaj biskupa Ratka Perića odlučismo prisjetiti se dugogodišnjega župnika Hrasna don Stjepana Batinovića i u ovom se članku osobito prisjetiti njegove izdavačke djelatnosti: izdavanje župnoga vjesnika Dumo i njegov narod, knjigâ o Hrasnu, te mnogih objavljenih i prevedenih knjiga drugih autora. "Vrata vjere" koja vode u život zajedništva s Bogom u njegovoj Crkvi uvijek su nam otvorena. Ali je hrašanjski župnik za svoje župljane, one u župi i one iseljene, te za druge vjernike, otvarao nova vrata i vidike, vjeru kroz pisanu riječ približio mnogima. Njegovo pero bilo je neiscrпно, njegove ideje bile su originalne, misli poticajne, a volja i želja nezaustavljive. Zaustavio je ipak Gospodin Dumu 1981. godine, pa tako i Dumu i njegov narod. Tko zna što bi nam još bilo sačuvano od zaborava.

Godine 1967. prema smjernicama pape Pavla VI., a na poticaj kardinala Franje Šepera (1905.-1981.) krenuo je hrvatski katolički puk na hodočašće u Rim, želeći tako učvrstiti svoju vjeru u molitvi u Godini vjere.

Opjeva ovo putovanje u desetercu poznati hercegovački svećenik don Petar Vuletić Šjor, a ostade zapisano u hrašanjskom vjesniku Dumo i njegov narod kojega objavi don Stjepan Batinović. Evo kako je Šjor opjevao vjeru Hrvata: "Braćo moja, biskupi Hrvati,/Vi narodu od Boga ste dati./Da mu vjeru sačuvate svetu./Da prestigne vjekovitu metu./Djedi naši kano lavi ljuti./Obraniše vjeru mnogo puta./ I nam vazda braniti je treba./ Jer Lucifer na nju uvijek vreba. Već zovite vjernike junake./ Nek lagane obuju opanke./ Nek ne žale truda ni dinara./ Nama poč je sve do Rima stara."

Tijekom svoga župnikovanja u župi Hrasno (1947.-1980.), kao i do posljednjega dana ovozemaljskoga života (umire za radnim stolom od srčanoga udara 18. srpnja 1981.) don Stjepan Batinović mnogo je radio, gradio i trudio se duhovno i pastoralno oplemeniti svoje vjernike. Vrlo aktivno je radio na izdavačkom području. Svoje je pisanje i objavljivanje shvatio kao još jedan način korisnoga

pastoralnog djelovanja koji će pomoći vjernicima u njihovu duhovnom i moralnom rastu, vjerskom odgoju, koji će otkrivati njihovu povijest i kulturu, običaje i narodno blago. On je shvatio da je župa sa župnikom na čelu pozvana promišljati o stanju i važnosti odgoja vjernika. Potrebno je raditi na podizanju kulture čitanja svojih vjernika preko pisane riječi. Želio je da svaka obitelj u župi prima vjerski tisak.

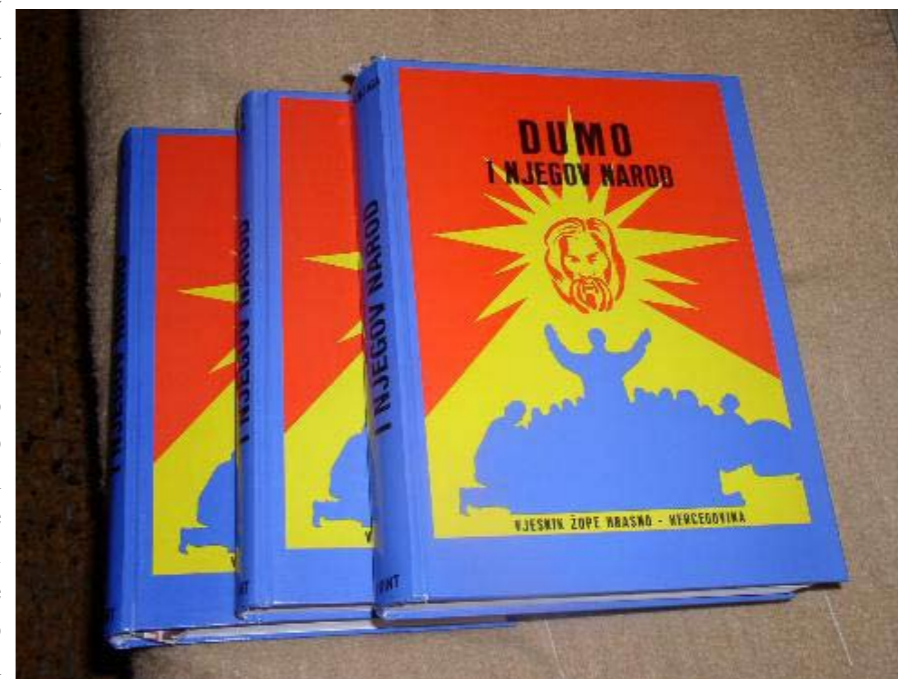
Njegova izdavačka djelatnost može se podijeliti u tri dijela: knjige o Hrasnu, izdavanje vjesnika Dumo i njegov narod, te izdavanje knjiga drugih autora. O

svakoj ovoj izdavačkoj riznici reći ćemo ponešto u ovome članku.

2. Ideja i nastanak župnoga vjesnika Dumo i njegov narod

Izdavanje katoličkoga tiska započinje u 19. stoljeću u velikoj mjeri kao odgovor na izazov liberalizma i razvoj građanskoga društva. Crkva ujedno otkriva mogućnosti tiska u naviještanju Evanđelja i u pastoralnom radu. Ako se izdaju listovi izrazito katoličkoga značenja i sadržaja, onda oni ili služe unutrašnjoj komunikaciji klera, ili napretku školskoga pedagoškoga rada, ili vjerskoj pouci naroda, a u rubnim hrvatskim

pokrajinama nastoje buditi nacionalnu svijest Hrvata te narod uzdizati kulturno i duhovno. Osim malih pučkih mjesečnika, katolički tisak nije postizao onu popularnost i onolike naklade kakve su postizali liberalni listovi zbog mnogih problema na

koje je nailazio.

Katolički tisak u BiH nije samo svjedok i zapisivač povijesti vremena, nego njegov aktivni sudionik koji je sve do danas davao i daje svoj biljeg u smislu izravnoga sudjelovanja u svim segmentima kulturnoga i političkoga, a na osobit način duhovnoga života. Ima li se u vidu utjecaj katoličkoga tiska na oblikovanje svijesti hrvatskoga puka u BiH, onda se s jedne strane uviđa veličina njegova značenja, ali jednako tako i teško breme odgovornosti koje uvijek iznova stoji pred njim kao obveza prema vlastitu narodu

i njegovoj sudbini, posebice kroz povijest a i danas kad je opstanak Hrvata u BiH postao upitan. Sigurno je da je u to vrijeme bilo i drugih katoličkih tiskovina, ali je Dumo prvak u našim mjesnim crkvama.

Don Stjepan Batinović zvani Dumo kao intelektualac uvijek je težio radu i djelovanju, te je želio to prenijeti i na ljude oko sebe. Našavši se na službi u Hrasnu, župi koja pripada Trebinjskoj biskupiji, seoskoj župi s mnogo iseljenika raspršenih po cijelome svijetu, želio je oplemeniti još više taj seoski puk. Želio je kroz pisanu riječ utjecati na intelektualni razvoj i mladih i starih, uputiti ih u svjetska događanja, približiti ih vjeri i Bogu. Zbog toga je nabavljao mnogo knjiga, pisao, prevodio i stvorio Vjesnik. "U Hrasnu je samo jedan čovjek znao čitati: Jozo Maslač, pradjed sadašnjega Bože na kasarni. I on je naučio uz dumu. Danas, gotovo sto godina kasnije, u Hrasnu ima 25% nepismenih, 50% polupismenih i 25% pismenih." Bez obzira na ove brojke Dumo je odlučio pokrenuti župni list i tako informirati, odgajati i opismenjavati svoje vjernike. Tako se u župi primao 341 mjesečnik ili glasnik, a župa je imala oko 380 domova. Don Stjepanova prevelika želja da svoga vjernika neprestano informira i formira i da njegova riječ kao duhovnoga oca i Božjega poslanika dođe do svakoga uha i srca, do svake obitelji u župi i iseljeništvu, jer ga svatko ne može čuti s oltara, dovela ga je do pokretanja župnoga lista koji kasnije prelazi granice župe. Vodila ga je Božja ruka i silna energija, a njegove intelektualne i pastoralne sposobnosti činile su čuda u župi. Znao je da komunikacijom, pisanom ili izrečenom, može doći do svakoga vjernika, a da je svakom vjerniku potrebna utjeha, pokoja riječ, zgoda, savjet, odmor duši: "Vjerska nauka je hrana duši kao kruh gladnom tijelu. A gdje ćeš tu hranu duše dobiti? Najlakše i najobilnije u vjerskoj štampi."

Vjesnik župe Hrasno Dumo i njegov narod počeo je izlaziti 1965. godine. Najprije ciklostilom, a od petog broja knjigotiskom. Ukupno je izišlo 28 brojeva s oko 1800 stranica velikoga formata. Prosječno 64 stranice po broju. Od 1965. do 1976. godine, tj. od 1. do 23. broja časopis je izlazio dva puta godišnje, obično oko Uskrsa i Božića, a od 1976. do 1979. tj. od 23. do 26. broja izlazio je samo jednom godišnje,

o Božiću. Prestao je izlaziti sa smrću svoga urednika. Svaki je broj tiskan obično u 2000 primjeraka. Iako je slovio kao Vjesnik župe Bezgrešnoga Začeca Marijina, Donje Hrasno, obišao je gotovo cijeli svijet i svuda bio rado čitan. Don Stjepan je ovaj list slao u gotovo svaku kuću u župi, mnogim obiteljima po župama Trebinjske biskupije, župnim uredima, prijateljima, pojedinim obiteljima po Hercegovini, svojim iseljenicima, raznim crkvenim, kulturnim i društvenim ustanovama, te svim ljudima za koje je smatrao da će im koristiti, ne mareći za to hoće li ga tko nerado primiti, vratiti, kritizirati, komentirati, platiti... I danas predstavlja nepresušno vrelo vrijednih informacija koje bi, to je sigurno, bez ovog časopisa bile davno zaboravljene.

Napisati tolike stranice u takvim uvjetima zaista je pravo čudo. Čudno je i otkud mu tolika hrabrost upustiti se u takav posao koji zahtjeva vrijeme, trud, volju, novac, mnogo ljudi spremnih za rad, strojeve i pomagala, znanje. A nije bilo električne energije, radio je uz petrolejku; nije imao računalo nego stari pisači stroj; bez modernih tehničkih pomagala, uz veliku udaljenost tiskare i problema koji su vezani za nju; bez novca i uštedevine a uz mnogobrojne pastoralne potrebe raštrkane župe. Za sve se morao sam brinuti: prikupljanje materijala, sastavljanje članaka, fotografije, lektoriranje, spremanje za poštu, slaganje. Ali ipak nije bio sam. Svevišnji je bio uz njega i Gospa koju je osobito štovao. U svemu njegovu radu očit je Božji prst, te don Stjepanov pastoralni i svećenički duh, velika ljubav i veliko srce za one kojima piše.

Prvi broj vjesnika zvao se Dumo svome narodu a izašao je oko Božića 1965. godine. Prema Duminim riječima već su ga na početku neki odvrćali od njegova nauma govoreći da nema smisla izdavati takvo što, da se o župi nema što pisati, neki su se i stidjeli riječi Dumo, neki su pak govorili da je uzaludan trud i trošak. A bilo je naravno i pozitivnih ocjena i kritika. Evo što je Dumo napisao u uvodu prvoga broja vjesnika o uzroku i poticaju za ovaj pothvat: "Htio bi nešto reći i onima koji samo nekoliko puta godišnje dođu, da i oni čuju po koju vjersku istinu, i ili Božju crkvenu naredbu. Da se ne bi naš sastanak pretvorio u sami dernek. Ne bi bilo pravo ni Bogu drago, da samo jedan sat ostanemo s Bogom na razgovoru u crkvi, a tri-četiri sata u razgovoru s ljudima

i rasonodi. Ipak, nedjelja je dan Gospodnji. (...) Zato se pojavljuje ovaj naš listić. On želi da dopre do svake kuće i u ruke svake duše, da donese poruke, obavijesti i želje koje župnik ima reći svima. (...) Ovaj naš lokalni listić nastojat će da se osvrće na neke domaće probleme, kako se ovdje kod nas nameću i kojim odgovor nećemo naći u drugim vjerskim listovima..."

Don Stjepan je bio ustrajan i uporan, nije se dao smesti ni zbuniti, a nije se puno obazirao ni na hvale ni na kritike. Uvjeren da na taj način propovijeda svima i svakome u zgodno i nezgodno vrijeme izdržao je do kraja.

3. Sadržaj Vjesnika

Dumo i njegov narod bio je prvenstveno župni list u kojemu su se nalazile vijesti iz župe. Kasnije se nije ograničavao samo na župu Hrasno nego i na okolne župe Trebinjske biskupije. Don Stjepan je izvještavao o događajima, blagdanima, proslavama, misnim slavljinama i njihovim predvoditeljima, svećenicima koji su pohodili župu, predstavama koje su prikazivane, raznim graditeljskim pomacima u župi: popravljane putova, izgradnja novih kuća, popravljane groblja, gradnja zvonika, nabavka auta itd.

Ovaj je vjesnik bogata riznica župnih informacija i vijesti s terena, obiteljskih, mladomisničkih i župnih uspomena, duhovnih opuštanja kroz duhovne dosjetke, povijesnih posjetnica na velike ljude, plemena i događaje, veza s iseljenicima iz župe, duhovni i moralni poticaj svakome čovjeku.

Ako se studioznije započne proučavati don Stjepanov rad, naći će se podosta tipkarskih i drugih pogrešaka. To mu nije odviše smetalo. Imajući u vidu koliko je tereta morao podnijeti dok bi pojedini broj ugledao svjetlo dana, nije puno pazio ni na ljepotu književnoga jezika, stil, gramatičke pogreške. Njemu je bilo važno prenijeti poruku čitatelju, punu ljubavi i jednostavnosti, pa je tako i pisao, što je i sam potvrdio u drugom broju vjesnika: "Razumljivo će biti, da će u tom našem Vjesniku biti na svakoj stranici i u svakoj rečenici utisnut pečat jednostavnosti. Prava je šteta što se pisanju tek učimo. Utjeha zasad može biti u tome što i naši čitatelji ne priželjkuju visokog stila. Budućnost će tražiti nešto profinjnije, ali ona će dati ljude koji će

to znati iznijeti."

Urednik nije previše pazio ni na raspored građe u vjesniku. Njemu je bilo važnije da što više tekstova natiska na korice vjesnika nego da tekst pregledno rasporedi. U početku je bilo veoma gusto nabijeno, bez isticanja naslova, nezgodno za čitanje, ali dobro iskorišten prostor. Često je mijenjao rubrike, njihovo mjesto u časopisu a i naslove. Ali čitatelji se tomu nisu čudili niti su mu zamjerali. I njima je kao i don Stjepanu bilo važno da ima što više informacija nego sam izgled vjesnika.

Od petog broja vjesnika urednik u časopis unosi i mnogobrojne fotografije koje mu daju jedan novi oblik i poseban čar. Slika je govorila, a i danas govori kao uspomena i svjedok jednog prošlog vremena, tisuću riječi. Često su to bile tehnički neuspjele fotografije, ali to nikomu nije smetalo. Čitatelji nisu krili oduševljenje, župljani Hrasna a osobito iseljenici.

Donosimo najosnovnije podatke o pojedinim brojevima:

1. Dumo svome narodu, Vjesnik župe Hrasno, Donje Hrasno, Božić 1965. Ciklostilom u obliku knjige, 77 stranica. To je prvi broj kasnijega Dume i njegova naroda.
2. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno, Donje Hrasno, Uskrs 1966., ciklostilom, 30 stranica većeg formata. Taj će format ostati do kraja izlaženja časopisa.
3. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno, Donje Hrasno, Božić 1966., ciklostilom, 43 stranice.
4. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno, Donje Hrasno, broj 4 - Uskrs 1967., ciklostilom, 73 stranice.
5. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno - Hercegovina, Donje Hrasno, broj 5 - Božić 1967., knjigotiskom, 3 stranice. Uz glavni naslov Dumo i njegov narod ostao je do posljednjeg broja dodatak Vjesnik župe Hrasno - Hercegovina. To ćemo u daljem tekstu ispustiti kao i samo mjesto Donje Hrasno.
6. Dumo i njegov narod, broj 6 - Uskrs 1968., 67 stranica.
7. Dumo i njegov narod, broj 7 - Božić 1968., 58 stranica.
8. Dumo i njegov narod, broj 8 (pogrešno stoji na naslovnoj stranici i na svim unutarnjim stranicama

Vjesnik broj 7) - Uskrs 1969., 55 stranica.

9. Dumo i njegov narod, broj 9 - Božić 1969., 69 stranica.

10. Dumo i njegov narod, broj 10 - Uskrs 1970., 71 stranica.

11. Dumo i njegov narod, broj 11 - Božić 1970., 74 stranice.

12. Dumo i njegov narod, broj 12 - lipanj (nakon Uskrsa) 1971., 82 stranice.

13. Dumo i njegov narod, broj 13 - studeni (za Božić) 1971., 66 stranica.

14. Dumo i njegov narod, broj 14 - Uskrs, 1971., 90 stranica.

15. Dumo i njegov narod, broj 15 - prosinac (o Božiću) 1972., 98 stranica.

16. Dumo i njegov narod, broj 16 - svibanj (o Uskrsu) 1973., 59 stranica.

17. Dumo i njegov narod, broj 17 - prosinac (o Božiću) 1973., 112 stranica.

18. Dumo i njegov narod, broj 18 - travanj (o Uskrsu) 1974., 47 stranica.

19. Dumo i njegov narod, broj 19 - prosinac (o Božiću) 1974., 64 stranice.

20. Dumo i njegov narod, broj 20 - travanj (o Uskrsu) 1975., 58 stranica.

21. Dumo i njegov narod, broj 21 - prosinac (o Božiću) 1975., 62 stranice.

22. Dumo i njegov narod, broj 22 - svibanj (o Uskrsu)

1976., 54 stranice.

23. Dumo i njegov narod, broj 23 - prosinac (o Božiću) 1976., 74 stranice.

24. Dumo i njegov narod, broj 24 - prosinac (o Božiću) 1977., 72 stranice.

25. Dumo i njegov narod, broj 25 - studeni (za Božić) 1979., 64 stranice.

26. Dumo i njegov narod, broj 26 - studeni (za Božić) 1978., 66 stranica.

27. Dumo i njegov narod, broj 27 - srpanj 1980., 44 stranice.

28. Dumo i njegov narod, broj 28 - travanj (o Uskrsu) 1981., 52 stranice.

Kroz sve brojeve spomenutoga časopisa mogle su se naći uglavnom ove uobičajene rubrike:

- Uvodnici, pozdravi, uskrsne i božićne čestitke čitateljima u župi, u Trebinjskoj biskupiji, u svijetu.

- Župnikova razmišljanja (na glas!) nad pojedinim aktualnim (dobrim ili lošim) događajima u župi. Sve je promatrao i rješavao pod svojim svećeničkim i pastoralnim kutom.

- Iz naše prošlosti - crkvene i narodne: pisma iz starine, povijesni događaji, obljetnice i druge značajne povijesne činjenice; prikazi pojedinih hercegovačkih plemena odnosno prezimena, bilo u jednom selu ili u cijelom kraju; njihov postanak, dolazak u te krajeve, razvojno stablo, istaknuti ljudi, obično legendarni junaci takvih plemena s nekom anegdotom.

- Iz župe Hrasno: uzduž i poprijeko, vijest po vijest, selo do sela, ime do imena. Zanimljivosti bilo koje vrste, ali uvijek gledane pod vidom vjere i morala. Tu se don Stjepan nije ustručavao spominjati imena, pa ni onda kad ljudima nije bilo baš previše mило što su se našli u "Duminoj knjizi". Želio je djelovati moralno i odgojno koliko je mogao.

- Iz okolnih župa u Trebinjskoj biskupiji, ponekad i vijesti iz drugih biskupija: Mostar-Duvno, Dubrovnik, Split-Makarska itd. Novosti, svečanosti, događaji većeg značaja, posebno s odrazom na Hrasno.

- Književni pokušaji pjesnika iz đачkih ili studentskih klupa, seoskih pjevača, guslara i potvrđenih pjesnika. Prozni prikazi i poučne priče.

- Pouke i zgode, dosjetke i šale uzete iz naroda, ponajčešće vezane uz određena imena, duhovite izreke,

odgovori, poslovice. To je bila jedna od najčitanijih i najprepričanijih stranica.

- Braća po svijetu u pismima i slikama. U časopisu je bilo uvijek jeke od domaćih odseljenika, redovito s fotografijama rođenja, vjenčanja, jubileja.

- Preminuli u Gospodinu, bilo u župi, bilo u svijetu, ali koji su na bilo koji način bili povezani s Hrasnom.

- Popis imena dobrotvora koji su doprinijeli za Vjesnik ili bilo koji drugi objekt u župi.

U vrijeme tiskanja časopis je promijenio čak šest tiskara: Najprije kod sestara "Naše Gospe" u Zagrebu, zatim u "Tipografiji" u Đakovu, pa u "Biokovu" u Metkoviću, pa jednom u sarajevskom "Oslobođenju", "Riječkoj tiskari" i u vinkovačkoj "Iskri". Ipak ponajviše se obraćao đakovačkoj tipografiji. Razlozi tih promjena uglavnom su bili novčane naravi a ponekad i zbog takozvane "društvene kritike". Bilo bi mu najdraže da se sve moglo odvijati u njegovoj blizini u Metkoviću, ali za to nije bilo prikladne prilike. Snalazio se kako je najbolje mogao i umio.

4. Trud i žrtva oko pisanja

Don Stjepan je klasični dumo i po svojoj pameti, i moralnom životu, i liturgijskoj praksi, i ljubavi prema Bogu, i Crkvi i narodu. Jedan je od najpopularnijih svećenika koji je bio živi motor ne samo za svoju župu, nego i za cijelu Trebinjsku biskupiju i za sve iseljenike s ovoga područja. Napisao je i objavio vjerojatno više nego svi svećenici Trebinjske biskupije stoljećima, do njega.

Biskup Ratko u knjizi Da im spomen očuvamo zapisao je o Dumi: "Otvorio je začudnu izdavačku djelatnost kad nije bilo nikakva izgleda za to." To je zaista i bilo tako.

Nije uvijek bilo lako, a osobito na početku. Najviše je radio sam, više noću nego danju, budući da je po danu morao raditi na poslovima u župi i oko župe. Bilo je i pohvala i kritika i od župljana a i od kolega svećenika. "Prestrašen lošim predviđanjima gotovo sam htio napustiti ovu ideju. Tad sam ipak prešao na pokušaj, ne usudih se prvi broj uopće dati komu na pregled, sve u strahu da će ga odbiti i time će zamisao potpuno propasti, možda za dugi niz godina ili zauvijek."

Nailazio je na brojne poteškoće i u pisanju, tiskanju,

raspodijeli vjesnika, a osobito u novčanoj potpori. Evo samo dvije (ne)zgode oko truda i izdavanja vjesnika:

"Dumo pao s konja pa zakasnio Dumo i njegov narod!"

"Ne zamjerite što Vjesnik dolazi neredovito. Više je uzroka: 1.) Nedostaje vremena... 2.) Radovi na objektima... 3.) Godine su tu... 4.) Napori oko tiskanja jednoga broja... 5.) Budžet"

5. Cilj vjesnika

Cilj vjesnika bio je probuditi vjeru vjernika kroz pisanu riječ, informirati župljane o događajima u župi i biskupiji, ostati povezan sa iseljenicima iz župe. Sigurni smo da je mislio i na nas, naraštaje koji dolazimo nakon njega, želio nam je nešto ostaviti. A ostavio je mnogo. Već se u naslovu prvoga broja vjesnika vidi cilj pisanja i izdavanja - Dumo svome narodu: "Puno smo

vjekova živjeli a da se o nama nije čula riječ. Niti su je drugi napisali niti mi sami. A ipak ima stvari koje daju i našem kraju pečat osebnosti. Osobine krša našeg i naroda nisu uvijek za baciti. A treba nam i pouke, koja se ne nalazi drugdje. Treba nam duhovne hrane koju mi možemo probaviti. Treba lijeka koji odgovara našim ranama.”

Uvijek se brinuo da čitatelji dobiju na vrijeme svoj primjerak. To nije bilo uvijek moguće, ali se redovito ispričao zbog kašnjenja. Upozoravao je čitatelje da čuvaju svoje primjerke časopisa kao da je naslutio da će nedugo nakon njega biti traženi pojedini primjerci. “Čuvajte vjesnike. Kad pročitaš, ostavi u stalažu s ostalim knjigama. Ili baci u sanduk. Za 20. 50, za 100 godina imat će tek svoju vrijednost. - Da ima koji od prije 100 godina, dugo bi dao za nj stotinu hiljada!”

“Bez ikakvog laskanja velim Ti: divim se Tvom Dumi od naslova do zadnje notice, izbacivši tiskarske pogreške. (...) Zanesvjestim čitajući gdjekad diveći se snalaženju, iskorišćavanju i sitnica za velike stvari, tako da od ‘muhe izade medvjed’ - a sve opet svršavajući s idejom vodiljom: odgojiti svoj narod.”

Čini se da je upravo don Marko Zovko, “s južnoga pola”, kako ga Dumo naziva u svom vjesniku naglas izrekao cilj pisanja vjesnika: odgojiti svoj narod. Na ovom odgoju zahvaljuju mu generacije naraštaja, a mi, njegovi krštenici i suradnici, ovim kratkim osvrtom na njegovo veličanstveno djelo odgoja.

6. Uključiti druge u pisanje

Don Stjepan je želio i druge uključiti u pisanje i izdavanje župnoga vjesnika. Među suradnicima časopisa nalazimo imena svećenika - župnika Trebinjske biskupije u razdoblju od 1965. do 1981., iako je glavni tekst uvijek pisao Dumo. Tu su imena i mnogih učenika, studenata, seoskih pjesnika, iseljenika po svijetu. Evo nekih imena koji su objavljivali u Dumi i njegovu narodu: don Jozo Zovko iz Argentine, don Zvonimir Vuletić iz Ravnoga, don Petar Vuletić Šjor, bogoslov Damjan Raguž iz Dubrovnika, zatim vjernici: Stojan Šutalo, Marko Bošković, studenti: Tomislav, Andrija, Jozo Papac, braća Marići, Pero Rogonjić i drugi. Poruke Hrašnjanima u svijetu i na domu:

“1. Fotografije: Za vjesnik trebamo fotografije pa vas

molimo da nam pošaljete. Pojedinačne, obiteljske, skupne, svih koji žive u jednom mjestu ili u jednoj župi ako ste u velikom gradu.

2. Vaša mišljenja o vjesniku.

3. Šaljite nam dopise iz mjesta u kojem živite.

4. Molim da uvažite. U ovom broju zapazite više gramatičkih pogrešaka i slabo stiliziranih mjesta. Sve članke pisao sam na mašinu, bez prethodnog koncepta rukopisa, a to uslijed oštećenja desne ruke.

5. Božićni je broj mnogima propao jer je zabunom jedan dio poslat na krive adrese. U Ameriku je zakasnio premda je poslan 12. XI. 1968. Putovao je više od tri mjeseca.

7. Autor dviju knjiga o Hrasnu

Župnik Batinović svoju je župu zavolio i na poseban se način srastao s Hrasnom i njegovim vjernicima. Premda je mjesto poprilično pasivno župnik nije nikad nad njim ruke skrstio. Promatrajući gradske potrebe ljudi da se tjedno, mjesečno ili godišnje vrte na selo, na ognjište, don Stjepan je baš tu vidio određenu religioznu perspektivu. Nastojao je takvim ljudima - vjernicima omogućiti ugodne religiozne doživljaje u hrašanjskom zelenilu i izvanrednoj klimi, osobito ljeti. Zato se dugo zanosio idejom da u Hrasnu sagradi marijansko svetište koje bi okupljalo oko sebe župljane, odseljenike iz župe, sve vjernike Trebinjske i okolnih biskupija. Nije ta ideja nailazila na onakav doček kakav je on priželjkivao, ali ga to nije odviše zbnjivalo. Bio je neobično uporan i ustrajan.

Izdao je dvije knjige o Hrasnu. Jedna o povijesti Hrasna, probuđujući u mještanima ponos nad prošlošću, a druga o Gospinu svetištu u Hrasnu, pružajući ljudima mogućnost da uvide važnost i potrebu takva religioznog središta u sadašnjem trenutku. Te se dvije knjige sasvim skladno dopunjuju i skrovito hercegovačko mjesto stavljaju na razinu ostalih hrvatskih marijanskih svetišta.

Hrasno s okolinom kroz vjekove u vjerskom pogledu. Izdao don Stjepan Batinović, župnik, prigodom 200. godišnjice župe Hrasno. Umnoženo ciklostilom u samostanu sestara “Naše Gospe” u Zagrebu. Donje Hrasno, 1964., 118 stranica. U knjizi je ukratko prikazana svjetovna i crkvena povijest istočno-hercegovačkih krajeva, odnosno Trebinjske biskupije,

s posebnim osvrtom na osnutak župe Hrasno (1761.) i na njezin razvitak kroz posljednja dva stoljeća. Knjiga sadrži popis i kratke biografije dvadeset i trojice župnika spomenute župe (str. 92-105) i jedanaestorice svećenika rodnom iz iste župe do 1964. godine (str. 105-112). Knjiga je izišla u 500 primjeraka.

Kraljica Mira - Hrasno. Napisao don Stjepan Batinović, izdao župni ured Mokošice, Donje Hrasno, 1978., 40 stranica, s više fotografija. U knjizi župnik obrađuje osnutak i značenje Gospina svetišta Kraljice Mira u Hrasnu, dokazujući njegovu umjesnost i religioznu potrebu za vjernike trebinjske biskupije.

8. Ostale objavljene knjige

Znajući kakav učinak može proizvesti dobra knjiga u duši čitatelja, nije žalio ni truda ni novca da izda što više knjiga za koje je smatrao da će biti korisne i običnim vjernicima i svećenicima. U tom smislu dao se na skupljanje i izdavanje članaka i rasprava koje je pisao svećenik vrhbosanske nadbiskupije dr. Čedomil Čekada, polemizirajući često s idejama koje ne obogaćuju Tijelo Kristovo. Don Stjepan je izdao čak pet zbirki pokojnoga Čekade. Želja mu je bila da što više primjeraka tih djela dopre do naših svećenika, bogoslovija, sjemeništa.

Don Stjepan se bavio i prevodnjem, uglavnom s francuskoga i njemačkog jezika. Osobito mu je bio mio belgijski isusovac Ferdinand Lelotte, kojega je nastojao približiti običnome puku. Izdao je tri njegove knjizice.

Smatrao je također korisnim da u obliku malih pjesmarica izda religiozne stihove, prigodno sastavljene, svećenika Trebinjske biskupije don Petra Vuletića Šjora.

Vremenskim redosljedom navodimo brošure i knjige koje je don Stjepan izdao od 1965. do 1979. godine:

1. P. ROSCHE, Život u Božjoj ruci, s njemačkoga preveo i izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1965., knjižica malog formata, 150 stranica.

2. FERDINAND LELOTTE, Božić, naša nada!, preveo i izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1967., knjižica od 40 stranica, sadrži razmatranja o došašću i Božiću, korisna za puk.

3. FERDINAND LELOTTE, Uskrs, naša radost!, preveo i izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1967., knjižica od 61 stranice, obrađuje teme o korizmenom i uskrsnom otajstvu.

4. DON PETAR VULETIĆ ŠJOR (Narodni guslar), Hrvatsko narodno hodočašće u Rim u “Godini vjere” 1967., izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1967., pjesma od 12 stranica, pretiskana iz Dume i njegova naroda, 5/1967., str. 18-20.

5. DR. ČEDOMIR ČEKADA, Crkva, svećeništvo, svećenici, članci na riječi Gospodinove iz Evanđelja, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno - Đakovo, 1967., zbirka obuhvaća 51 članak koje je dr. Čekada objavio u raznim časopisima, ponajviše u Vjesniku Đakovačke biskupije, knjiga je namijenjena svećenicima i učenijim svjetovnjacima.

6. DR. ČEDOMIL ČEKADA, Crkva, svećeništvo, svećenici, članci na riječi Gospodinove iz Evanđelja, II. dio, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno - Đakovo, 1968., zbirka sadrži 43 članka.

7. FERDINAND LELOTTE, Zvijezdo Jutarnja, preveo don Mirko Škorin, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1969., na 21 stranici knjižice nalaze se kratka razmatranja za mjesec svibanj i kratke molitve namijenjene Gospinim krjepostima kojima su posvećena naša hrvatska marijanska svetišta: Letnica, Olovo, Čara, Dubrovnik, Lošinj, Split, Sinj, Tekije, Kamenita vrata, Marija Bistrica, Teslić, Voćin, Kutjevo, Aljmaš, Ilača, Pula, Boka Stubica, Trsat, Remete.

8. DON PETAR VULETIĆ ŠJOR, Čuvar Svetog Groba, blaženom Nikoli Taveliću za dan proglašenja svetim, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1970., pjesmarica u narodnom desetercu, pretiskana iz Dume i njegova naroda, 11/1970., str. 23-25.

9. DR. ČEDOMIL ČEKADA, Kuća na kamenu, pokoncilski problemi Crkve, članci i rasprave, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1970.

10. DR. IVO HUMSKI, Božji svjedoci, poseban pretisak iz Dume i njegova naroda, 12/1971., str. 7-48, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno, 1971., knjižica od 176 stranica govori ponajviše o “Božjem svjedoku” don Mitru Papcu, župniku u Gracu, i o drugim hercegovačkim svećenicima predratnog, ratnog i poratnog vremena, prema pišćevim uspomnama.

11. RATKO PERIĆ, Iz trebinjskih susreta. Razmatranja i doživljaji iz župničkih dana u Trebinju (1971.-1974.), izdao župni ured Donje Hrasno, 1974., knjižica od 120 stranica.

12. PETAR VULETIĆ, U se vrijeme godišta i Gospin plač, pretiskano iz molitvenika Plamenovi duše, izdao župni ured Donje Hrasno, 1975., te su dvije pobožne molitve - pjesme prilagođene suvremenom jeziku i duhu.

13. DR. ČEDOMIR ČEKADA, Za Crkvu; za Papu!, Protiv modernizma i kontestracije! Članci i rasprave, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno - Đakovo, 1975.

14. DR. ČEDOMIR ČEKADA, Pšenica i kukolj na Božjim njivama, osvrti i replike, izdao don Stjepan Batinović, Donje Hrasno - Đakovo, 1979., autor piše u svome uvodu da u člancima zastupa "tradicionalistička" mišljenja nasuprot "modernim" shvaćanjima Crkve, vjere, papinstva. Cilj im je bio duhovno i vjerski usavršavati i odgajati kršćansku dušu te potvrditi vjersku nauku Katoličke Crkve a namijenjene su kako običnom puku, tako i svećenicima, časnim sestrama i duhovnim osobama uopće.

9. Digitalizacija Dume i njegova naroda

Povodom 5. obljetnice smrti blagopokojnog dume održan je u Hrasnu znanstveni skup o Duminu životu i djelu i objavljeni radovi sa simpozija. O njemu su dvojica Hrašnjana, njegovih župljana i učenika izradila svoje znanstvene radove: don Ivo Šutalo, magisterij iz duhovnosti u Rimu 1995. i don Milenko

Krešić diplomsku radnju iz teologije u Sarajevu 1997. godine.

U dogovoru sa župnikom don Rajkom Markovićem, a zbog velike potražnje za Dumom i njegovim narodom, gosp. Mato Njavro, hrašanjski iseljenik u Zagrebu, koji je također redovito primao Dumu i dobro poznao don Stjepana i s njim surađivao, izdali su reprint izdanje Dume, 28 brojeva u 3 sveska, i ponudili ga zainteresiranima.

Zašto se išlo u reprint izdanje Dume nalazi se u riječi izdavača "ne cijenimo ono što imamo, a dobiva svoju cijenu tek kad ga izgubimo." Tako se dogodilo i s Dumom dok je izlazio i dok su brojevi dolazili na razne adrese širom svijeta. Redovito ga se kritiziralo a često i izrugivalo dok je don Stjepan poticao "čuvajte Vjesnik". Ovo se čini kao i nedjeljna propovijed, sat vjeronauka ili roditeljski savjet djetetu koje odrasta. Tad kao da prođe kroz uši, ne zaustavlja se u pameti, ne razmišlja se o rečenomu, ali za koju godinu i odzvoni u ušima i u pametima: "Tako je govorio otac, tako je govorila mama, tako je govorio i upozoravao dume".

Tek nekoliko godina nakon smrti blagopokojnoga Dume nastala je potražnja za Dumom. Na posao su se dali tadašnji hrašanjski župnik don Rajko Marković i gosp. Mato Njavro te su izdali reprint izdanje

kompletna Dume u tri sveska.

Budući da je don Stjepan uvijek išao u korak s vremenom, često i ispred svoga vremena, odlučio sam još malo doprinijeti u ovom djelu te na ovom simpoziju ponuditi Dumu u digitalnom izdanju na DVD-u u PDF formatu. Razmišljao sam i o digitalizaciji u radnoj verziji, ali ne bi bilo fer prema Dumi dirati u

ovo neizmerno blago niti ga ispravljati ili prepravljati gramatičke pogreške ili bilo što drugo. Ostavljen je original kakav se nalazi u vjesniku te kao takav skeniran kao podloga svima onima koji ga žele imati za radnu verziju.

Donedavno je bio u tri sveska, a sada se može ponijeti u malome džepu dijela odjeće. Ne može se ni usporediti don Stjepanova muka oko pisanja, izdavanja i tiskanja vjesnika s ovom malom mukom oko digitalizacije i skraćivanja obujma reprint izdanja. Svima onima koji se odluče na uzimanje digitalnog Dume neka bude na pastoralno i duhovno obogaćenje.

10. Zaključak

Dumo, don Stjepan Batinović, bio je izvanredan učitelj pastoralnoga djelovanja i suživota sa svojim pukom, jer je ponajprije dobro poznao ljudsku narav i zakone ljudskoga psihološkog, odgojnog i duhovnog rasta. Izvrsno je spajao ljudsko zalaganje i Božju milost u pastoralnome djelovanju dajući uvijek prednost Bogu pa Gospi a tek onda ljudskome trudu.

Pastoralna razboritost ukras je ovoga svećenika pretočena u tolike zgrade opisane u vjesniku Dumo i njegov narod te dana mnogim naraštajima kako pastoralno razborito djelovati među vjernicima kao dušobrižnik.

Ono što privlači svakoga čitatelja Dume jest pobožnost ovoga svećenika kroz koju je neprestano odan Spasitelju i njegovoj Presvetoj Majci. Kao takav, čovjek pobožnosti, mogao je pozitivno djelovati na druge osobe, što se čita u svakome broju Dume. Molitva je ono što je prethodilo njegovim nastojanjima i planovima. Kad bi mu drugi dolazili po savjet na isto ih je mjesto upućivao - u crkvu ili pred Gospu, Kraljicu Mira, a tek onda svojim blagim riječima smirivao ili savjetovao. Središnje mjesto u njegovom životu zauzimao je sakramentalni život o kojemu piše u svakom broju vjesnika i uvijek duhovno stavlja na prvo mjesto. Presvetu Euharistiju tako rado slavi, a što propovijeda to i čini. Kako lijep primjer ponajprije svećenicima što nam sve treba biti na prvom mjesto, a što tek poslije toga. Zahvalni smo ti, dragi Dumo, na ovom velebnom djelu, koje je još uvijek živo u našim rukama, a nadamo se i u srcima.

Imajući na pameti vrijeme, mjesto i okolnosti

u kojima je djelovao kao svećenik i pisac može se zaključiti da je bio jednostavan čovjek i svećenik, plodne jednostavne inicijative i među prvacima, ako ne prvak, u hrvatskom narodu u pisanoj pastoralnoj djelatnosti bilo kroz prijevode knjiga sa stranih jezika, u pisanju samostalno ili s drugima i nadasve u izdavanju Dume i njegova naroda. U njemu nam je ostavio sav svoj žitak, svoj mukotrpan i svet život, svoje djelo i blaženu smrt. Neka i kroz ovo djelo, koje smo njemu u spomen u Godini vjere priredili, živi primjer svećenika, dume, pastira, koji je volio svoj narod i izgarao za Boga, Crkvu i svoj hrvatski narod.

11. Popis literature

1. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno - Hercegovina, prva knjiga reprint izdanja, Zagreb, 1998.
2. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno - Hercegovina, druga knjiga reprint izdanja, Zagreb, 1998.
3. Dumo i njegov narod, Vjesnik župe Hrasno - Hercegovina, treća knjiga reprint izdanja, Zagreb, 1998.
4. IVO ŠUTALO, Dumo Don Stjepan Batinović (1912.-1981.), Biskupski ordinarijat Mostar, 1998.
5. RAJKO MARKOVIĆ - RATKO PERIĆ, Narod svome Dumi, Biskupski ordinarijat Mostar, 1987.
6. RATKO PERIĆ, "Izdavačka djelatnost don Stjepana Batinovića", Crkva u svijetu, vol. 21, br. 4, 1986., Split, str. 455-460.
7. STJEPAN BATINOVIĆ, "Pismo 'Crkvi na kamenu'", Crkva na kamenu, 1/1981., str. 12.
8. RATKO PERIĆ, Da im spomen očuvamo, Biskupski ordinarijat Mostar, 2000.
9. ŽELJKO MAJIĆ, "Godina vjere, učvršćenje odnosa s Kristom", u: Mnogolikost vjere, Zbornik radova hrvatskih rimskih studenata, Papinski hrvatski zavod svetog Jeronima, Rim, 2012., str. 22.
10. Motu proprij vrhovnoga svećenika Benedikta XVI. kojim najavljuje Godinu vjere.
11. MILENKO KREŠIĆ, Mons. Stjepan Barinović, župnik, pisac, izdavač, (diplomski rad objavljen na kraju treće knjige reprint izdanja Dume i njegova naroda), Sarajevo, 1997.

Kraljica Katarina Kosača - naša župljanka

Prolazeći našom Bosnom i Hercegovinom shvatila sam da nisam bila na mnogo povijesnih i kulturnih mjesta u našoj okolini i da ne znam baš puno o ovdašnjoj povijesti, a kroz razgovor s drugim ljudima primjetila sam da nisam jedina koja nema neko znanje o povijesnim činjenicama i događajima koji su se odvijali na području na kojem mi danas živimo. Zbog toga sam se odlučila da napišem nekoliko zanimljivosti iz života čuvene kraljice Katarine Kosača, te se nadam da ću vas potaknuti da se i vi malo više zainteresirate, čitate i naučite nešto iz povijest jer je ona dio nas i iz nje možemo mnogo toga naučiti.

Katarina Kosača-Kotromanić rođena je u Blagaju od majke Jelene i oca Stjepana Kosače, koji je 20. siječnja 1448. u povelji njemačko-rimskog cara Fridrika III. nazvan "Herzog", što na njemačkom jeziku znači "vojvoda". Stjepan Kosača je pak već i prije te povelje imao naslov vojvode Humske zemlje. Njemu se međutim svidio njemački naziv naslov vojvoda, pa ga u svojoj diplomatsko-upravnoj korespondenciji i dekretima koristi u pohrvačenu obliku "herceg". Odatle i potječe novi naziv Humske zemlje - Hercegovina. Herceg Stjepan borio se za stabilnost Humske zemlje, pa je zbog turskih osvajačkih prijetnji s

istoka održavao prijateljske odnose s rodom bosanskih kraljeva Kotromanića.

Iz tih odnosa se javila simpatija, zatim ljubav i na kraju brak njegove kćeri Katarine i uglednoga prijestolonasljednika Stjepana Tomaša Kotromanića. Tim brakom su Hercegovina i Bosna bile čvrsto ujedinjene. Budući da je Stjepan Tomaš obećao papi da će iskorijeniti bogumile iz svoga kraljevstva, dvadesetdvogodišnja Katarina se morala odreći bogumilske vjere i postati rimokatolkinja.

Vjenčanje je obavljeno po katoličkom obredu na dan Uzašašća, koji je te godine bio 26. svibnja 1446. u Milodražu kod Fojnice.

Stjepan Tomaš Kotromanić je postao kralj Bosne i Hercegovine i s kraljicom Katarinom je imao dvoje djece: Sigismunda, Katarinu i treće dijete o kojemu se gotovo ništa ne zna. Stolovali su u kraljevskom gradu Bobovcu pokraj Kraljeve Sutjeske. Osmanske osvajačke sile su nadirale s istoka a kralj Stjepan Tomaš je poginuo braneći svoje prijestolje 1461., te ga nasljeđuje njegov sin iz prethodnog braka Stjepan Tomašević. Kraljici Katarini je dat naslov kraljice majke i nastavila je živjeti na kraljevskom dvoru. Katarina je ostala na dvoru sve do kobne 1463., kada je turski sultan Mehmed II. s velikom vojskom navalio na Bosnu i osvojio je. Tom prilikom je zarobljen i ubijen sam kralj Stjepan Tomašević. Osmanlijsko osvajanje Bosne je zateklo kraljicu majku Katarinu u Kozogradu iznad Fojnice. Iako je grad bio opsjednut, uspjela je pobjeći i povukla se na Kupres. Tu je okupljala snage za odbranu Bosne. U to vrijeme je na Kupresu u mjestu Vrila (danas Otinovci) dala sagraditi crkvu Presvetoga Trojstva. Kad se turskim osvajanjima nije moglo odoliti ni na Kupresu, kraljica preko Konjica i Počitelja zajedno

s kraljevskom pratnjom povukla do Stona, a zatim do Dubrovnika. Legenda kaže da je kraljica i kraljičina pratnja izbjegla osmanlijsku potjeru tako što je sve konje naopako potkovala. U Dubrovniku je pohranila mač svoga muža. Taj mač je pohranila "pod zavjetom, da se on dadne njezinu sinu Sigismundu, kad se oslobodi turskog ropstva", kako bi se borio za oslobođenje svoje zemlje. I Dubrovnik je bio pod turskom prijetnjom. On je jakom diplomatskom aktivnošću i dobrim diplomatskim vezama sa zapadnim zemljama te velikom otkupninom uspio očuvati svoju nezavisnost i slobodu, a kraljica Katarina je morala otići iz Dubrovnika i došla je u Rim, gdje je sve do svoje smrti "radila na oslobađanju svoje zemlje i odbrani svoje vjere".

Njezinu djecu Šimuna i Katarinu su oteli Turci i prisilno ih poturčili. Prema sultanovoj naredbi poslani su u Carigrad na njegov dvor. Katarina je umrla i pokopana je po islamskom obredu u Skoplju, gdje joj se i danas nalazi turbe koji je podigao utemeljitelj Sarajeva Isa-beg Isaković (jedna od rijetkih žena u čiju je čast sagrađena ovakva vrsta mauzoleja). U turskim izvorima princeza Katarina se spominje kao Tahiri Hanuma. Šimun je na sultanovom dvoru preodgojen u duhu islama i kasnije je ostvario značajnu vojnu karijeru u Osmanskom Carstvu. U povijesti je ostao zabilježen kao Ishak-beg Kraljević od Karasija.

Kraljica Katarina je u svojoj oporuci napisala da svoje zemlje Bosnu i Hercegovinu ostavlja svojoj djeci u nasljedstvo, pod uvjetom da se vrate katoličkoj vjeri. Ukoliko se ne vrate na katoličku vjeru, tad je svoje zemlje ostavila u nasljedstvo Svetoj Stolici, Vatikanu, koji može njom upravljati po svojoj mudrosti.

Kraljica Katarina Kosača umrla je 25. listopada 1478. u Rimu. Njezino tijelo je položeno

na počasno mjesto u crkvi Santa Maria in Aracoeli na Capitoliumu. Na njezinu grobu je stajao natpis na bosančici. Međutim, 1590. godine, prilikom premještanja kraljičinih posmrtnih ostataka iz prezbiterija crkve (gdje je grob bio u horizontalnom položaju) do njihove trenutne lokacije, na lijevi stub ispred glavnog oltara, originalni natpis je zamijenjen natpisom na latinskom jeziku. Pri tom je napravljena grješka u njezinu opisu. Novi natpis ju je nazvao sestrom, umjesto kćerkom hercega Stjepana. Na novoj nadgrobnoj ploči prikazan je kraljičin lik u prirodnoj veličini, s krunom na glavi i kraljevskim plaštom preko ramena. S jedne strane njene glave nalazi se grb njezina muža, a s druge strane grb njezina oca koji se danas više ne može prepoznati.

Katarini, kraljici bosanskoj, sestri Stjepana, hercega svetog Save, od poroda Jelene i doma hercega Stjepana, Tomaša, kralja Bosne, ženi, koja je živjela 54 godine i umrla u Rimu ljeta Gospodnjeg 1478, 25. dana oktobra, spomenik njenim pismom ostavljen.

Martina Maslač

Pučke misije u našoj župi

Prvi dan pučkih misija

Ne dozvoli da Isus prođe pokraj tebe! Otvori mu jer kuca!

Na blagdan sv. Vlahe započele su osmodnevne pučke misije u župi Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna. Pučki misionari su naši domaći svećenici don Damjan Raguži don Marko Kutleša. Za uspjeh pučkih misija vjernici su se pripremali prigodnom molitvom koja je tiskana i podijeljena vjernicima početkom Misa zornica. Na svetoj Misi u 8 sati bile su popunjene crkvene klupe, a misno slavlje predvodio je don Damjan Raguž, koji je protumačio evanđeoski ulomak o slijepcu Bartimeju pozivajući narod na otvaranje očiju vjere. "Ne dozvolite da Isus ovaj tjedan prođe pored vas i vaše kuće nego ga pozovite kao Bartimej" naglasio je propovjednik. U pozivu na misije citirao je još jednoga našega svećenika, don Iliju Petkovića, koji je napisao prelijepu pjesmu o pozivu Isusu da navrati kod njega. Poziv je urodio kako će se vidjeti sutradan uvečer kada je crkva bila dupkom puna.

Svetu Misu u 11 sati predvodio je don Marko Kutleša. Na početku svete Mise župnik je don Nikola predao pučkim misionarima štolu i ključ od tabernakula govoreći im kako im na simboličan način predaje štolu preko koje ce mnoge vjernike ovih dana odriješiti spona grijeha i mnogima podijeliti Krista koji je srce ove i

svake crkve.

Zazvali smo Duha Svetoga pjevajući himan Dođi Duše Presveti te zamolili nebeskoga ugodnika svetoga Vlahu da otvori grla i usta misionarima kako bi bili oruđe u propovijedanju Krista Uskrsloga.

Po zagovoru bl. Alojzija Stepinca neka bude Bogu na slavu a nama na spasenje ovih nekoliko dana zajedništva u molitvi i duhovnosti.

Drugi dan pučkih misija

Obitelj: neprocjenjivo blago

Drugi dan pučkih misija u našoj župi započeo je pohodnom bolesnima, starima i nemoćnima u Kosoru, Gnojnicama i Kočinama. Nije nedostajalo oduševljenja i radosti na licima vjernika koji su dočekali misionare u svojim domovima. Veselje je zračilo iz njihovih očiju dok su govorili o obitelji koja ih dođe posjetiti. Pričali su i o svojim životnim križevima ali i o vjeri u Boga i Crkvu predvođenu Petrom i apostolima. Dijelevi Euharistijskoga Krista i bolesničko pomazanje starima i bolesnima našlo se vremena svratiti u blagajsku crkvu ljepoticu kao i otići na izvor rijeke Bune. Kažu da Buna dolazi od latinske riječi *bonus*, *-a*, *-um* što u prijevodu znači dobar, a da je blag inačica od dobar pa zbog toga Blagaj. Klima je uistinu i dobra i blaga, a kakva klima i podneblje takav je onda i narod koji ovdje živi.

U poslijepodnevnom satima narod je sa svake strane pristizao u crkvu. Lijepi prizor bio je kada je stiglo 20 ministranata, a još ljepši kada su počeli pristizati bračni parovi, koji su predmolili krunicu, čitali misno čitanje i molitvu vjernih. Svetu Misu slavio je don Marko zajedno sa župnikom dok je don Damjan ispovijedao vjernike. Don Marko je u stilu starih pučkih misionara govorio o obitelji koja je ugrožena sa svake strane. Nemojte razjediniti ono što je Bog združio! Odgajajte djecu pokazujući im Boga a ne psujući ga! Pokazujte im primjerom kako treba Boga slaviti!

Ovim i sličnim riječima don Marko je govorio okupljenim vjernicima.

Nakon svete Mise mikrofon je uzeo don Damjan koji je nižući primjere iz svakodnevnog života prikazao sve uspone i padove jedne obitelji. Narod je visio o njihovim riječima preporučujući Bogu sebe i svoju obitelj.

Treći dan pučkih misija

Djeco, ustrajte u svojoj vjeri

Treći dan misija započet je u dječjem vrtiću na Buni gdje su misionari posjetili male anđele koji su u svojoj dječjoj radosti dočekali svećenike. Od djece su se misionari oprostili dijelevi im svete sličice te su se uputili ka bolesnima na Buni i u Hodbini. Među bolesnima bio je dirljiv susret s autističnim momkom koji je poljubio misionara. Na taj je način iskazao svoje gostoprimstvo. Nakon zajedništva za obiteljskim stolom

započeli su pripreme za susret s dječicom. U suradnji s Osnovnom školom Marina Držića djeca su pristigla na večernju pobožnost krunice koju su predvodila s budućim katehetom.

Nakon pročitanaoga evanđelja don Damjan se upitao: Što želim postići u Godini vjere? Na tu temu obrazložio je desetak rečenica: od zajedničke večernje molitve do poštivanja odraslih a nadalje Božjih zapovijedi.

Don Marko je iz misijskoga života prepričavao svoje dogodovštine djeci budeći u njima vjeru.

Četvrti dan pučkih misija

Dragi mladi ostanite vedra duha

Četvrti dan naši su pučki misionari posjetili bolesne i stare u Ortiješu. Poslijepodnevni program bio je posvećen mladima župe. Pobožnost krunice predvodili su mladi. Pod svetom Misom pjevao je zbor mladih. Misna čitanja i molitvu vjernih predvodili su mladi. Pod svetom Misom don Marko se osvrnuo na rad s mladima. Istakao je da su roditelji oni koji mladima predstavljaju Boga i da kroz njihovo ponašanje mladi vide sliku Božju. Ako otac i majka idu redovito na Misu i pobožnost i mladi će. Ako roditelji i stariji pomažu župniku u odgoju mladih i svećenicima će biti lakše izvesti ih na pravi put. Nižući primjer za primjerom govorio im je kako se trebaju odmaknuti od lošega društva i poroka koji vladaju u našim sredinama. Nakon svete Mise u našoj župnoj dvorani upriličeno

je prigodno predavanje za mladež koje je imao don Damjan. Iz svoje dugogodišnje prakse rada s mladima govorio im je o slobodi. Slobodni ste izabrali svoj životni poziv, ali nemojte upropastiti svoj život trošeći ga uludo. Govor mu je bio pun vlastitih primjera s mladima i susreta s njima u osobnim razgovorima. Dvorana je bila ispunjena do posljednjeg mjesta, a oči uprte u ono što im misionar govori. Nakon predavanja mladi tamburaši i klapa iz župe Kruševa predvođeni svojim župnikom don Ljubom Planinićem izveli su kratki koncert duhovnih i zabavnih pjesama. Nakon koncerta ostali su u zajedničkom razgovoru.

Peti dan pučkih misija

Krizmanici: osjetite poticaje Duha Božjega; Prvopričesnici: započete život s najboljim prijateljem Isusom. Duhovno zvanje dar Božji

Od 15 do 17 sati bio je termin osobnoga susreta s misionarima. Mnogi su došli susresti se i iznijeti svoje vlastite tegobe i križeve, pomoliti se i rasteretiti dušu. U 17 sati započeli smo s pobožnošću prema Blaženoj Djevici Mariji moleći kronicu. Kronicu su predmolile žene iz *Veronike*. Pola sata prije svete Mise imali smo euharistijsko klanjanje koje je predvodio don Marko. Svetu Misu predslavio je don Damjan koji se prigodnim riječima obratio krizmanicima, prvopričesnicima te roditeljima krizmanika i prvopričesnika kao i ostalom

vjernom puku koji je svake večeri dolazi ispunjavajući našu crkvu. Tema propovijedi bila su duhovna zvanja. Na jedan lijep način govorio je o duhovnim zvanjima mladima koji se odlučuju koji put izabrati na kraju osmogodišnjega školovanja. Započeli smo i s trodnevnicom blaženom Alojziju Stepincu. Nakon sv. Mise don Marko je u svom nagovoru govorio o porocima koji prljaju nedužnu dušu mladih. Iznoseći potresne primjere govorio im je o Božjoj ljubavi koja je kadra promijeniti svakoga čovjeka. Bog je onaj koji mijenja a ne misionar. Misionar je samo oruđe u Božjim rukama, istakao je predavač. Nakon don Marka župnik je don Nikola kazao nekoliko napomena roditeljima krizmanika i prvopričesnika o slavlju Prve pričesti Krizme u župi.

Šesti dan pučkih misija

Križ Stepinčev i križ Isusov: spasenosna sredstva Božje ljubavi

I na ovaj dan su vjernici nastavili osobne susrete s misionarima. U 17 sati molili smo kronicu, a u 17,30 započeli pobožnost Križnoga puta koju je predvodio don Damjan. Mladi su pratili pjesmom i uvijek spremno odgovarali na svećenikov poziv da se poklonimo Kristu Patniku. Pod svetom Misom propovijedao je don Marko koji je govorio o križu Kristovu. Naglasio je da je to najizvrsnije sveučilište ljubavi. Križ je simbol naše vjere. Križ je drvo na kojem je zasjalo naše spasenje.

Pod svetom Misom pjevao je župni zbor iz susjedne župe Rotimlja predvođen don Ivanom Perićem. Nakon misnoga slavlja u velikoj dvorani upriličena je predstava pod nazivom "Zlatni lančić". Tematika predstave bila je rastava, odbacivanje djece i duhovna zvanja koja su nikla iz takve obitelji. Predstava je izvedena u dva čina, a mladi su iskazali svoje glumačke kvalitete.

Sedmi dan pučkih misija Blažena Djevica Marija uzor strpljivosti

U prijednevnim satima otišli smo kod još jednoga mladića s poteškoćama u razvoju. Nakon toga posjetili jednu obitelj u župi. U 15 sati don Marko se sastao s djecom 1. i 2. razreda Osnovne škole. Na svoj duhovit način približio je djeci i roditeljima misionarsko iskustvo i rad s Afrikancima s kojima je bio 12 godina. Iz dvorane bi se često začuo smijeh i radost radosnoga navjestitelja Evanđelja. Svi su se složili da je susret od sat i petnaest minuta tako brzo prošao. Treću večer trodnevnicе za blagdan Blaženoga Alojzija započeli smo pokorničkim bogoslužjem u 17 sati nakon čega je narod pristupio na ispovijed. Susjedni svećenici došli su pomoći ispovijedati, a kolone pokornika bile su do iza propovijedi, koju je don Marko imao na temu Blažene Djevice Marije ističući nebesku Majku uzorom svetosti i zagovornicom svih onih koji joj se utječu za pomoć. Na kraju Mise bila je predviđena

procesija koju nismo imali zbog lošeg vremena. U crkvi smo zapalili svijeće i otpjevali Gospine litanije. Litanije su predvodili Ivo Čorići i Josip Pavlović. Na kraju Mise župnik je najavio sutrašnji završetak misija i biskupov dolazak. Nakon toga misionari su zahvalili župniku i

župljanima na lijepom duhovnom tjednu. Župnik je u ime svih župljana izgovorio riječ zahvale misionarima i pozvao ih da često navrate i ovako nam lijepo duh osvježe kao što su to učinili ovaj tjedan.

Bilo sve na veću slavu Božju!

Završetak pučkih misija - Stepinčevo

U ovoj Godini vjere više je župa (Blagaj-Buna, Sv. Matej u Mostaru, Aladinići, Stolac...) odlučilo organizirati Pučke misije. Tako je od 3. do 10. veljače naš župnik don Nikola Menalo pozvao dvojicu župnika, don Marka Kutlešu iz Gabele Polja i don Damjana Raguža iz Rotimlje da održe Misije u župi. Programom ispunjen dan i tjedan i obuhvaćeni svi uzrasti i slojevi vjernika: djeca, mladež, ženidbeni parovi, starije osobe, osobito pohodi bolesnicima, nepokretnima po župi Blagaj-Buna koja ima oko 2.500 vjernika, prošle godine bilo je 11 sklopljenih ženidaba, 22 prvopričesnika, 25 pokojnika, 34 krštenika i 56 krizmanika.

Za svršetak Pučkih misija župnik je pozvao biskupa Ratka iz Mostara da u nedjelju, 10. veljače, slavi koncelebriranu svetu Misu. S biskupom i župnikom koncelebrirala su oba misionara, don Ivan Stironja, ravnatelj PMD iz Sarajeva, don Mile Vidić iz katedrale i don Tomislav Ljuban, tajnik. Pjevao je župni zbor. Novoizgrađena, još nedovršena crkva puna vjernika od oltara do kora. U početku župnikov pozdrav i zahvala Bogu, misionarima i župljanima za obavljene Misije.

Biskup je u homiliji govorio o nedjeljnoj evanđeoskoj poruci iz Lukina Evanđelja (5,1-11). Četvorica ribara,

Šimun-Petar i brat mu Andrija, Jakov i brat mu Ivan, čitavu noć ribarili na Genezaretu. Lovili i ništa ne ulovili, a ribari prve klase. Teško razočaranje. Vrate se k obali neobavljena posla. Na obali je Genezaretskoga ili Tiberijadskoga jezera mnoštvo naroda koje Isus ne može obuhvatiti ni pogledom ni glasom. Ljudi došli da "čuju riječ Božju", guraju se u valovima. Isus spazi dvije lađe i zamoli Šimuna da mu posudi svoju lađu, da je "malo otisne od kraja" i da s nje propovijeda narodu. Šimun je rado ustupio. Evanđelist ne reče o čemu je "iz lađe poučavao mnoštvo". O kraljevstvu Božjem, o ribarima koji su ulovili mnoštvo riba pa ih na obali dijele, na dobre i loše. Tako će biti na kraju svijeta. Veliki Sudac svijeta razdijelit će dobre duše/ljude za raja i loše za pakla... Eto o čemu je pričao. Doprivši pouku Isus reče Šimunu da on izveze na pučinu i da svi bace mreže za lov. Nema šanse! Svu noć su lovili, trudili se, ni jedne ni za lijeka. Kako ćemo ih po danu uloviti kada nismo mogli noćas? čude se noćni ribari. Ali ipak "na tvoju riječ bacit ću mreže", poslušao Šimun. I "uhvatiše veoma mnogo riba; mreže im se gotovo razdirale". Tako je to kada se na Isusovu riječ bacaju mreže. - I vi ste, pučki misionari, ovih dana bacali mreže po ovoj župi na Isusovu riječ. I samo nas može radovati činjenica

da su mnoge duše rado dolazile u ovu župnu crkvu, da su se rado ispovijedale, rado slušale riječ Božju, da su vas župljani rado primali u svoje kuće, da ste pohodili brojne bolesnike i nemoćnike i utjehu im pružili. Eto tako je to kada se radi u ime Božje, na Božju riječ.

Biskup je završio propovijed ističući da je Šimun sa svojim kolegama ribarima bio izvan sebe zbog takva ulova ribe. I nije znao što bi od sebe, nego "pade do nogu Isusovih" i reče mu: "Idi od mene! Grješan sam ja čovjek, Gospodine!" Isus mu odgovori: Šimune, takav mi trebaš, ponizan i raskajan, sada znam što s tobom mogu učiniti. "Ne boj se! Od sada ćeš ljude loviti". I oni ostaviše lađe, podijeliše ribu narodu i pođoše za Isusom. Veličanstveno čudo posluha, suradnje, ulova, zadivljenja, poniznosti, ohrabrenja, poziva i odaziva u ribare ljudi. Kao što je Isus imao svoj poseban plan s Ribarom s Tiberijadskoga jezera do rimskoga Tibra, tako ima svoj plan sa svakim od nas.

Tako je Bog imao plan i s današnjim blaženikom kardinalom Alojzijem Stepincem (1898.-1960.) kojega ova župa danas posebno slavi i kojemu je posvećen Pastoralni centar ovdje na Buni. Bog je pozvao Alojzija iz Krašića na studij u Rim gdje je 1930. zaređen za svećenika. Neko vrijeme bio ceremonijar zagrebačkoga nadbiskupa da bi 1934., u svojoj 36. godini života, izabran za nadbiskupa koadjutora, a 1937. naslijedio nadbiskupa Antuna Bauera na zagrebačkoj stolici. Hrabar propovjednik istine i pravde za vrijeme rata, još hrabriji nakon rata zbog čega je osuđen na 16 godina robije i dodatnih pet godina gubitka svih prava. Ali i kada je bio u zatvoru, on je za Crkvu uvijek bio zagrebački nadbiskup "sede impedita" ("stolica spriječena"), glasnije propovijedajući kao zatvorenik iz Lepoglave i zatočenik iz Krašića nego da je bio na Kaptolu.

Župnik je nakon svete Mise ugostio više od trideset svećenika i redovnica, koji su došli izraziti čestitke za slavlje Stepinčeva i na svršetak uspješnih misija.

Pozdravni govor župnika don Nikole Menala

Poštovani gospodine biskupe Ratko,

cijenjeni kolege svećenici; između vas posebice pozdravljam naše pučke misionare don Damjana i don Marka, koji su s nama boravili prošlih 7 dana držeći naše oči uperene u dragoga Boga.

Dragi vjernici!

Prije 23 godine pošao sam u sjemenište i gimnaziju na zagrebačku Šalatu. Tada su nam oci isusovci, koji su upravljali i sjemeništem i Nadbiskupskom klasičnom gimnazijom, dodijelili razrednicu našega 1a razreda prof. Nevenku Nekić, koja nas je pratila kroz četiri

ratne godine našega srednjoškolskog odgoja. I danas se sjećam njezinih živopisnih predavanja u tada slobodnoj nam Domovini. Kojim je samo zanosom pripovijedala! Kao da je iz nje izlazilo sve ono što nije mogla izreći generacijama prije nas. Ono što je na mene ostavilo snažan dojam bio je govor o novijoj hrvatskoj povijesti za koju do tada nismo ni znali.

Ovih dana u ruke mi je došla jedna njezina knjiga koja nosi naslov *Susret u Emausu*. Početak radnje smješten je u mali gradić pokraj Jeruzalema gdje je uskrsli Krist susreo dvojicu učenika, koji su se razočarani vraćali s mjesta Isusova stradanja. U susretu s Uskrslim shvatili su da će Kristova žrtva ostati trajna u Novome svijetu, nastalom njegovim rođenjem i uskrsnućem. Njegova pobjeda nad vlašću smrti otpočela je novu povijest ljudskoga roda. U tom malom gradiću našao se nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac 1937. god. prilikom hrvatskoga nacionalnog hodočašća u Svetu Zemlju, očito zbog činjenice što su gimnaziju u tome mjestu pohađala četvorica dječaka iz Hrvatske, a među njima i dva brata iz bračke obitelji Brizić. Jednomu od njih, Ivi, nadbiskup je položio ruke na glavu, što je zabilježio fotoaparatom. Očuvana je nadbiskupova fotografija s oba dječaka i autorica ih je stavila u knjigu. Kasnije se opet njih dvojica susreću kao uznici u zatvoru u Lepoglavi. Njihovi su se životni putovi opet dotaknuli. Simbolizam Emausa tada je došao do punog izražaja. Alojzije i Ivo ostaju nepokolebljivi do kraja života, snažni kao hrastovi koje ni bure ne mogu iščupati. U čitatelju se prelamaju razni osjećaji posebno kroz likove Ive i Alojzija, ali i kroz druge likove romana, koji proživljavaju propast svoje države i katastrofe svoga naroda. Samo je u Hercegovini poginulo, uglavnom u poraću preko 16 tisuća Hrvata, nestala je četvrtina puka Trebinjske biskupije... No, nije tu bio kraj, zasjalo je USKRŠNUĆE i našem narodu. Iako su spalili veliko Kardinalovo srce, ono je nastavilo kucati za Boga, braću ljude i Hrvatsku. Papa je najglasnije progovorio u obranu nevinih žrtava kada je proglasio blaženim mučenika kardinala Alojzija Stepinca, kojega slavimo kao našega blaženika i zaštitnika našega pastoralnog centra na Buni.

Svijetli lik dragog nam Kardinala neka svijetli i svima nama u ovoj Godini vjere, koja je u našim biskupijama posvećena obitelji, a simbol joj je svijeća, koja je zapaljena na Alojzijevo krštenju kada su mu nadjenuli ime Alojzije Viktor. Ovo drugo ime pokazalo se važno poslije duga vremena, ono je značilo Pobjednik. Osim velikoga Kardinala, kako se ne sjetiti i našega mučenika i velikana ove Crkve msgr. dr. Petra Čule, koji je jednako svijetlio na časnoj mostarskoj biskupskoj stolici! Ova dva velikana naše Crkve i Domovine pozivaju nas na početku svete Mise da se u zajedništvu s našim mjesnim Pastirom zaputimo u duhovni Emaus gdje ćemo susresti Krista i prepoznati ga u lomljenju kruha.

Svetkovina Presvetoga Trojstva

Blagoslov obnovljene crkve i posveta oltara u Blagaju

Na području Mostarsko-duvanjske biskupije tri su župne crkve posvećene Presvetomu Trojstvu: Blagaj-Buna, Buhovo i Gabela Polje. Budući da je veliki zavjetni Jubilarni križ na Humu blagoslovljen na svetkovinu Presvetoga Trojstva, 18. lipnja 2000., činilo se prikladnim u Godini vjere i jubileju Kristova križa (1700 godina od povijesne pobjede na Milvijskom mostu, koju je u znaku Kristova križa izabrao car Konstantin te dao kršćanima slobodu), da se popnemo na ovo sveto mjesto, hercegovački Sinaj i Kalvariju te bogoslužjem svete Mise proslavimo temeljnu Istinu i Otajstvo naše vjere, Presveto Trojstvo. Biskup Ratko predvodio je slavlja u Blagaju i na Humu.

Župu Presvetoga Trojstva u Blagaju osnovao je biskup Paškal Buconjić 1891. godine i povjerio je pastoralnoj brizi otaca franjevacima imenovavši prvim župnikom fra Venceslava Bašića (1891.-1893.). Fra Ivan Božić, rodom iz Bosne, koji je bio župnikom od 1905. do 1919., zajedno s vjernicima uspio je 1908. sagraditi župnu crkvu, a 1911. i župnu kuću. U dva svjetska rata župni objekti nisu znatno stradavali. No, u proteklom Domovinskom ratu župni su objekti, iako nisu bili meta neprijateljske artiljerije, u potpunosti devastirani. Na samoj crkvi uništena je unutarnja i vanjska fasada, krov, oltarište s glavnim kamenim oltarom i oltarskom slikom Presvetoga Trojstva, strop, zvonik, prozori, vrata, sakristija, pod, električne instalacije itd. Uz crkvu potpuno je devastirana i župna kuća, a narod je iz ovoga dijela župe protjeran te sklonište, a kasnije i životni prostor, našao i stekao u Mostaru, na Buni, u Ortiješu i u drugim mjestima Hercegovine i izvan njezinih granica.

Zahvaljujući Božjoj providnosti, nakon više pokušaja traženja dozvole za obnovu crkve, jer je 2008. stavljena na popis zaštićenih spomenika kulture, konačno se u tome i uspjelo u prvoj polovici 2010. kada se i započelo s restauracijom crkve. Sredstva za obnovu pribavljana su predstavljanjem projekata i sudjelovanjem na

natječajima koja su raspisivala ministarstva, priložima vjernika, ali i od drugih donatora. U vremenu obnove u župi su djelovala dvojica župnika: don Ivo Šutalo i don Bernard Marijanović, na čemu im je župnik don Nikola iskreno zahvalio ne zaboravivši ni pok. fra Petra Vlašića koji je s posebnom ljubavlju i pažnjom govorio o svojim bivšim župljanima i prema mogućnostima pripomagao obnovu, kao ni don Ivana Štironje koji je kao pastoralni vikar biskupije sudjelovao u postupku dobivanja dozvola i same obnove. Sam je župnik don Nikola dao specifičan doprinos istoj obnovi.

Svetkovina Presvetoga Trojstva, naslovnika stogodišnje župne crkve, u Blagaju se uvijek vrlo svečano slavila. Ove je godine bilo posebno svečano. Župnik je pozvao msgr. Ratka Perića da blagoslovi obnovljenu crkvu i posveti kameni oltar. Crkva puna vjernika među kojima i gosti iz Slavonije: Kulturno-umjetničko društvo iz Cerne. Pjevao je blagajsko-bunski župni zbor, a u koncelecijaciji s biskupom uza župnika don Nikolu sudjelovali su i katedralni župnik i dekan msgr. Luka Pavlović, svećenik u miru don Milivoj Galić te msgr. Željko Majić, generalni vikar koji je dopratio biskupa. Na početku misnoga slavlja, biskupa, svećenike, sve nazočne vjernike te goste iz Slavonije, pozdravio je župnik izloživši kratku povijest župe te njezino stradanje, ali i sretnu obnovu. Na žalost, u velik se dio župe, odakle su vjernici protjerani u znatnu broju, nisu vratili te ova crkva, koja je trajno bila župna crkva, ostaje više kao znak naše kršćanske prisutnosti i mukotrpane povijesti, negoli kao liturgijski prostor svagdanjih misnih slavlja i nedjeljnih vjerničkih okupljanja i primanja sakramenata. No, župnik će svake zadnje nedjelje u mjesecu u ovoj, kako je mnogi zovu blagajskoj krasotici, slaviti sv. Misu te rado izići u susret svima koji u njoj žele primati i sakramente. Na početku euharistijskoga slavlja biskup je blagoslovio vodu kojom je oprao - blagoslovio zidove crkve a nakon homilije i ispovijesti vjere posvetio je oltar. Prije završetka misnoga slavlja župnik je svima koji su sudjelovali i doprinijeli ovomu slavlju i obnovi zahvalio, a predstavnik gostiju iz Slavonije Stanko Pavlović, iz Žuberina, koji je prije 50 godina u ovoj

crkvi kršten, sve je pozdravio te biskupu i svećenicima uručio prigodne darove. Nakon svete Mise u dvorištu se odvijalo narodno veselje uz nastup gostiju iz Slavonije.

Župnikov pozdravni govor

Župu Presvetoga Trojstva u Blagaju osnovao je biskup Paškal Buconjić 1891. godine. U sastav župe ulaze mjesta: Blagaj, Dračevica, Gnojnice, Kočine, Bivolje Brdo, Bišina, Bojište, Buna, Gubavica, Hodbina, Kamena, Kosor, Malo Polje, Nevesinje, Obalj, Obrnja, Rabina, Ulog, Vranjevići, Zaton, Žuberin, Ortiješ... Neka od njih kasnije su se pripojila novoosnovanim župama ili su sama postala nove župe, kao npr. Nevesinje 1899. godine. Prvi župnik u Blagaju je fra Venceslav Bašić (1891.-1893.). Župnu crkvu sagradio je sa svojim vjernicima fra Ivan Božić 1908.

godine, a župnu kuću 1911. Fra Ivan je peti župnik po redu u blagajskoj župi, a službovao je 14 godina (1905.-1919.). Po izvodu iz župnih matica vidimo da je kroz 121 godinu (računano 2012.) kršteno 4.971 djece, vjenčano 1.181 bračnih parova i pokopana 2.289 vjernika. Po župnim maticama vidimo da je župničku službu obavljalo 35 župnika. Na svetkovinu Presvetoga Trojstva, titulara župe, u Blagaju je uvijek bilo veoma svečano u crkvi i veoma veselo pred crkvom. Igralo se kolo, pjevao se bečarac i ganga, nazdravljalo se uz ono što bi se ponijelo sa sobom. Župna crkva u Blagaju kroz svoju povijest preživjela je tri rata: Prvi svjetski (1914.-1918.), Drugi svjetski (1941.-1945.) i posljednji,

Domovinski rat (1991.-1995.). Nije ozbiljnije stradavala osim u ovom Domovinskom gdje su uništene unutarnje i vanjske fasade, krov, oltarište, tavan, zvonik, prozori, vrata, sakristija, pod, električne instalacije itd. Uz crkvu potpuno je uništena i župna kuća koja datira iz 1911. godine. Tijekom Domovinskoga rata sve je utihnulo jer je crkva devastirana, a narod morao napustiti svoje domove i sela. Od 1991. godine nije bilo redovne svete Mise u crkvi u Blagaju osim na blagdan Presvetoga Trojstva. U ratnim i poratnim godinama svete Mise su se slavile u prilagođenom prostoru na Buni (Kula) te prostorijama bunske osnovne škole. Od 2000.

godine redovne svete Mise za našu župu počele su se održavati u novoizgrađenom pastoralnom centru bl. Alojzija Stepinca na Buni, a 2009. godine u listopadu prešlo se u neizrađenu i nedovršenu novu crkvu na Buni, koja čeka unutarnje uređenje. Koji paradoks: gdje nema naroda crkva obnovljena

i blista, gdje ima naroda crkva još nedovršena! Više se godina nakon rata pokušavalo dobiti potrebne dozvole za obnovu kako crkve tako i kuće u Blagaju. Nakon dobivanja svih potrebnih dozvola tijekom prve polovice 2010. godine (a bilo ih je puno jer je crkva 2008. stavljena na popis zaštićenih spomenika kulture), pristupilo se radovima. Obnova je započela u jesen 2010. godine te se uspio promijeniti kompletni krov crkve koji je sada pokriven bakrom te crkva zaštićena od daljnjeg propadanja. U prvoj polovici 2011. godine potpuno je završena vanjska drenaža oko cijele crkve te se započelo s unutarnjim i vanjskim radovima. Fasada je zablislala u 10. mjesecu prošle godine, a unutarnje

uređenje prije nekoliko dana. Sredstva za obnovu crkve pribavljena su pravljjenjem projekata i sudjelovanjem na različitim natječajima koja raspisuje ministarstva, priložima vjernika te drugih donatora. Još je prilično posla pred nama jer nas čeka obnova župne kuće s kojom se još nije ni započelo. Danas smo ovdje u obnovljenoj crkvi, koju će blagosloviti naš biskup te posvetiti oltar. Razlika između posvete i blagoslova jest u tome što se blagoslivlje blagoslovljenom vodom, a posvećuje svetim uljem. Ovom prigodom pozdravljamo našega mjesnoga pastira. Oče biskupe, dobro nam došli! Pozdravljam i kolege svećenike koncelebrante kao i sve vas draga braćo i sestre.

Župnikov zahvalni govor

Svetu smo Misu započeli s pjesmom "Uđite s hvalama na vrata Njegova, u dvore Njegove s pjesmama". Lijepo je bilo danas ući u obnovljenu i urešenu blagajsku ljepoticu te slaviti misnu žrtvu na posvećenom oltaru i u blagoslovljenoj crkvi na čemu zahvaljujem

našem biskupu msgr. dr. Ratku Periću. Nije bilo lijepo u nju ulaziti nakon ratnih događanja čemu ste svjedoci vi i naš sadašnji generalni vikar don Željko, bivši blagajsko-bunski župnik, koji je u pratnji našega biskupa. Nakon te ružne priče krenula je lijepa priča o obnovi crkve, koju su pokrenula dvojica don Ivana. Jedan danas slavi Misu u Kanadi i pozdravlja, a drugi je s nama sinoć slavio zadnju večer trodnevnicе i propovijedao o prvoj božanskoj osobi. Druge dvije večeri i o druge dvije osobe Presvetoga Trojstva propovijedali su don Ivan Perić i don Mile Vidić na čemu im zahvaljujem. Obnovu je nastavio don Bernard koji se javio zajedno s don

Velimirom iz Tanzanije i sve nas pozdravili i čestitali nam današnje slavlje. Preporučujem naše misionare u vaše molitve, a oni su sjedinjeni s nama u jednoj svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. U lijepoj blagajskoj priči sudjelovao je i dugogodišnji blagajski župnik pok. fra Petar Vlašić, koji mi je na bolesničkom krevetu pred kraj svoga života, tako lijepo pričao o ovom kraju i njegovim ljudima, dok je u mislima znao kako napušta

ovaj blagi kraj i domalo prelazi u Očev zagrljaj. Dragi fra Petre hvala ti na svakoj lijepoj riječi i pomoći. Uvjereni smo da nas u ovoj lijepoj priči pratiš s nebesa. O ovoj lijepoj blagajskoj priči pričaju i druge konfesije te se dive ljepoti obnovljene crkve, a i svi mi tome ovdje danas svjedočimo. Među nama mi je drago vidjeti naše Slavonce, a posebice one koji su rodом iz naših hercegovačkih krajeva, a preselili su u slavonske ravnice. Neki su od njih i kršteni u ovoj crkvi. Nedavno smo bili gosti kod njih u Vinkovcima i Cerni. Tada sam u govoru na "Hercegovačkoj večeri" u Vinkovcima spomenuo,

naravno u šaljivom tonu, kako su sjeme hrasta ponijeli sa sobom i iz naših krajeva te ga zasijali po slavonskim ravnica, a uvijek imali dobre veze sa sv. Petrom i njegovim nasljednicima te su pomagali i u obnovi vatikanskih crkava. Dragi naši Hercegovci u Slavoniji, Šokci, Bunjevci i Slavonci, mi smo u uređenju unutrašnjosti crkve započeli s ulaznim hrastovim vratima, pa ako je ostalo toga hrastovog sjemena na redu su crkvene klupe i ostatak drvenarije. Vi nekako do Save, a mi ćemo od Save preko Bosne, Neretve i Bune do Blagaja. Pozdravite sve naše Hercegovce i vaše doma.

Kip Presvetoga Trojstva u blagajskoj crkvi

Zahvaljujući angažmanu i trudu blagajsko-bunskih župnika svakodnevno se vide pomaci u izgradnji i uređenju blagajske crkve koja je tijekom ratnih stradanja bila devastirana. S obnovom crkve započelo se prije tri godine. Na red je došlo unutarnje bojanje i postavljanje ulaznih hrastovih vrata. Tesari su postavljali prelijepa ulazna vrata i vrata na zvoniku, a prije korsche ograde prebacili smo i kip Presvetoga Trojstva, dar Austrijanca gosp. Ferdinanda Wegscheidlera, na korski balkon. Zahvaljujemo župljanima koji su sudjelovali u zahtjevnom poslu. Posebna zahvala gospodinu Draganu Arapoviću Tarzi i njegovim djelatnicima bez kojih ne bi bilo tehnički izvedivo prebacivanje kipa. Zahvaljujemo i gospodinu Salki Badžaku koji je s viljuškarom ušao u crkvu te podigao kip na kor. Bilo sve na slavu Presvetoga Trojstva.

Obnovljena unutrašnjost blagajske crkve

Intenzivne pripreme na obnovi unutrašnjosti blagajske crkve krenule su odmah nakon Uskrsa iz dva razloga: prvi je proslava naslova blagajske crkve Presvetoga Trojstva, a drugi je prvo poslijeratno vjenčanje u blagajskoj crkvi. Nekoliko je veoma zahtjevnih poslova trebalo napraviti: promijenjena je ulazna kapija te stavljena nova klizna od kovanoga željeza, promijenjena su ulazna crkvena vrata i postavljena nova dvokrilna hrastova vrata, ugrađena su nova sakristijska i vrata na zvoniku, te postavljena ograda na koru. Prije postavljanja korsche ograde prevezli smo kip Presvetoga Trojstva iz crkve na Buni u blagajsku crkvu koji se izvanredno uklopio na tom mjestu. Ovo je bio tehnički iznimno zahtjevan posao. Molerski radovi završeni su prije samoga vjenčanje kao i ugradnja reflektora iznad oltara. Postavljen je i crkveni razglas. Zahvaljujemo gospodinu Miri Selmaniću za instalaciju razglasa kao i mladima koji su s našim Mirkom očistili sve ono što je ostalo nakon majstora. Okoliš je također uređen te su ispilani suhi borovi ispred crkve. Posebna zahvala Parkovima J. P. Mostar koji su odlično i brzo obavili ovaj posao. Sve bi bilo nemoguće odraditi da nije bilo Zavoda za zaštitu kulturnih spomenika i federalnih ministarstava koji su nam pomogli financirati ovaj, hvale vrijedan, projekt sanacije i restauracije blagajske crkve. Neka svima Gospodin stotruko uzvrati!

prenešeno sa župske web stranice

Na putu k Isusu Kristu

Na kraju Godine vjere, a pred sam Božić učinilo mi se korisnim kratko izložiti sadržaj knjige Josepha Ratzingera koju rado preporučam svima onima koji žele bolje upoznati Isusa Krista za kojega vjerujemo da je utjelovljeni Sin Božji. Ova opsegom relativno mala, ali sadržajem jako bogata knjiga zapravo predstavlja skup članaka već ranije objavljenih u istaknutijim teološkim časopisima. Neki članci su objavljeni i kao samostalni teološki radovi. Osim kao vrlo dobar priručnik za katehezu i uvod u kristologiju, knjiga može poslužiti svakome vjerniku jer približava sadržaj Katekizma Katoličke Crkve.

Uvod

Cilj autora je u nekoliko kratkih izlaganja predstaviti najpopularniju osobu svih vremena, Isusa Krista, i to onako kako ga predstavljaju evanđelja i kršćanski nauk. Na ovaj način daje svojevrsnu primjedbu na sliku Isusa koja se sve više zastupa u širokim krugovima današnjice, a to je slika sve liberalnijeg Isusa koji ništa ne zahtijeva, nikoga ne prekora, koji prihvaća sve i svakoga raširenih ruku. Autor često naglašava da je Isus evanđelja posve drukčiji, tj. zahtjevan je, odvažan i odlučan, a Isus koji svima sve odobrava je utvara, san, a ne stvarnost. Otkrivajući nam pravi Isusov lik, Ratzinger nam predstavlja drugu Božansku osobu koja poznaje dubine našega bića i odgovara na najdublje pitanje naše egzistencije. Knjiga je podijeljena na tri dijela koji se opet sastoje od manjih podnaslova. Tri veća dijela koja će biti izložena u slijedećim recima su: Na putu k Isusu, Lik otkupitelja i Epilog.

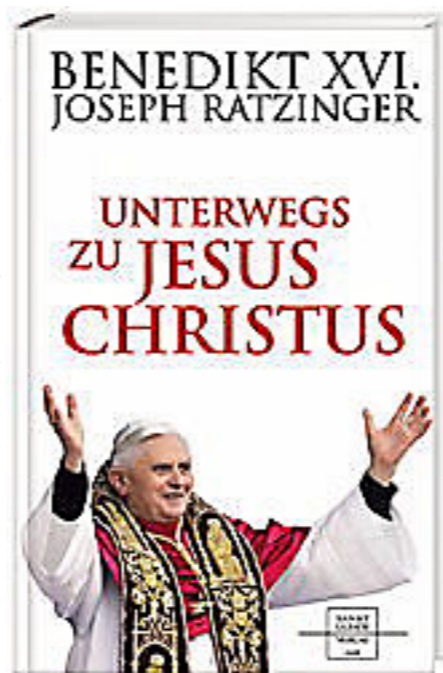
Na putu k Isusu

Ovdje se iznosi opis Kristova lica u Svetome Pismu, izlažući najprije oprostajne govore iz Ivanova evanđelja. Isusovi oprostajni govori, kakve nam ih predstavlja Ivan, kreću se u neobičnom rasponu između vremena i vječnosti, između prisutnosti muke i nove Isusove prisutnosti koja već započinje, jer sama muka je istodobno i uzvišenje. S jedne strane spomenuti govori su obilježeni tamom izdaje, nijekanja i predanja sramoti

križa, a opet u njima se osjeća kao da je sve ovo već prevladano nadolazećom slavom. Isus muku predstavlja kao odlazak na put nakon kojega slijedi novi i ispunjeniji dolazak. Na Tomin upit "Kako ćemo put znati?", Isus odgovara rečenicom koja će postati središtem kristologije: "Ja sam put, istina i život. Nitko ne dolazi oca osim po meni." Učenici su nestrpljivi i znatiželjni te postavljaju mnoga pitanja o Ocu. Isus opet odgovara objaviteljskim riječima koje predstavljaju dubinu vjere Crkve u Krista: "Tko je vidio mene, vidio je i Oca" (usp. Iv 14,2-9). Iz ovoga možemo iščitati: tko vidi Isusa vidi Boga. Gledanje se događa u nasljedovanju.

Nasljedovanje je život, i to ž i v o t n a onomu mjestu na kojemu stoji Isus, a to mjesto je muka, jer jedino u njoj je prisutna njegova slava. Ovo gledanje u Starome Zavjetu se naziva traženje Božjega lica. Riječ pānīm - lice, pojavljuje se u Starome

Zavjetu oko 400 puta, a na oko 100 mjesta odnosi se na samoga Boga. Ratzinger ovo podvlači jer želi reći kako je već u Starome Zavjetu prisutna težnja Boga vidjeti, s njime stupiti u odnos. Hebrejski izričaj pānīm priznaje Boga kao osobu, kao biće koje je okrenuto nama, koje čuje, vidi, govori, koje nas može ljubiti i rasrditi se; kao Boga koji je iznad svega, a ipak ima lice. Po licu je čovjek sličan Bogu, po njemu je slika Božja i po njemu može spoznati tko je, što je i kakav je Bog. Božja šutnja, tj. skrivanje Božjega lica predstavlja

jednu vrstu kazne jer iz toga grješnik može zaključiti da Boga nema i time sebi dati varljivu sigurnost koja ga odvlači u propast. Ovdje na scenu stupa Krist. On je razgovarao s Ocem licem u lice i neprestano se zauzima za nas kod Oca. Traženje Božjega lica ljudima sada znači susret s Kristom, u prijateljstvu s njim koji nas ne naziva slugama, nego prijateljima. On sam je Božje lice za nas. Zbog toga se vrlo dobro razvila ikonografija: ikona u sebi nosi eshatološku dinamiku; samo ako je tako gledamo, ispravno je gledamo. Središnji starozavjetni tekst o gledanju Božjega lica upućuje nas na novost Novoga Zavjeta, a to je Isus Krist. U časoslovu korizmenog vremena javlja se izvjesna proturječnost kod antifona koje uvode u Ps 45. U korizmeno vrijeme psalam je uokviren antifonom: "Lijep si, najljepši od ljudskih sinova, po usnama ti se milina prosula", čime Crkva veliča ljepotu Isusove riječi i istine; dok u srijedu Velikoga tjedna Imamo: "Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja. Njegovo lice bijaše nagršeno" (Iz 53,2). Kako ovo povezati? Sv. Augustin je veoma snažno osjećao ovu proturječnost koju je nastojao tumačiti služeći se grčkom filozofijom lijepoga. Prvo saznanje o tomu da je ljepota povezana s boli prisutno je kod Platona. U Fedru promatra susretanje s ljepotom kao iscjeljujuću potresnost koja čovjeka izvlači iz zatvorenosti iz sama sebe i "osvaja ga". Sjećanje i čežnja potiču ga da traga, a ljepota ga izvlači iz zadovoljstva svakodnevlja. Zbog nje trpi. Strijela čežnje pogada čovjeka ranjavajući ga i upravo tako mu daje krila, povlači ga prema gore. Veličina rane odaje strelicu, ali čežnja upućuje na onoga koji ju je odapeo. Dakle, ljepota ranjava, ali upravo na taj način razbuđuje čovjeka da se dovine do svog najvišeg određenja. Nadalje, autor govori o komunikaciji i kulturi, jer su upravo oni novi putovi evangelizacije u trećem tisućljeću. Između dviju riječi komunikacija i evangelizacija, nalazi se u kontekstu ove teme riječ kultura. Njome se želi označiti prostor u kojemu se može ostvariti priopćenje, u našem slučaju evanđelje. Ali evanđelje nije tek informacija pored drugih, redak u tekstu kao i svaki drugi ili nekakav skup informacija koje nas zasipaju dan za danom, nego to je ključ, poruka posve drukčije vrste. Izlaganje evanđelja prate tri teze kojima autor zaključuje ovo poglavlje:

1. Kršćanska vjera je otvorena za sve veliko,

istinито i čisto u kulturi svijeta, stoga onaj tko danas evangelizira, u našoj će kulturi najprije potražiti ono što se u njoj otvara evanđelju i potruditi se da ove "sjemenke riječi" dalje razvije. Dakako da će morati uzeti u obzir i sociološka i psihološka mjesta koja se danas suprotstavljaju vjeri ili koja mogu postati mjesta njezina prihvaćanja.

2. Vjera poznaje povezivanje, ona prihvaća dobro, ali ona je i protivnost onomu što u kulturama zatvara vrata evanđelju (RATZINGER: Kulturna oboljenja današnjice).

3. Nijedan čovjek nije otok. Zbog toga kateheza nužno mora poprimiti formu katekumenata u kojemu se mogu ostvariti povezanosti mišljenja i života. Zadaća koja je nama postavljena danas naspram sekularizirane kulture našeg vremena jest evangelizacija kulture.

Lik otkupitelja

Dominus Iesus - ovim riječim započinje dokument iz 2000. godine, godine Velikog jubileja rođenja Isusa Krista od Djevice Marije. Dokument predstavlja ispovijed jedincatosti i spasenjske univerzalnosti Krista i njegove Crkve. Kongregacija za nauk vjere time je posegnula za izvornom ispovijesti Crkve kao riječi koju nam je darovao Duh Sveti, kako kaže Pavao u 1 Kor 12,3. Daje se objašnjenje što se misli kada se Isusa označava Kristom: upravo to da je on Gospodin, sam Bog od Boga, a ne samo čovjek ispunjen Bogom. Sinoptička nam predaja s Petrovom ispoviješću kod Cezareje Filipove pomaže da pronademo povezanost ove temeljne kršćanske ispovijesti s našim sadašnjim trenutkom i da tako jasno uvidimo i nalog pred koji su kršćani danas postavljeni. Prema sinoptičkom izvješću, Isus je najprije pitao učenike što "ljudi" misle o njemu. "Ljudi" danas ne misle o Isusu drukčije od ondašnjih ljudi i ukoliko su posrijedi samo naše vlastite ideje, svi smo mi ti "ljudi". Znanstvena vjera koja je jedna od oznaka našega vremena, donosi sa sobom i to da različite slike povijesnoga Isusa kao i prije oblikuju mišljenje "ljudi", a istodobno s čitavim zahtjevom autonomna razuma zaprječuje pristup vjeri. Pritom se lako može dogoditi da za konstrukciju lika povijesnoga Isusa uistinu vrijedi ono što Goetheov

Faust prebacuje Wagneru koji vjeruje u znanost: “Ono što vi nazivate duhom vremena, to je gospodo vaš duh u kojemu se ogleda vrijeme.” Javljaju se na ovaj način različite slike o Isusu. Tako imamo primjer slike Isusa kao marksističkog revolucionara koji umire kao borac za političko i socijalno oslobođenje, zatim Isusa individualista i racionalista, ili Isusa koga se svrstava u ideje New Agea i tako obojena “plasira” u svijet.

Kako dolazi do ovakvih slika Isusa? One se sastoje od dviju komponenata. Jedna komponenta je analiza evanđeoskih tekstova sredstvima povijesne kritike.

Prema ovoj pretpostavci nije moguće da čovjek uistinu bude Bog i čini djela koja zahtijevaju božansku moć. S druge strane stoji “načelo objektivnosti” kod kojega imamo isključivanje svake mogućnosti Božjega djelovanja u povijesti. Kao istinski pristup Isusu Ratzinger postavlja vjeru i nasljedovanje. Kao što je istina za sve samo jedna, tako jedino sam Bog, jedan, može biti most od sebe samoga do sebe samoga i od sebe samoga do čovjeka i natrag do Boga: u čovještvo Sina. Slijedeći korak u ovom izlaganju o Isusu Kristu jest njegov lik u zrcalu događaja kušnje. U Matejevoj verziji događaj kušnje slijedi

odmah nakon izvješća o Isusovu krštenju. Prve dvije kušnje započinju riječima “Ako si Sin Božji...”. Ovo ćemo kasnije susresti kod podrugljivaca pod križem. U ovim riječima se krije kušnja, ali i izazov: “Reci ovom kamenju da postane kruhom” (Lk 4,3). Isus to u onome trenutku odbija, ali kasnije u nekoj drugoj prilici umnaža kruh za tisuće. Zašto? Zato što su ljudi došli čuti Božju riječ i sve su drugo ostavili po strani, stoga kao ljudi koji su svoje srce otvorili Bogu i jedni drugima, mogu na pravi način primiti taj kruh. U drugoj kušnji Đavao

navodi Pismo da Isusa namami u svoju klopku. To je u ovom slučaju Ps 91,11: “Jer anđelima svojim zapovijedi da te čuvaju na svim putovima tvojim. Na rukama će te nositi da se ne spotakneš o kamen.” Ove riječi poprimaju posebnu težinu i zbog toga što su izrečene na svetomu mjestu, ali Isus ne želi biti kao pustolov koji izaziva Boga kako ne bi na neki način Boga učinio svojim slugom. U trećoj kušnji Đavao traži da mu se Isus pokloni nudeći mu kraljevanje svijetom. Nije li upravo to Mesijino poslanje? Isus i ovo odbija jer zna da mora mnogo trpjeti prije proslavljenja.

Epilog

Epilog donosi članke o univerzalnosti i katolicitetu te o Katekizmu katoličke Crkve. Riječ “katolički” susrećemo kao oznaku Crkve prvi put kod sv. Ignacija Antiohijskoga u Poslanici Smirnjanima. Ignacijev tekst upućuje nas na nutarnje izvorište ideje katoliciteta u Novom Zavjetu gdje Božji Narod postaje univerzalan, narod sastavljen od svih naroda. Taj univerzalni narod - Crkva - oblikovan je snagom Duha Svetoga kao nositelj Novoga saveza. Tko u Katekizmu traži novi teološki sustav, ili nove iznenađujuće hipoteze, bit će razočaran. Takva vrsta aktualnosti nije stvar

Katekizma. On nam, nadahnut Drugim vatikanskim saborom, pruža organski pogled na cjelinu katoličke vjere koju crpimo iz Svetoga Pisma i čitava bogatstva predaje u njezinim mnogovrsnim oblicima. Ta je vjera lijepa upravo kao cjelina: ima u sebi ljepotu kroz koju nam dolazi sjaj istine. Aktualnost katekizma je aktualnost nanovo izrečene i nanovo promišljene istine. Ova aktualnost će itekako preživjeti napade i mrmljanja svojih kritičara.

Blaženi Alojzije Stepinac

Alojzije Stepinac rođen je u Brezariću, u župi Krašić, 8. svibnja 1898. Njegovi su roditelji bili Josip i Barbara r. Penić. Kršten je 9. svibnja i dobio je ime Alojzije - Viktor. U roditeljskom domu rođena je ljubav prema domovini, prema radu i vrjednovanju života prema Božjim zapovijedima. Od najranijeg djetinjstva usvojio je duh molitve, osobito krunice. Završivši osnovnu školu, pokazujući želju da se posveti svećeničkom staležu, primljen je u sjemenište u Zagrebu. Položivši maturu 1916., stupio je u vojnu službu u Karlovcu. Poslan je u Rijeku da prođe časnički tečaj. Nakon završetka tečaja poslan je na talijansko ratište kao poručnik. Prigodom jedne ofenzive u srpnju 1918. bio je zarobljen te je bio pet mjeseci u zarobljeništvu. Vrativši se u svoj rodni Krašić, sve je iznenadio odlukom da ne želi biti svećenik, nego će se posvetiti poljoprivredi, te upisuje Agronomski fakultet u Zagrebu. No nakon teških kriza, probudio se u njemu opet svećenički poziv pa odlazi u Rim gdje je promoviran u doktora teologije 1. lipnja 1931.

Alojzije je 26. listopada 1930. zaređen za svećenika, a svoju prvu svetu Misu služio je u bazilici Santa Maria Maggiore. Kao mladi svećenik pokazao je iznimnu ljubav prema bijednicima. Obilazi siromašne predjele grada, odriče se svojih obroka da pomogne gladnima. Na njegov poticaj nadbiskup Bauer osniva Caritas Zagrebačke nadbiskupije. Sam Stepinac osnovao je i nekoliko pučkih kuhinja. Nadbiskup Bauer povjerio mu je kao svojem ceremonijaru da razriješi dva sukoba u nadbiskupiji. Imenuje ga privremenim upraviteljem župe Samobor jer župljani nisu htjeli prihvatiti župnika kojega je imenovao nadbiskup Bauer.

Dana 28. svibnja 1934. papa Pio X. imenuje Stepinca nadbiskupom i koadjutorom nadbiskupa zagrebačkoga. Bio je svjestan težine i odgovornosti koju mu je donijela nova služba. Upravo stoga je i izabrao geslo: “U tebe se, Gospodine, uzdam!” Mladi je nadbiskup uvidio potrebu otvaranja novih župa, i to gotovo proročki, jer župe koje su osnovane bile su daleko od središta Zagreba. Proglašenjem Nezavisne Države Hrvatske, 10. travnja 1941., nastaje nova situacija. Nadbiskup

se radovao slobodi hrvatskoga naroda, ali je odmah zapazio da to nije ona sloboda za kojom se težilo. Zato poziva svoje svećenstvo da prihvate novu stvarnost, ali naglašava da “sveti zanos i plemenito oduševljenje u izgrađivanju temelja mlade Države Hrvatske budu nadahnuti strahom i ljubavlju za Božji zakon i njegove zapovijedi”. Kakve li sreće da je tadašnja vlast čula riječi svojega nadbiskupa?!

Za vrijeme rata nadbiskup se zauzimao za sve koji su bili progonjeni, bez obzira bili to Židovi, Romi, komunisti, Srbi. Bio je na strani pravde. Više se puta borio i upućivao poruke i apele protiv neljudskih zakona, spasio mnoge Židove da ne budu odvedeni u logor, veći broj židovske djece prebacio u druge zemlje na sigurno. Poseban je razbor pokazao u pitanju vjerskih prijelaza. Budući da su mnogi pravoslavni htjeli prijeći u Katoličku Crkvu da bi tako spasili život, nadbiskup u povjerljivoj instrukciji kleru napominje da se, samo “pro foro esterno” prime u Crkvu, a kada prođe, kako on kaže, “vrijeme ludila i divljaštva”, vratit će se u svoju Crkvu. To će se kasnije, na žalost, iskoristiti kao optužba protiv njega. Hrabrost nadbiskupa Stepinca najbolje odražavaju riječi njemačkoga vojnog predstavnika u Zagrebu Glaisea von Horstenaua koji je rekao: “Kad bi jedan biskup u Njemačkoj tako govorio, s propovjedaonice živ ne bi sišao.”

Dolaskom nove “oslobodilačke” vlasti 8. svibnja 1945., započinje hajka na nadbiskupa. Već je 17. svibnja 1945. odveden u pritvor gdje je ostao 17 dana na ispitivanju. Pokušalo ga se optužiti da je odgovoran za događaje u NDH. S obzirom na to da nije bilo dokaza, Stepinac je pušten iz pritvora i ubrzo se susreo s Titom. Tito je naglašavao da je primarni problem pitanje nacionalne crkve, koja bi se odvojila od Rima i “služila narodu”. Od 7. siječnja 1946. danju i noću stajao je pred nadbiskupskim dvorom automobil OZNE da bi “štitio” nadbiskupa u tim opasnim vremenima. Bilo je jasno da se stvara sve veća hajka i da je samo pitanje vremena kada će biti uhićen.

Dana 9. rujna 1946. započelo je suđenje protiv osmorice optuženika. Među njima bio je i tajnik nadbiskupa

Stepinca vlč. Ivan Šalić. Javni tužitelj, Jakov Blažević, tako je prethodno vodio proces da pripremi uhićenje i suđenje nadbiskupu Stepincu. Protiv njega svjedočili su i neki svećenici, no treba imati na umu da su svi oni prošli kroz teška mučenja i tako bili pripremani da mogu reći ono što sud traži. Tako je 18. rujna 1946. u ranim jutarnjim satima, dok se spremao za službu Božju, uhićen nadbiskup Stepinac. Suđenje je, uostalom kao i u svim montiranim procesima, išlo vrlo brzo. Vrlo pomno su birani svjedoci. Naravno samo oni koji su optuživali. Odbačeni su mnogi svjedoci, osobito srpske nacionalnosti (između ostalog i episkop Emilijan) koji su željeli svjedočiti u korist nadbiskupa. Izbačeni su mnogi dokumenti koji su bjelodano pokazivali

nadbiskupovu nevinost. Branitelji po službenoj dužnosti, dr. Ivo Politeo i dr. Natko Katičić, nisu imali vremena pripremiti se za obranu, iako je obrana i jednog i drugog branitelja bila briljantna. No sve to ništa nije pomoglo. Presuda je donesena 11. listopada 1946., a glasila je: lišenje slobode s prisilnim radom u trajanju od 16 godina te gubitak političkih i građanskih prava u trajanju od pet godina.

Nadbiskup je pet godina proveo u zatvoru u Lepoglavi, a ostali dio, do svoje smrti, u zatočeništvu u Krašiću. Umro je 10. veljače 1960., a sahranjen 13. veljače u zagrebačkoj katedrali.

David Bekavac

Ego vobis Romae propitius ero

U Rimu ću vam biti milostiv - prijevod je rečenice iz naslova koju je sv. Ignacije iz Loyole čuo za vrijeme svoga putovanja prema Rimu. U studenome 1537. Ignacije je putovao sa svojom subračom Petrom Faberom i Jamesom Lainezom putom koji vodi iz Sienne prema Rimu. Nedaleko od Grada, uz Viu Cassiu, ova tri svećenika zaustavila su se u molitvi u maloj kapelici pokraj puta u kojoj su se i inače hodočasnici zaustavljali najprije kako bi se okrijepili i odmorili, nekada možda sklonili od vremenskih neprilika, a onda štogod i izmolili.

Spomenuta Via Cassia pratila je već postojeću antičku rimsku

cestu koja je bila u to doba jedna od prometnijih hodočasničkih cesta kojima su vjerne duše iz cijeloga svijeta putovale prema Rimu. U ovoj skromnoj kapelici u mjestu La Storta, danas 51. rimskoj zoni, odnosno 20. rimskoj općini, Ignacije je imao jednu od najvažnijih i najpoznatijih vizija u svome životu obilježenom meditacijom i molitvom.

U svojoj viziji je vidio Isusa koji nosi svoj križ dok ga gleda Otac Nebeski, kada je začuo slijedeće riječi: "U Rimu ću vam biti milostiv". Ove riječi stoje napisane iznad oltara u apsidi crkve sv. Ignacija koja se nalazi na istoimenom trgu u Rimu. Cijelim putem tražio je odgovor od Boga kojim bi potvrdio da je njegova

zamisao o osnivanju novoga reda u Crkvi doista u skladu s Božjom voljom. Ignaciju je Božja volja i potpuno predanje Bogu bio životni moto. Uvijek mu je bilo prije ono što Bog želi od onoga što bi on sam htio. Nijedan njegov opozitor nije ga mogao odvratiti od namjere osnivanja novog religijskog reda. Družba Isusova koju je osnovao naš otac Ignacije, danas broji ukupno 17.676 članova i najbrojniji je red u rimokatoličkoj crkvi, a i šire. Oni žive i djeluju u gotovo svim zemljama svijeta, posjeduju 1.721 kuću, živućih svećenika među isusovcima je 12.534, a novaka 5.142. Poglavar ovoga reda inspiriran Ignacijevim životom prije svećeništva nosi

naslov General, a od milja ga nazivaju crni papa. Družbi je pripadao i sadašnji nasljednik svetoga Petra, Franjo. A sve je počelo iz male kapelice u jednom mjestu nadomak Rima.

Danas hodočasnici mogu vrlo lako doći do kapelice u La Storti vlakom ili autobusom koji polaze iz stanice San Pietro. Pri izlaženju u La Storti, kapelica se nalazi iza katedralne crkve biskupije Porto - Santa Rufina, uz modernu prometnicu koja je lako uočljiva sa autobusne i željezničke postaje. Kapelica je tijekom dana zaključana, ali vrlo ugodni i ljubazni ljudi u lokalnoj župi rado je, na lijepu zamolbu, otvore svakome hodočasniku.

Problem interneta u životu mladih

Njihov je odgovor da je krivnja u roditeljima. Roditelji bi naime trebali biti oni koji bi kontrolirali svoju djecu. No na ovu izjavu nameću se velike replike mladih koji smatraju da roditelji ne bi toliko trebali zalaziti u njihovu intimnost, jer mladi naime smatraju da su već dovoljno odrasli te da imaju dovoljno iskustva za osamostalivanje i odlučivanje, pa zbog toga roditelji trebaju popustiti konce.

Sad se pitam koliko to popuštanje treba biti, da vodi do raznih nemoralnih stvari, ili pak do ubojstava, ucjena i ostalih negativnih postupaka. Tako čujemo razne primjere kao što su ubojstva u SAD koja su izvršili mladi. Drugi primjer imamo devetnaestogodišnjakinju koja je

U ovozemnom čovječanstvu dvadeset i prvog stoljeća internet kao medij i sredstvo komuniciranja ima veoma veliku ulogu. Nezamislivo je da današnje ljudsko biće nema doticaja s tim načinom komuniciranja. Tako možemo čuti, pročitati i doznati koliko vremena uzima taj "fenomen". No od svih životnih generacija najviše je zaokupljena mladenačka generacija, mladi i tinejdžeri. Naime ta populacija većinu svoga slobodnog vremena provodi baš na internetu. Tako bivamo upućeni koliko vremena protrate na njemu i njegovim stranicama.

Upućeni u ovaj način komuniciranja znanstvenici i oni koji su zaduženi za odgoj mladih proveli su istraživanje koliko dragocjenog vremena oduzme ova vrsta "droge". Rezultati su bili iznenađujući. Dokazano je da više vremena provedu na internetu nego sa svojim najbližima, roditeljima i braćom te ostalim ukućanima. Jedna obitelj iz Južne Amerike izjavila je kako od dvadeset i četiri sata na dan svoga sina vide samo oko tridesetak minuta, i to za vrijeme ručka i večere. Sad se postavlja pitanje je li problem u mladima ili u njihovim roditeljima. Mnogi su kompetentni iz ovoga područja dali identične, pa može se reći i jednake odgovore.

ostala trudna, no vijest ne bih bila toliko udarna da se u nastavku ne navodi da ta djevojka ne zna tko je otac tom djetetu, jer je naime u zadnji par mjeseci promijenila bar tri do četiri partnera. Zar da to dopustimo. Dragi prijatelji te se stvari ne događaju samo u Americi, jer su te stvari prisutne i kod nas u Bosni i Hercegovini. No dakako nije sve ni crno na internetu. Ima i onih pozitivnih i poučljivi stvari na njemu. Tako na primjer služi nam da ostanemo u kontaktu s rodbinom koja živi daleko. Imamo primjer osobe koja je pronašla rodbinu za koju uopće nije znala da je ima. Na internetu možemo doznati potrebne stvari za život, tu se nude mnoge društvene stranice kao što su Facebook, Twitter, Yahoo te ostale. Sve one su čovjeku na slobodno korištenje te nisu štetne koliko se njima služi racionalno i u granicama normalnosti.

Ako budemo internet koristili razumno i u granicama dopuštenosti, imat ćemo vremena za roditelje, bližnje, prijatelje pa i za samoga sebe.

Vedran Perić

Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša (1Kor 15,14)

Važnost i uloga vjere u našem spasenju je tema koja je sv. Pavlu očito bila među zanimljivijima kada proučimo koliko puta koristi pojmove koji se tiču vjere u svojim poslanicama. Čitajući njegove poslanice, kako autentične, tako i one oko kojih se vode rasprave, na pojam vjera (grč. πίστις) nailazimo 142 puta, vjerujem (grč. πιστεύω) 54, vjernik (grč. πιστός) 33 i kao posebnost pojam čvrsto vjerujem, uvjeren sam (grč. πιστώω) na kojega u Pavlovom korpusu, čak štovišu u cijelome Novome Zavjetu, nailazimo jedanput.

Pavlu osobno vjera u uskrsnuće mrtvih predstavlja na neki način osnovnu misao u životu jer je i sam vidio Krista uskrsloga dok ga prije uskrsnuća nije susreo. Zbog toga možemo reći da je uskrsnuće zapravo činjenica na osnovu koje se temelji Pavlovo propovijedanje, njegovo apostolstvo, kao i cijela naša vjera utemeljena na Kristovom Pashalnom misteriju čijega je uskrsnuće dio. Neki su ipak tvrdili da Pavao nije vidio Isusa u tjelesnome obliku, nego je imao viziju ili mistično iskustvo u kojemu mu se ukazao uskrsli Krist. Međutim, Pavlova tvrdnja da se istodobno ukazao skupini od 500 pojedinaca isključuje tvrdnju o nutarnjoj viziji.

Najprije u kratkim crticama podaci o spomenutoj poslanici u kojima se nalaze odgovori na šest ključnih pitanja o povijesti nastanka poslanice: *tko?*, *što?*, *zašto?*, *gdje?*, *kada?* i *kako?*. Pavao je rođen u gradu Tarsu u Ciliciji početkom kršćanske ere između 5. i 10. godine u obitelji koja potječe iz Benjaminova plemena. Znamo da je od svoga oca naslijedio pravo rimskoga građanina, a bio je i farizej koji je svoju formaciju primio u školi učitelja Gamaliela (Dj 22,3). Kao farizej priključio se progonima protiv kršćana, te je od vlasti tražio dopuštenje da pođe u Damask s ciljem da nastavi progon, ali ondje se dogodio preokret u Pavlovu životu kada oko 36. godine susreće uskrsloga Krista. Od tada počinje njegovo propovijedanje Evanđelja. Pavao se nalazi u Efezu (1 Kor 16,8) kada poslanicu Korinćanima piše i šalje oko 56./57. godine (ili 54./55.) kršćanima, ili

bolje reći obraćenim Hebrejima i poganima u Korintu čije je obraćenje sam Pavao inicirao (usp. 1 Kor 2, 1-3). Možda je većim dijelom korintska zajednica bila sastavljena od pogana što zaključujemo iz činjenice o sklonosti i prakticiranju idolopoklonstva (1 Kor 6,1-10; 8,7; 12,2) i sudjelovanja na svečanostima u čast bogova (1 Kor 8,1-10). Poslanica je poprilično duga i obuhvaća različite teme što uključuje mogućnost da je ova Pavlova poslanica sastavljena od više njegovih pisama, ili, drugu mogućnost, pisana je duže vrijeme i u više navrata. Autentičnost poslanice nije predmet rasprave među biblijskim egzegetama koji se slažu da joj je autor Pavao osobno. Rasprava se vodi jedino o cjelini poslanice jer mnogi smatraju, kao što je u gornjim recima napomenuto, kako je sastavljena od više dijelova. Osim već spomenutih problema s kojima se susretala zajednica u Korintu, vjerojatno glavni razlog slanja ove poslanice prema mnogim bibličarima nalazi se objašnjen upravo u petnaestom poglavlju u kojemu je riječ o Kristovu uskrsnuću, ali i uskrsnuću tijela od mrtvih koje su mnogi negirali, jer im nije bilo lako - posebno onima koji su napravili korak iz poganstva u kršćanstvo - pojmiti uskrsnuće od mrtvih. Poznato nam je kako je za stare Grke ideja o uskrsnuću tijela bila neprihvatljiva jer su smatrali da je tijelo zlo te da je zapravo smisao spasenja osloboditi se od tijela. Što se tiče posljednjeg pitanja koje se svodi na pitanje stila, možemo zaključiti da Pavao koristi grčki jezik *koinè* kao osnovu, sa jezičnom razinom i stilom vlastitim Prijevodu Sedamdesetorice (Septuaginti), vrlo preciznim kada to tema zahtijeva. Rječnik Prve poslanice Korinćanima sastavljen je od 951 riječi koje su ukupno upotrijebljene 6830 puta. U poslanici osim grčkih riječi nalazimo rijetke semitizme, jedan starolatinski izraz (*makellon*) i dobro poznati nam usklik na aramejskom *marana tha* (1 Kor 16, 22). Zbog ustrojstva zajednice kojoj Pavao piše očekivali bismo da bi se trebao koristiti filozofijom kako bi im približio svoju poruku, tj. Kristovu poruku,

ali on to ne čini.

Propovijedanje i navještaj uskrsnuća kod Pavla važno je zbog dviju činjenica koje su uvelike odredile njegov životni put. Prva od njih je već spomenuta: Pavao nije upoznao Isusa prije svoga obraćenja, nije slušao njegove riječi i posvjedočio njegovim djelima kao što je slučaj kod ostalih apostola. Druga činjenica koja je utjecala na njegov životni put jest susret na putu za Damask zbog kojega je Pavao u trenutku promijenio svoju *optio fundamentalis* i počeo ostatak svoga života posvećivati propovijedanju Evanđelja. Pavao nam donosi više dokaza za uskrsnuće, ali kao što znamo, ovu činjenicu je bilo teško povjerovati, posebno zbog toga što je naučavanje o uskrsnuću bilo teško shvatiti poganima; ta riječ jednostavno nije postojala u njihovom

Stavite najvažnije na prvo mjesto

Znam da će mnogi ljudi reći: "nemamo vremena". Ali ako ne možete izdvojiti jednu večer ili barem jedan sat tjedno da se cijela obitelj sastane, onda vam obitelj nije prioritet. (Oprah Winfrey)

Jedan od najstrašnijih osjećaja kad se shvati da ono što vam je najvažnije u životu, uključujući i obitelj, završava na drugom, trećem ili nekom još nižem mjestu na vašoj vrijednosnoj ljestvici. A još je strašnije kad shvatite posljedice.

- Dijete koje ima predstavu, a vi ne možete, nećete doći zbog večere ili posla... Nije važno igra li dijete glavnu ili sporednu ulogu. Važno je da si ondje. A ako uistinu želite staviti obitelj na prvo mjesto važno je da ste ondje, a za to trebaju planiranja i planovi kao što ih imate u poslovnim planovima ili nekim važnijih projektima. Nije dovoljno samo reći da je obitelj važna. Ako obitelj uistinu treba biti prioritet, moraš stisnuti zube i učiniti što je potrebno.
- Djevojčica i uposleni otac. "Tata Što radiš?" Ne podižući pogleda odgovori: "Ma ništa, dušo. Samo nešto planiram. Zapisao sam imena svih ljudi koje moram posjetiti i razgovarati s njima

rječniku. Zanimljivo je kako sustavno Pavao iznosi svoju misao. Najprije se u uvodu 15. poglavlja Prve poslanice Korinćanima prisjeća radosne vijesti koju im je navijestio, ali pošto mu mnogi nisu povjerovali, što je i razlog pisanja ovoga pisma, Pavao se okreće svjedocima: "ukaza se Kefi, zatim dvanaestorici. Potom se ukaza braći, kojih bijaše više od pet stotina zajedno; većina ih još sada živi, a neki usnuše. Zatim se ukaza Jakovu, onda svim apostolima (1 Kor 15, 5-7)." Pavao ovdje upućuje na događaj ukazanja Krista grupi od pet stotina ljudi, od kojih su mnogi još uvijek živi. Kao da želi uputiti Korinćane, ako mu nisu povjerovali, da se upute tim ljudima kako bi pronašli odgovore na pitanja koja ih zanimaju.

i sve ostale važne stvari koje moram obaviti." Djevojčica oklijeva i onda kaže: "Tata, jesam li i ja u toj knjizi?" Ono što je važnije nikada ne smije biti na milost i nemilost onoga što je manje važno (Goethe). Ne može se postići uspjeh u obitelji ako obitelj nije prioritet. Disciplina nas samih donijet će željeni učinak. Ona iskušava dubinu naše predanosti onome što nam je najvažnije, ispituje temelji li se naš život na našim načelima.

Zašto najvažnije ne stavimo na prvo mjesto?

Mnogi ljudi smatraju obitelj najvažnijom, mnogi će je staviti iznad vlastitoga zdravlja, možda čak iznad vlastitoga života. Doslovce dali bi život za svoju obitelj. Ali kad zatražite od njih da razmisle o svom životu, o tome čemu više predaju pažnje gotovo ćete uvijek otkriti da je obitelj podređena drugim vrijednostima - radu, prijateljima, hobiu. Četvrt milijuna ljudi osjećaju da je velik jaz između onoga što im je doista važno, uključujući obitelj, i onoga kako se ponašaju u svakodnevnici.

Zašto taj jaz? Odakle?

Primjer čovjeka u 60. godinama koji je trebao postati

direktor jedne tvrtke. Nije bit života u novcu ni u položaju nego u obiteljskim odnosima. Dakako ne treba se promijeniti posao ili kuća da bi obitelj bila najvažnija. Ali se mora prijeći s riječi na djela! Važnost obitelji mora se ogledati u svakodnevnicima. Važne su poslovne uloge privremene. Kad prestanete biti trgovac, bankar, dizajner na vaše će mjesto doći netko drugi. Poduzeće će I dalje postojati. A vaš će se život promijeniti kad odete I ne budete više primali potvrde svoje nadarenosti I sposobnosti. Ali vaša uloga u obitelji nikada ne završava. U njoj vas nitko ne može zamijeniti. Vaš utjecaj I potreba za njim trajat će vječno. Čak I kad umrete vaša će djeca, unučad I prauunci misliti o vama kao majci,

ocu ili djedu. Uloga u obitelji jedna je od malobrojnih trajnih životnih uloga. Pa ako ste organizirani tako da prednost dajete privremenim ulogama onda ste dopustili da vas zavede popularna kultura koja vas lišava pravoga životnog bogatstva-dubokog I trajnog zadovoljstva koje mogu donijeti jedino obiteljski odnosi. Život nas na kraju nauči što je doista važno, a to je obitelj. Ljudi na samrti... izmiriti račune...

“Pjesmu koju smo došli otpjevati ostala je neotpjevana. Proveo sam dane ugađajući svoj instrument.” (Tagore) Nevjerojatno smo zauzeti. Sve obavljamo poput robota. Ali nikada ne uspijemo otpjevati svoju pjesmu.

Je li obitelj glavna ili sporedna?

5 laži koje roditelji govore sebi kako bi racionalizirali zašto prednost daju poslu:

Prva laž: Potreban nam je novac. (istraživanja govore da to tvrde i siromašni i imućni)

Druga laž: dječji vrtići su dobri. Najnovija istraživanja: 15% vrtića odlično, 70% dobiva prolaznu, 15% u siromašnom stanju. U ovoj srednjoj vrsti su djeca koja imaju fizičku zaštitu, ali ne primaju ni emocionalnu podršku ni intelektualnu stimulaciju)

Treća laž: kriva su nefleksibilna poduzeća. Dom je postao neka vrsta otužnoga radnoga mjesta a poduzeća

dom-pravo obiteljsko mjesto gdje se cijeni timski rad I podrška što bi trebalo biti u kući-

Četvrta laž: Očevi bi rado ostali kod kuće kad bi žene radile. Vrlo malo muškaraca misli o tome

Peta: Moramo oboje raditi zbog visokih poreza I troškova.

Roditelji živi kao taoci laži I zanemaruju svoju savjest jer drže da nemaju izbora. Ali ne treba krenuti od pretpostavke da je posao neupitan nego da je obitelj neupitna. Ta promjena načina razmišljanja otvara vrata mnogim kreativnim mogućnostima

Primjer muža i žene koji rade dokasno. Nemaju vremena jedno za drugo. Tete u vrtiću vidjele su prve korake njihove djece i čule njihove prve riječi. Problem je nastao kada su im javile da je nastao problem s ponašanjem njihove djece.

Vjerovali su čak da se više ne vole a usput se njena majka razbolila pa je morala više vremena provoditi s njom. Činilo im se da su u nemogućem položaju. Kada su uvidjeli gdje su uspjeli su znatno promijeniti svoj život. Odvojili su nedjeljne večeri za obitelj i jedno za drugo. Smanjili su poslovne obveze, čak su uštedjeli više novca, a djeci je imao tko čitati pripovijesti. Prestali su kupovati ono što im nije bilo nužno. Ta je obitelj donijela teške odluke. Shvatili su da mogu imati više zajedničkog vremena ili više novca. Oni su se odlučili za zajedničko vrijeme. Ta je odluka donijela golemu

promjenu u njihovu obiteljskom životu. Bili su sretniji, ispunjeniji, manje iscrpljeni. Više su se voljeli. Ovo nije rješenje za sve obitelji, ali uvijek postoji mogućnost biranja. Poanta je da se ne mora biti taocem laži ako vam je obitelj prioritet. Ako je učinite prioritetom naći ćete neku mogućnost.

Roditeljstvo: jedina uloga

S novcem se postižu veće mogućnosti. A novija istraživanja pokazuju kako roditelj koji ostane kod kuće protiv svoje volje gori je od onoga roditelja koji radi. No, uloga roditelja je jedinstvena i sveta Obuhvaća skrb za posebno ljudsko biće. Postoji li išta na popisu vrednota što bi moglo biti iznad ovoga?

Ne postoji zamjena za roditelja. Kad dijete upišete u dječji vrtić vjerujete da je to dobro pa to i činite. Ako vam se čini da netko ima pozitivno stajalište i da je brižan voljni ste povjerovati mu da odgaja vaše dijete. Ali uvijek ćete povjerovati u ono što najviše priželjkujete. Ali znajte: Nikome ne možete platiti da za dijete učini ono što roditelji rade besplatno. (Bronfenbrenner) Ni najbolji vrtići ne postižu ono što postižu i roditelji. Zato roditelji trebaju biti predani obitelji a ne poslu. A ako im treba vrtić moraju ga tražiti pojmljivije nego stan, kući ili auto. S odgojiteljem moraju uspostaviti odnos kako bi bilo jasno što se očekuje i koje su odgovornosti. Dobra volja nije dovoljna. Dobre namjere ne mogu nadoknaditi štete koje se učine zbog lošeg rasuđivanja. Roditelji moraju imati povjerenje u odgojitelje ali se moraju uvjeriti i u njihove sposobnosti. Čak i kad nađete dobro odgojitelji kao što su u ovom vrtiću nemojte dozvoliti sebi da vam se djeca udalje od vas. Počnete

se baviti drugim stvarima... Kad djeca odrastu roditelji počnu žeti oluju jer nisu zajedno s njima rasla i onda dođu do zaključka: „Da možemo krenuti ispočetka više bismo pozornosti posvetili obitelji i djeci, osobito dok su mali. Uložili bismo još više truda.“ Među svim izgovorenim i napisanim riječima najtužnije su: ‘Moglo je biti drukčije’ (J. G. Whittier). S vremenom se nauči odgajati, sve ostalo što čovjeka zanima-struka, napredovanje, društvo-mora zauzeti drugo mjesto. Najvažnije je da ste uz djecu i ulažete u njih u presudnim razdobljima.

Promjene koje su utjecale:

1. Popularna kultura: Prije 50 godina TV se nije gledala. Ono što se gledalo bile su stabilne obitelji s oba roditelja koji se jedno prema drugom odnose s poštovanjem. Danas prosječno dijete gleda TV 7 sati na dan. Do kraja osnovne škole odgleda 8000 umorstava i 100 000 činova nasilja. U tom istom razdoblju provede 5 min dnevno s ocem i 20 min dnevno s majkom i to uglavnom za stolom i televizorom. Sedam sati dnevno s tv a 5 min s ocem
2. Zakoni: Prije je brak bio temeljem društva bez kojeg ne bi bilo ni civilizacije ni napretka. Bio je svetinja između muškarca, žene i Boga. Danas je to postao ugovor između stranki. Bog i društvo više se ne smatraju njegovim sudionicima. Zakonski ga sustav ne podržava, a u nekim slučajevima radi protiv njega. Ako se ugroze svetost i ozbiljnost braka pripremate teren za epidemiju rastave, zapostavljanja

djece, uništavanje zajednice i osamljenosti.

- Gospodarstvo: Roditelji se mnogo manje bave djecom, a za mnoge je obitelj postala druga smjena. Danas živimo u svijetu koji više cijeni osobnu slobodu i neovisnost nego odgovornost i međusobnu ovisnost gdje komfor omogućuje izolaciju i samostalnu zabavu.
- Tehnologija: Ankete kažu da 90% anketiranih drži kako zemlja sve više moralno propada, 62% smatra kako su tv-programi protiv njihovih moralnih i duhovnih vrijednosti. Zašto onda toliki ljudi gledaju TV? Djeca neće ono najvažnije naučiti od Supermena ili od Batmana, nego u obitelji koja im čita, razgovara s njima, sluša ih, moli se s njima i provodi sretne trenutke zajedno s njima. Razmislite o tome koji su bili najljepši trenutci u vašoj obitelji? Zamislite da ste na samrti. Biste li doista žalili što niste više gledali TV? Prosječan čovjek provede 15 od ukupno 40 slobodnih sati tjedno gledajući TV. Po tome izgleda da nismo previše zauzeti.

Tko će odgajati djecu?

Ne budu li se graditi čvršće obitelji morat će se graditi više zatvora jer će djeca završavati kao članovi bandi.. Emocionalno izgladnjela djeca pretvorit će se u ljutite ljude koji će cijeli život neuspješno tražiti ljubav i poštovanje. Jedan od velikih svjetskih povjesničara naveo je pet glavnih razloga pada Rimskoga Carstva:

- slom obiteljske strukture
- slabljenje osjećaja osobne odgovornosti
- preveliki porezi i uplitanje države u gospodarstvo
- užitci, hedonistički, nasilni i nemoralni
- slabljenje religije

Pristup izvana prema unutra više ne funkcionira. Tako je funkcioniralo nekada prije, danas ne. Moramo biti aktivni, stvarati, izmišljati iznova, više se na možemo osloniti na društvo. Povijest jasno potvrđuje da je temelj društva obitelj. Kamen temeljac svake nacije. Ljepilo koje drži sve na okupu. Uloga roditelja danas je važnija nego ikada u povijesti. Više se ne može očekivati od društvenih uzora da će odgajati djecu. Djeca vas čekaju. Treba im vaša

podrška i savijet, vaše prosudbe i iskustvo, vaša snaga i odlučnost. Više nego ikad prije potrebno im je da ih vodite.

Kako to učiniti?

Kad je stan kaotičan kažete da treba uvesti red, složiti ormare, ladice. Kad za nekoga kažemo da mu je glava na mjestu mislimo da je posložio prioritete u životu. Živi u skladu s onim što je važno.

Pomoći će vam svima dvije stvari: 1. vrijeme za obitelj i 2. vrijeme koje provodite nasamo s članovima obitelji. Ključ za uspješno kormilarenje obitelji je stvaranje obiteljskih rituala.

Vježba na trapezu bez sigurne mreže

Danas je pokušaj odgajanja djece kao vježba na trapezu, za koju je potrebna vještina i međusobna suradnja, ali nema sigurne mreže. Kultura, zakoni, gospodarstvo su je razmršili, a tehnologija ubrzava njezin nestanak. Sve se dogodilo postupno da mnogi to nisu ni primijetili. Priča o žabama... Tako se navikavamo na trendove iako nas ubijaju. Zlo je čudovište tako strašna lica da ga zamrziš čim ga vidiš. Ali kad ga vidiš često i navikneš se, trpiš ga, pa žališ a na kraju i zavoliš. (Alexander Pope).

Tjedno vrijeme za obitelj

Važno je da jedanput tjedno glavna tema bude obitelj. Rado se sjećamo trenutaka iz djetinjstva kada su roditelji odvojili vrijeme za obitelj... Pet glavnih sastojka obiteljskoga života su: planiranje, poduka, rješavanje problema, molitva i zabava. Ova struktura zadovoljava sve potrebe: tjelesne, društvene, intelektualne i duhovne.

Vrijeme za planiranje: Kalendar i redoviti obiteljski sastanci bilo na molitvu bilo o raznim temama.

Vrijeme za poduku: Ako se djeca ne budu poučavala u obitelji poučavat će ih društvo, a s rezultatima toga morat ćemo se svi nositi.

Vrijeme za rješavanje problema:

Vrijeme za molitvu...

Vrijeme za zabavu

Predanost: Let na Mjesec... Najviše je truda uloženo prije polijetanja. Najviše se truda treba uložiti prije polijetanja... Rezultate sigurno nećete vidjeti ne u prvim tjednima ili mjesecima nego ih neće biti ni u prvim godinama, ali ustrajnosti ne smije faliti.

Primjer čovjeka koje je pomakao tračnice za 5 cm. Pomaknite malo dobit će se puno.

Vrijeme provedeno nasamo s članovima obitelji

Plemenitije je potpuno se dati jednoj osobi nego raditi na tome da spasite mnoštvo.

Vrijeme s bračnim partnerom. Takav je „odmor“ veoma važan za brak i obitelj. Muževi i žene moraju sjesti zajedno i pomno isplanirati i duhovno stvoriti vlastiti svijet. Bez planiranja ništa. Rezultati planiranja budu odlični... Kada muževi i žene provode vrijeme nasamo jača cijela obitelj. Najljepše što se može učiniti za djecu jest da voliš bračnog suputnika.

Vrijeme nasamo s djecom: To je vrijeme kada jedan roditelj provodi vrijeme s jednim djetetom. Djetetu ništa nije važnije od vremena koje mu posvetite i odvojite za nj. Nije me briga koliko znaš dok se ne uvjerim koliko ti je stalo do mene.

Kako se organizirati da ovo dvoje bude najvažnije?

Primjer: zdjela i veliko i malo kamenje. Staviti najprije veliko a onda se može posložiti i malo kamenje...

Don Nikola Menalo

Iz povijesti mariologije

Promatrajući povijest razvoja mariologije kao zasebne teološke discipline možemo istaknuti četiri glavne etape, odnosno četiri glavna povijesna razdoblja kroz koja se mariologija razvijala kao zasebna teološka disciplina. Prvo od njih obuhvaća prva stoljeća kršćanstva, otačku predaju sve do skolastike, drugo skolastiku, treće razdoblje reformacije i prosvjetiteljstva, a četvrto od XIX. st. do danas.

Kao rezultat teološkog promišljanja Crkve u prvim stoljećima kršćanstva, razvila se patristička misao i crkveni koncili s jedne strane, ali i hereze s druge strane. Crkveni koncili toga doba inspirirajući se patrističkom teologijom, imali su cilj pobiti najprije kristološke hereze, među kojima tri izravno utječu na pitanje Marijina božanskog majčinstva. To su: doketizam koji je već možda naglašen u Prvoj Ivanovoj poslanici (1 Iv 2,22), zatim arijanizam i na kraju nestorijanizam. Docketizam je smatrajući tijelo slabim, grješnim i nedostojnim Boga postavio tezu kako Riječ nije uzela naše smrtno tijelo, nego samo njegov privid, odatle i dolazi i naziv hereze: dokein - pričinjati se. Tvrdeći da Isus Krist, osim što je pravi Bog, nije pravi čovjek bitno se negira Marijino Božansko majčinstvo, kao i njezina cijela uloga u misteriju spasenja. Osim toga u ovo vrijeme kada je nastao doketizam negiralo se i Kristovo djevičansko začeće, nastojeći na isti način sačuvati njegovo Božanstvo. Ova hereza, kao i arijanizam osuđena je na prvom crkvenom saboru u Niceji 325. godine. Za razliku od doketizma koji je negirao Kristovo čovječstvo, arijanizam kao razvijeni oblik monarhijanizma negira njegovu božansku osobu želeći osigurati božansko jedinstvo, ali i monoteizam. Bog prema Ariju može biti samo jedan, jedinstven i nedjeljiv. Ovdje Arije prvenstveno misli na Boga Oca, dok se podrazumijeva da je Isus samo jedan od stvorenja, čime se izravno negira i Marijino božansko materinstvo. Nestorije iz Kontantinopolisa i njegovo naučavanje bijaše osuđeno na saboru u Efezu 431.

nastavak na sljedećoj stranici ->>

godine, jer je zastupao određeni dualizam. Prema njegovu naučavanju u Kristu postoje dvije prirode koje nije jasno objasnio. Prema njemu Marija bi bila samo Christotokos, dakle Kristova majka, a ne Theotokos, majka Božja, ona koja je na svijet donijela inkarnirani Logos, kako će kasnije naučavati koncil u Efezu. Već u otačkim spisima nailazimo na paralelu Eva - Marija.

Odakle potječe ova usporedba?

Možemo reći da je apostol Pavao prvi koji spominje paralelu: Adam, otac grijeha - Krist, začetnik spasenja (Rim 5,12- 21), te je time takoreći otvorio put usporedbi Marije s Evom. Prvi put u pisanim izvorima na ovu izvrsnu usporedbu nailazimo u spisima sv. mučenika Justina (+165) i to u njegovu djelu *Dijalog sa Židovom Trifonom*, u kojemu Evu naziva majkom grijeha i smrti, a Mariju slavi kao onu koja je bila dostojna po Anđelovu navještenju i ispunjena Duhom Svetim roditi Sina Božjega. U ovo vrijeme pojavljuje se slika Marije kao tipa Crkve, idealne slike i savršenog dijela tijela Kristova. Već smo mogli naići

na izraze koji opisuju Mariju kao “kćer Sionsku”, “zaručnicu i pratilju Kristovu”, “pomoćnicu Kristovu”, iz kojih se razvija ideja Marije koja zauzima mjesto Crkve, koja postaje prasluka i tip Crkve. Nakon drugoga sabora u Niceji 787. godine dolazi do procvata čašćenja marijanskih slika na kojima se Marija gotovo uvijek dovodi u svezu sa svojim Sinom potvrđujući tako svijest vjernika o njezinu posredništvu u povijesti spasenja. Sljedeći razvoj mariologije obuhvaća skolastiku, a na izvrstan način djela sv. Anselma, sv. Tome Akvinskoga, sv. Bonaventure i bl. Ivana Duns Scota koja produbljuju razmišljanja o Marijinoj ulozi u otajstvu spasenja. Treći period obuhvaća razdoblje od 1400. do 1800. godine, ili preciznije, od kraja srednjega vijeka preko

renesanse i reforme do prosvjetiteljstva. Ovo razdoblje poznato je po tome što se neke od vjerskih istina dovode u pitanje. To je vrijeme reformacije čiji začetnici, iako dovode u pitanje mnoge vjerske istine i prakse, ipak pozivaju na čašćenje Marije kao Majke Božje. Među njima prednjači Martin Luther koji ističe njezino djevičanstvo i božansko materinstvo te ju označuje

vrijednom čašćenja. Calvin i Zwingli također prakticiraju marjanske pobožnosti, iako nisu priznavali crkvenu doktrinu o njoj. Ovdje nam se samo po sebi nameće pitanje zašto se ova originalna opčinjenost Marijom nije zadržala do dana današnjega u reformatorskim krugovima. Odgovor na to pitanje djelomično nam daje prosvjetiteljstvo koje u prvi plan stavlja čovjekov razum, prirodne i matematičke znanosti, ono opipljivo, materijalno, ono što je moguće empirijski dokazati. Ovo rezultira padom marjanske pobožnosti kod reformatora koji sve više počinju vjerovati u ono što

se može razumom dokazati ili na bilo koji način Svetim Pismom potvrditi. Važno je ovdje primijetiti činjenicu da prosvjetiteljstvo ima veliko pouzdanje u čovjeka i njegove mogućnosti te naglašava autodeterminizam, što znači da čovjeku ne treba Božja pomoć kako bi se spasio. Iz ovakvih uvjerenja rađa se i deizam koji zastupa Božju intervenciju samo u činu stvaranja, što bi značilo da nema povijesti spasenja, kao ni Kristova vazmenoga otajstva. Deizam po mnogočemu podsjeća na današnju teoriju velikoga praska. Razlika je u tome što deizam priznaje da je Bog upalio fitilj koji je kasnije započeo eksploziju. Osim deizma, u ovome razdoblju veliku ulogu igraju i skepticizam, materijalizam te na kraju ateizam.

Svjetlo u ovom takoreći mračnom razdoblju marjanske pobožnosti predstavljaju teolozi XVII. st. od kojih ne propuštamo spomenuti Franju Suareza (1548.-1617.) koji na sistematičan način pristupa mariološkim pitanjima i Placida Nigida koji po prvi put uvodi termin mariologija u svome dogmatskom djelu *Summa Sacrae Mariologiae*, 1602.

Četvrto, ali i posljednje razdoblje razvoja mariologije kroz povijest ide od XIX. st. do naših dana. Ovo je stoljeće razdoblje brojnih marjanskih ukazanja, a označeno je i kao plodno razdoblje u kojima su nastali brojni mariološki traktati. Neki od njih bivaju kasnije kritizirani zbog toga što Mariju gotovo isključivo dovode u svezu s Kristom zaboravljajući njezino stanje stvorenja. Međutim, moramo priznati da nijedno stvorenje nije imalo tako veliku ulogu u povijesti spasenja, kao što je to u slučaju s Marijom. Mariologija proučava njezino sudjelovanje na misteriju spasenja kao i njezine posebne privilegije koji su povezani s njezinom misijom. Protestantska teologija negira mogućnost mariologije zbog svojih stavova u

antropologiji. Oni smatraju da čovjek ne može utjecati na svome spasenju. Kod istočnih kršćana mariologija ne predstavlja jednu posebnu teološku disciplinu odvojenu od drugih znanosti. Ona je bitno povezana sa kristologijom, pneumatologijom i ekleziologijom. Imaju vrlo razvijenu relacionalnu teologiju kada je riječ o Mariji naglašavajući kako je njezin primjer dokaz jedinstvene povezanosti čovjeka i Boga. Zapadna teologija naglašava dva aspekta Marijine uloge u djelu spasenja; onaj kristološki kao i onaj ekleziološki. Fundamentalno u kristološkom aspektu je njezina posrednička uloga, dok bi u ekleziološkom aspektu Marija sama bila fundament kao figura i tip Crkve. Posljednjih godina u mariologiji smo mogli primijetiti također i feministički pogled na mariologiju. Osim feminizma u mariologiji se javlja i modernizam koji u nekim trenucima zastupa gotovo mitske poglede na mariologiju ponovno budeći poganske ideje o Mariji kao Božici. Svoj korijen ove ideje nalaze u psihološkoj misli Carla Gustava Junga, začetnika ideje o Mariji kao ženskoj figuri u trojstvu.

Zdravo Marijo

Zdravo, Marijo,
milosti puna,
Gospodin s Tobom.
Blagoslovljena Ti među ženama
i blagoslovljen Plod utrobe Tvoje,
Isus.
Sveta Marijo, Majko Božja,
moli za nas grešnike,
sada i na času smrti naše.
Amen.

Ave Maria,
gratia plena,
Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus,
et benedictus fructus ventris tui,
Iesus.
Sancta Maria, Mater Dei,
ora pro nobis peccatoribus,
nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

Propovijed na mladoj misi don Ivana Bijakšića

Prigodnu propovijed na don Ivanovoj mladoj misi održao je don Nikola Menalo, koji je mladomisnika upoznao kao ministranta u mostarskoj katedrali. Propovijed donosimo u cijelosti.

Velika je zapovijed Gospodinova bila: „Slijedi me!“ Čovjek biva iznenađen velikim ciljem što ga je predložio svojim sljedbenicima a to je da će oni biti „svijetlo svijeta“, „sol zemlje“ i „grad koji se ne može sakriti“. On je beznačajnim ljudima ponudio kozmički domet njihova poslanja. Ta će izabrana svijetla bacati svoje zrake na cijelo čovječanstvo, na cijele narode.

Kada čovječanstvo hoće učiniti veliko djelo, bilo da je otkrivanje božanske čestice u najopremljenijem svjetskom laboratoriju ili drugi projekt te ili slične vrste upošljava stručnjake. No kada želi učiniti nešto sasvim ozbiljno izabire dvanaest običnih ljudi koji su u blizini. To je isto učinio Utemeljitelj kršćanstva.

Od samoga je početka očito da je naš Gospodin kanio produžiti svoj nauk, svoje kraljevstvo i sam život „do svršetka svijeta“;

da bi to ostvario, morao je k sebi pozvati skupinu ljudi kojima će prenijeti neke ovlasti koje je donio na zemlju. Ako je to društvo ili Mistično tijelo koje je naš Gospodin htio osnovati trebalo imati

kontinuitet, trebalo je imati glavu i članove. Ako je to vinograd, potrebni su radnici; ako je mreža, potrebni su ribari; ako polje potrebni su sijači i žeteoci; ako je stado potrebni su pastiri.

Dragi mladomisniče don Ivane i tebe je Gospodin odabrao i pozvao poimence slijedi me u vinogradu, u polju, na moru. Tebi je od jučer promijenjeno ime, nisi više samo Ivan nego don Ivan. Kada Bog u Svetom Pismu mijenja nekome ime digne ga na veće dostojanstvo i zadatak u zajednici kojoj pripada a to je u svećeničkom životu i pozivu Crkva. Naš Gospodin mogao je svojim učenicima i tebi govorit: „Ti si nagao, hirovit, nepouzdan, ali jednoga dana sve će se to promijeniti. Taj dan bio je jučer na tvom svećeničkom ređenju kada si po rukama apostolskoga nasljednika, mjesnoga biskupa, zaređen za svećenika.

Danas slaviš svoju mladu Misu, sav puk Božji oduševljen je i poštuje mladoga misnika. Danas te mnogi spominju u svojim molitva, mnogi nose u mislima, svi se tobom ponosimo, sve su oči uprte u Te. Da si završio bilo koji drugi fakultet, da si postao bilo što drugo, ne bi doživio ovakvo slavlje i ove ushićene momente.

Otkuda to?

Narod poštuje tebe zato što poštuje tvoj poziv jer je od Boga ali od svećenika puno i očekuje, jer je svećenik posrednik između Boga i ljudi. Tu je istina svećeništva i tu je tajna mladomisnikova svećeništva. Koliko god si zaogrnut slabošću stojiš razapet između Boga i ljudi, između neba i zemlje.

„Kao namjesnik Kristove ljubavi nastavljaš poslanje Kristovo. On je **put** a ti kao baštinik njegove moći nastavljaš žrtvu Kristovu. On je **istina**, jer pruža svijetlo vjere. On je **život** jer dijeli i širi milost“ (sv. Ambrozije). Sa svetim redom i poslanjem Crkve trebaš osobno ići po čovjeku k Bogu i tako druge voditi.

Trebaš dostojno vršiti **tri velike zadaće** prema narodu: **učiteljsku**-da propovijedanjem evanđelja u život vjernika utkivaš otajstva Isusa Krista. Dok si se pripremao za ređenje i mladu Misu slavio se i spomendan sv. Ivana Zlatoustoga. I tebi je dragi

Bog podario zlatna usta kojima lijepo pjevaš i Boga slaviš. Bila ti ona još zlatnija u isticanju evanđeoskih vrijednosti po uzoru na sv. Ivana Zlatoustoga. Iz evanđelja kojega ćeš naviještati znamo da je Spasitelj povratio vid slijepcu ne sa zvijezdom na nebu nego s nekoliko mrvica prašine i bolesnoj ženi vratio zdravlje ne s rijetkim lijekovima, koji se i danas često traže, nego pomoću ruba svoje haljine. Ti si svećenik a svećenik je prah sa zemlje, od prašine rođen kao sva djeca Adamova, ali prah u ruci Spasitelja, da otvori oči slijepcima. Ti si rub na haljini Isusa Krista da onima koji traže spasenje dadne spasonosnu silu Božju sadržanu u riječima i djelima koja slaviš.

Zatim je **posvetna**: da na oltarima Crkve slaviš euharistijsku gozbu, tj. onu krvnu Kristovu žrtvu na nekrvni način: Kao što voda natapa zemlju i čini je plodonosnom, ne gubi ništa od svoje snage ako prolazi kroz cijevi, tako također mistična voda sakramenata ne gubi ništa od svoga djelovanja ako prolazi kroz ruke grješnoga i nedostojnoga svećenika koji pretvara kruh i vino u tijelo i krv Kristovu (sv. Augustin).

Te **pastirska** da vodiš povjereni ti narod Božji putem vječnoga spasenja. „Jer svećenicima premda su na zemlji povjerena je uprava stvari koje su na nebu. Bog im je dao vlast veću nego anđelima i arkandelima. Jer ni jednom anđelu nije rečeno: „što god odriješiš na zemlji bit će odriješeno na nebu.“ (sv. Ivan Zlatousti). To je Krist ostavio svojim učenicima.

Dragi don Ivane dobro znaš da ove tri zadaće nisu nimalo lagane. Dobro znaš da si od krvi i mesa, ograničen i grješan, ali ne zdvajaj i ne brini, jer isti Bog koji je odabrao priproste ribare kao svoje apostole taj isti je između tolikih mladića izabrao tebe.

Kada sam došao u tvoj razred u Srednjoj strojarskoj školi tada vas je bilo 25: 3 djevojke i 22 mladića. Zašto od te dvadeset dvojice baš ti? Ili zašto od tolikih razreda i odjela u cijelome gradu Mostaru ili našoj biskupiji samo

ti? To je tajna svećeničkoga poziva pridržana onome koji poziva, samome Bogu jer kaže niste izabrali vi mene nego ja vas. Možda nisi uvijek bio siguran razumiješ li taj poziv, ali si stalno sa starozavjetnim Samuelom odgovarao: govori Gospodine sluga tvoj sluša. Zato samo hrabro naprijed jer isti Bog koji te izabrao, koji te vodio do svećeništva davat će ti snagu Duha Svetoga da vraćaš zalutale, tješiš žalosne, štitiš slabe, pridižeš klonule, miriš posvađane, ujedinjuješ razdijeljene, duhovno hraniš gladne, duhovno ozdravljaš bolesne... Svjestan si da to ne činiš svojom vlastitom snagom nego to Bog čini preko tebe. Ti ćeš biti samo oruđe u rukama Kristovim jer ćeš djelovati u ime Kristovo i u ime Crkve snagom božanskoga Duha koji je posvetio tvoje ruke da ti možeš druge posvećivati, koji je posvetio tvoje noge da možeš drugima nositi Krista.

Dragi mladomisniče, budi svjestan da je lik svećenika velik u očima naroda. „jer ne možemo se sjetiti ni jednoga dobročinstva Božjega a da se ne sjetimo osobe svećenika. Kada vidimo svećenika možemo reći: ovaj je učinio da sam postao dijete Božje i otvorio mi nebo po svetom krštenju. Ovo je onaj koji mi čisti dušu od grijeha, koji hrani moju dušu. Kad pogledate zvonik trebate reći: Tko stanuje tu? Naš Gospodin Isus Krst. Zašto stanuje? Jer ga je svećenik dozvao! (sv. Ivan Arški) Tko to još može učiniti dragi

mladomisniče na kugli zemaljskoj? Zato je lijepo biti svećenik, jer možeš grijeh otpustiti i Boga na oltar dozvati. Nitko drugi! Ovo neka ti bude sjetna cijeli svećenički život koji je pred tobom od jučer pa dok Bog providi. Ti si vrata neba kroz koja ulaze vjernici u vječno blaženstvo. (sv. Prosper)

Danas pak ima dosta onih koji osporavaju lik i ulogu svećenika. Za jedne je varalica, za druge nazadnjak, za treće crnji od tvoje crne mantije. Kaže sv. Vinko Paulski, čije sestre djeluju i u tvojoj rodnoj župi: „Da sam znao što znači biti svećenik, nikada ne bih dopustio da polože ruke na me“. Ne treba se ljutiti na one s crnim pogledima jer Krist kaže ako su progonili mene progonit će i vas. Ako su Krista nazivali bogohulnikom, suradnikom Beelzebula, vinopijom i varalicom nazivat će i one koji su se Kristu posvetili. Na to budi spreman i ti. Tko ne prihvaća križ ne prihvaća ni Krista na križu. Krist je ostao sam na križu. Ispod njega su tvoj imenjak sv. Ivan i žalosna majka Marija, čijeg se blagdana spominjemo i danas. Krist je uzvišen na križu u sredini. Okolo su vojnici, razbojnici i izdajnici. Za nas je Kristov križ izvor svih blagoslova i uzrok svih milosti. To nam svjedoči Krist na križu. Drugi mu kažu:

„Ako si Bog siđi-on šuti; ako si čudotvorac učini čudo-on šuti; da nije kriv ne bi visio-on šuti; jedan ga razbojnik optužuje on šuti; tek kada ga drugi razbojnik moli za oprostjenje on progovara. Dragi Mladomisniče jučer si zaređen na blagdan uzvišenja sv. križa. Kada ti budeš u samoći s vlastitim križevima i poteškoćama sjeti se Kristova uzvišenoga križa i još uzvišenijega sveučilišta ljubavi. Više šutjeti a još više praštati i ljubiti poput Krista Gospodina.

Dragi mladomisniče s ovakvim životnim križem krenut ćeš sutra u pastoral po biskupovu dekretu.

Ako budeš pristojan reći će da si svjetski,

Ako voliš samoću reći će da si osobenjak

Ako si ozbiljan reći će da si ohol,

Ako si pobožan reći će ti da si licemjer,

Ako ti u župu nitko ne navraća reći će da si škrt,

Ako imaš uza se dvije tri vrijedne osobe reći će ti da si rasipan,

Ako opaze koju manu na tebi o njoj će često govoriti, a zaboravit će što su od tebe primili.

Djeca će htjeti da budeš s njima u igri pa će ti reći da si djetinjast

Mladi bi da si s njima u društvu 24 sata.

Oni srednjih godina raspravljali bi s tobom o raznim svjetskim problemima koji su često nerješivi, Stariji bi voljeli da ne izlaziš iz crkve i da stalno klečiš.

Nikada nećeš svima ugoditi, ali je važno da ugodiš onome koji te pozvao jer si kao svećenik pastir, ribar, spasitelj duša, ti si sol i svjetlost kraljevstva Božjega.

Zato dragi mladomisniče

1. Budi svjestan da si svećenik jer tvoje dostojanstvo nadmašuje ono anđela. Budi anđeoski čovjek.

2. Bog se pokorava tvome glasu, a ti se pokoravaj glasu Božjemu, njegovoj milosti i starješinama Crkve.

3. Crkva je tebe počastila a ti časti Crkvu revnošću i radom za spasenje duša.

4. Prikazuješ Isusa vječnom Ocu zato se zaodjevaj krepostima Isusa Krista i budi pripravan svakodnevno surađivati sa Svetim nad svetima.

5. Narod od tebe očekuje da budeš pomiritelj između Boga i ljudi. Uživaj u Božjoj blizini i često ga u crkvi pohodi.

6. Svestranim i dubokim znanjem pripravi se na obranu vjere.

7. Ne daj se da ti hvala i slava budu dobitak, jer mnogi izgubiše vjeru zbog slavohleplja

8. Sabranost i vježba u molitvi trebaju biti neprestano tvoj posao kako bi omilio Bogu.

9. Traži slavu Božju, posvećenje vlastite duše i spas tvoga bližnjega

10. Svećenik si i slavi njegova otajstva pobožno kao što slaviš svoju prvu mladu misu

Ovaj pastoralni dekalog neka ti bude odmah uz Božji dekalog prema kojemu ćeš uređivati svoj život. Ove riječi i odluke neka ne ostanu samo na ovom papiru nego ih kod svakoga djela imaj pred očima i prema njima živi. Amen.

Mostar, 15.9.2013. godine

Humanitarne akcije u našoj župi

“Samo ozdravi mi ti...za Ivanu”

Velik broj Ortiješana i njihovih prijatelja odazvao se humanitarnoj akciji “Samo ozdravi mi ti...za Ivanu” koju je organiziralo Kulturno sportsko društvo Ortiješ, a čiji je cilj prikupljanje novca za liječenje petnaestogodišnje Ivane Vrebac.

Ivana Vrebac je na KBC Rebro u Zagrebu 10. svibnja 2013. operirala tumor kralježnice, a dan kasnije je imala i operaciju hematoma na mozgu.

Poslije ovih operacija ostao je još jedan dio tumora koji se nalazio u maloj zdjelici. Taj dio tumora mogao se jedino odstraniti u CyberKnife centru u Münchenu (kod dr. Berndta Wowre) jer se radilo o tumoru koji na tom mjestu nije bio operabilan. Poslije kontaktiranja CyberKnife centra obitelj je dobila potvrđan odgovor, ali uz troškove od 17 500 EUR i s datumom zahvata 25. lipnja 2013.

Tada se zajedničkim snagama krenulo u humanitarnu akciju u koju se aktivno uključio i naš župni ured te je u sklopu ove akcije održana sportsko-zabavna humanitarna večer u Ortiješu.

“Svi za Nikolu”

Nekoliko mjeseci kasnije u istom mjestu naše župe održala se druga humanitarna akcija “Svi za Nikolu”. I ova je gesta prijateljstva i ljubavi okupila mnogobrojne ljude dobrog srca koji su odlučili pomoći Nikoli Ragužu, koji je nastradao u prometnoj nesreći 27.9. 2013. godine.

Skup je molitvom otvorio župnik don Nikola Menalo koji je pozvao sve da mole za uspjeh akcije i za Nikolino zdravlje.

Kako bi prikupili novac za Nikolino liječenje prodavale su se krunice, narukvice i majice po simboličnim cijenama, te su se skupljali dobrotvorni novčani prilozima.

Glazbenici su podržali skup, a zajedno s njima posjetitelji su mogli uživati i u nogometnom turniru.

Obitelji su zahvalile svima koji su na bilo koji način pomogli ove akcije.

U dobru vrijeme brzo prolazi

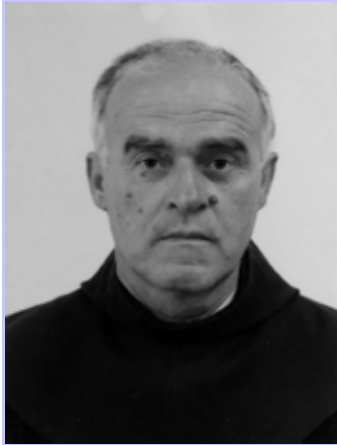
Evo navršilo se punih šest mjeseci od moje prve operacije, brzo je prošlo! Ovo predbožićno vrijeme u meni izaziva posebni nemir. To je vrijeme kada su prošle godine, bolovi u leđima postali toliko bolni i veliki da nisam mogla u radosti slaviti dolazak Božića. Sva ova sjećanja u meni bude tugu jer sam od svoga šestoga razreda osjećala da nešto nije u redu sa mnom, ali doktori to “nešto” tolike godine nisu uspijevali prepoznati? Nismo mogli ni smjeli gubiti vjeru i nadu, hodali smo od doktora do doktora, od preporuke do preporuke, nadali se da će ON ili ONA uvidjeti što se događa, krenuti na novo liječenje. Ništa nije bilo. Sve dok moja majka nije predložila da odemo kod još jednog doktora. Bilo mi je svejedno! On me pregledao, odmah uputio na magnetnu rezonancu. Tu počinje nova stranica moga života. Doktorica koja mi je snimala odmah je vidjela da je tumor. Ne vjerujući svojim očima odmah me uputila na drugo snimanje, a potom hitno za Zagreb. Dragom Bogu zahvaljujem što nam je konačno pokazao put, nadu da se više ne mučim, da i ja mogu normalno hodati, sjediti i trčati. Jedna operacija, druga i treća u Njemačkoj su mi to i omogućili. Ja sada mogu, ali dosta toga ne smijem, ali prezadovoljna sam što ovaj Božić dočekujem u radosti i veselju kao i druga djeca, koja su zdrava. Ne želim se sjećati toga bolnoga vremena, ali sjećanja jednostavno sama po sebi dođu, te se nadam da će mi buduća vremena donositi samo lijepa i dobra sjećanja, a ova ružna i tužna ostaviti negdje u daljini.

Ivana Vrebac

Akcija “Dar dobrote za Nikolu”

Prije dva mjeseca u prometnoj nesreći nastradao je naš mladi župljanin Nikola Raguž. Još uvijek se nalazi u koma. Roditelji su uz preporuku liječnika odlučili prebaciti ga na daljnju rehabilitaciju u Krapinske Toplice. Znam kako vas ne treba puno poticati na činjenje dobra jer ste uvijek spremni bližnjemu priteći u pomoć. Naš je župni ured preko HT Mostara pokrenuo humanitarni telefon za Nikolu. Vašim pozivom na broj telefona **092890859** darovat će te 2 KM za pomoć njemu i obitelji u teškim bolesničkim danima.

In memoriam

Navršila se godina dana 8. 11. 2013. od kada nas je napustio naš bivši župnik **fra Petar Vlašić**. Fra Petar je preminuo u 75. godini života, 51. godini redovništva i 47. godini svećeništva. Preminuo je 8. studenoga 2012. u Međugorju, kao međugorski župnik, gdje je i pokopan. Pokop je bio 9. studenoga 2012.

na groblju Kovačica gdje je fra Petar pokopan u fratarsku grobnicu. Pokojnikovo tijelo bilo je izloženo u župnoj crkvi od 13 sati, a sprovodni obredi započeli su svetom Misom zadušnicom u 15 sati. Misno slavlje predvodio je mons. Ratko Perić, biskup, u koncelebraciji s fra Ivanom Sesarom te s još oko 180 svećenika.

Bio je naš župnik od 1991. do 1999. godine. Rođen je 19. srpnja 1938. u Sovićima, općina Grude, župa Gorica-Sovići. Njegovi roditelji, otac Križan i majka Ruža r. Benović, imali su 13 djece. Osnovnu školu završio je u Sovićima 1954., a sjemenišnu gimnaziju

u Zagrebu 1958. godine. Vojsku je služio u Valjevu, Beogradu i Novom Sadu 1959.-1960. Teološki studij započeo je u Ljubljani a završio u Sarajevu, gdje je i zaređen 1966. godine za hercegovačku franjevačku provinciju Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Kao svećenik prošao je kroz sljedeće župe i službe: Humac - župski vikar - 1967.-1969.; Rasno - župnik - 1969.-1977.; Kongora - župnik - 1977.-1983.; Posušje - župni vikar - 1983.-1985.; Ljuti Dolac - župnik - 1985.-1987.; Mostar - župnik i gvardijan - 1987.-1988.; Blagaj - župnik - 1991.-1999.; Međugorje - župski vikar - 1999.-2007.; Međugorje - župnik - 2007. do 2012. godine. Petrom je prve dvije godine njegova župnikovanja u Blagaju djelovao i župni vikar pok. fra Grgo Martić.

Iz fra Petrova krhkog tijela zračila je istinska pobožnost i franjevačka jednostavnost. Gdje je god djelovao, ostavljao je svijetao trag, što svjedoči i činjenica da ga se vjernici na župama na kojima je djelovao uvijek rado i sa zahvalnošću sjećaju... Zahvaljujemo Gospodinu na njegovu služenju u našoj župi. Preporučimo njegovu dušu u naše molitve. Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

Korizma

Korizma je razdoblje od 40 dana u crkvenoj liturgijskoj godini u kojem se kršćani pripremaju za Uskrs. Tada trebamo razmišljati o našem životu i povezanosti s Bogom. Tijekom korizme sjećamo se biblijskih riječi koje nam govore kako je Isus proveo dane u pustinji, molitvi i postu za nas ljude koji smo ga izdali. Kroz cijelu korizmu liturgijska nas čitanja opominju da se trebamo strogo držati prosta i izbjegavati grijeh. Trebamo preispitati svoju svijest, upoznati bolje sebe i očistiti srce na svetoj ispovjedi. Post je jedan od načina po kojem čovjek može osjetiti Božju blizinu, uči nas čekati Božji odgovor.

Uskrs je Kristova pobjeda nad smrću, pobjeda nad đavolom koji svaki dan iznova nastoji čovjeka staviti u okove grijeha, te nam uskratiti vječnu radost. Te nedjelje je sve posebno, Crkva je ukrašena uzvicima kršćana koji slave vječnoga Spasitelja, zemlja se raduje jer je svjetlo pobijedilo mrak i tamu.

Uskrsno svjetlo neka nas vodi u životu, da nam snagu za svaki novi dan, iznova budi nadu u vječnu budućnost koju nam je Krist osigura svojom krvavom žrtvom na križu i uskrsnućem. Uskrs je vidljiv u svakoj ljubavi među ljudima, oprostima i kajanju.

Ivana Soldo

Građevinski radovi u našoj župi

- u Blagaju blagoslovljena obnovljena crkva i posvećen oltar. Doprivena fasada na crkvi i djelomično interijer crkve;

- asfaltirano 1100 metara kvadratnih parkinga i župnoga dvorišta na Buni;

- postavljena betonska galanterija ispred ulaza u crkvu (600 kvadrata);

- uređen dio kata župne kuće na Buni;
- nacrtan idejni plan uređenja crkve na Buni;
- elektrificirano zvono na kapelici u Kočinama.

- postavljeno pola stiropor fasade na župnu kuću;

- započeta izgradnja grobljanske kapelice u Ortiješu;

Ako je što promaklo neka bude ad maiorem Dei gloriam!

Uza sve što se događalo kroz Godinu vjere želim da nam vjera u Presveto Trojstvo ne malaksa, a neka Bog obilno blagoslovi naš rad i trud na njivi Gospodnjoj.

Prva sveta pričest u našoj župi

Kao spomen čin potpunog predanja i žrtvovanja Isus je na posljednjoj večeri ustanovio sakrament pričesti. Na Bijelu nedjelju, Mali Uskrs, 23 prvopričesnika u našoj župi prvi put je primilo bijelu hostiju. Nakon završene pripreme i pristupanja sakramentu ispovijedi, prvopričesnici su bili spremni da u svečanom nedjeljnom euharistijskom slavlju prime svoju Prvu svetu pričest. Svećenik im je u obredu krštenja obukao bijelu haljinu da im bude znak Kristova dostojanstva, a nakon desetak godina sami su obukli bijele haljine te naše oltarište ukasili bjelinom i čistoćom svoje duše. Predvođeni s dvadesetak ministranata prvopričesnici su u procesiji pošli iz Pastoralnoga centra, dolazivši dvoje po dvoje sklopljenih ruku se poklanjaju ispred oltara. Prigodnom recitacijom dobrodošlicu recitiraju Ivana Čorić i Tomislav Kaleb. Dječji zbor *Put ljubavi* i pokoji odrastao glas iz zbora mladih *Mir* uljepšali su misno slavlje skladno pjevajući. Nakon završene zborne molitve prvopričesnici Mateo Blažević i Elena Cipetić izlaze te navješćuju Riječ Božju iz Novoga Zavjeta. Nakon navještenoga Evandjelja župnik don

Nikola je uputio propovijed, prije svega upućenu prvopričesnicima. Započeo je sa značenjem Bijele nedjelje, krštenja te imena koje su prvopričesnici dobili na krštenju povezujući to s imenima izabranih osoba iz Biblije. Ime je uvijek znak i poruka kako treba odgovoriti na Božji poziv, svako ime znači nešto posebno. Nakon toga prvopričesnici su ispovjedili svoju vjeru odričući se Sotone i zatim zajednički izmolili ispovijest Hrvata katolika "Čvrsto vjerujem". Uslijedila je molitva vjernih, svoje molitve Ocu nebeskom uputili su Jana, Luka, Karla, Filip, Ana, Filip Milanović, Ivana te Zvonimir. Nakon toga David i Gabrijela su izašli čitati, a petero prvopričesnika prinijelo je darove na oltar. Nakon euharistijske molitve uslijedila je prva pričest djece i roditelja, na kraju se četvero prvopričesnika zahvalilo Bogu, roditeljima i svećeniku. Roditelji zadovoljni organizacijom i djeca sretna što su prvi put primila Krista u svoja mala čista srdašca nastavljaju slavlje kod obiteljskih stolova.

Krizma u župi

Na treću uskrsnu nedjelju, 14. travnja 2013. pod svetom Misom u 11 sati naš mjesni biskup msgr. dr. Ratko Perić podijelio je sakrament svete krizme četrdeset i trojici kandidata. U svečanoj povorci uputili smo se iz Pastoralnoga centra bl. Alojzija Stepinca. Krizmanici su išli dvoje po dvoje u istim haljinama poklanjajući se i zauzimajući svoje mjesto u klupi. Kumovi, roditelji i rodbina dočekali su ih s osmjehom na licima i radošću u srcima. Na početku misnoga slavlja župnik je pozdravio nazočne sljedećim riječima: Poštovani gospodine biskupe, tajniče don Tomislave, dragi krizmanici i kumovi, cijenjeni roditelji i rodbino, draga braćo i sestre! Evandelist Ivan izvodi učenike na otvoreno, Tiberijadsko more. S njim su: Toma zvani blizanac, Natanael iz Kane Galilejske, zatim bratmu Jakov i još dva učenika, tu je i Petar. Ribarenje na jezeru podsjeća ih na prošlost prije tri

godine kad su susreli Isusa, ostavili sve i pošli za njim. U čemu je razlika sada? Razlika je velika! Tri godine su hodili s Isusom, slušali ga, bili su njegovi vjerni učenici. Sve su vidjeli i znali što je činio i govorio. A onda dolazi: muka, smrt, ali i USKRSNUĆE. Oni su zatvoreni u nevjerici. Ovdje na jezeru Isus se "treći puta ukazuje učenicima." Lovili su cijelu noć, ali *te noći ne uloviše ništa*. Ujutro se vratiše na obalu, praznih mreža, vrlo mrzovoljni. Lovili su bez radosti, bez entuzijazma i bez učiteljeve ljubavi. Nisu vjerovali da je Isus živ. A on i njima i nama govori da je živ. I naši su krizmanici u svojoj životnoj dobi na otvorenome moru kojega zapljuskuju razni valovi udarajući u njihovu mladost. Često na tom otvorenom moru nevjerica i vjere, vraćaju se praznih mreža, mrzovoljni, ali vjeruju u Isusa koji je živ i kadar napuniti životnu mrežu, jer ih na obali dočekuje Isus s kojim

možu sve svoje brige i sva svoja traženja promijeniti na bolje bacivši svoju životnu mrežu na desnu stranu, koja je u Bibliji opisana kao strana Božjega blagoslova. Žele biti poslušni Božjoj riječi koja je kadra dati obilan rod. Neka ih Duh Sveti čije će darove uskoro primiti preko Vaših ruku, oče biskupe, nasljedniče apostola, ojača kako bi bili i mudriji i razboritiji, poučljiviji i duhom jači, pobožniji, pametniji i bogobožniji. Oče biskupe dobro nam došli!

Zatim je predstavnik krizmanika, Lorena Vladić, u ime svih, pozdravila biskupa sljedećim riječima:

Poštovani oče biskupe, dragi don Nikola, cijenjeni roditelji i kumovi rodbino i prijatelji!

U današnjem evanđelju čut ćemo kako je Isus rekao svojim apostolima: *Bacite mreže na desnu stranu lađe i naći ćete.* Isus daje bitno, točno ono što im treba. Cijelu su noć lovili, svu su se noć trudili, baš na tom mjestu *ali ne uloviše ništa.* Desna strana je samo *posluš, povjerenje* u njega: Gospodina, Isusa Krista. On ih ne odvodi na drugo mjesto na "drugom obalu," nego baš na tome mjestu pokazuje svoju moć.

Možda mislimo kako bi više uspjeli da smo negdje drugdje, da smo na nekoj drugoj "lađi" na nekoj drugom obalu, a ne na ovoj "bunsko-neretvanskoj". Umjesto odlaska nekamo drugdje, da tražimo uspjeh i sreću, Isus nam nudi samo, „dručkije.“ A to dručkije je posluš i povjerenje u njega - ovdje, na ovoj lađi. Trud i rad, bez "posluha", bez vjere u živoga Krista, koji je s nama i u nama, besplodan je. Primjer nam ovdje daje Petar.

Kad se oslanjao samo na svoju volju i svoju pamet, završio je u *izdaji*. No, kad krene za Učiteljem, poslušnik njegovoj zapovijedi, dospjet će do slave. Oslonjen na svoju volju, Šimun Ivanov nikada ne bi postao Petrom - Prvakom. On, postaje Kefom, Stijenom, onim što je Učitelj vidio u prvom susretu, tek kada *pristanje* ići za Učiteljem i biti *poslušan* njegovoj volji. Hod za Učiteljem nije samovolja, nego *poslušnost* Učitelju do smrti. Petrov pristanak na poslušnost, vrijeme je Petrove unutarnje preobrazbe, ozdravljenja i mogućnost

preuzimanja *zadatka*: vođenje Kristove Crkve. Poštovani oče biskupe i nas će danas zahvatiti Duh Božji koji je kadar preobraziti svakog čovjeka u stup vjere. Spremniji smo povjeriti se Bogu i iskazati mu poslušnost koja će nas zajedno sa sedam darova Duha Svetoga vinuti u nebesko svjetlo. Duh Sveti nam preko Vas daruje sedam darova koji su nam potrebni za život, ali posluš Bogu i roditeljima sami sebi darujemo. Bez Božjeg blagoslova, posluha i povjerenja u Boga svaki dah koji udahnemo i korak koji učinimo je besplodan. Dragi oče biskupe, molite za nas krizmanike da možemo odgovoriti svim izazovima današnjice te se odvažiti na pučinu s ove naše životne obale. Kao znak zahvalnosti

darujemo Vam nalivpero. Neka Vas Bog poživi te nam još koju knjigu napišete kako bismo mogli i iz njih crpiti mudrost na ovom uzburkanom životnom moru.

Dobro nam došli!

Zatim je Zdravko Karlović predao dar u ime svih krizmanika. Slijedio je biskupov pozdrav i poziv na molitvu. Čitanja su navijestili krizmanici, a evanđelje župnik. Biskup je u homiliji govorio o trima uskrsnjima (Jairove kćeri, Sina

jedinca majke udovice iz Naina i Lazarovo uskrsenje. Naglasio je kako su trenutno vraćeni u ovozemaljski život ali da su ponovno imali sprovod. Nakon toga je progovorio o Isusovu uskrsnuću koje se razlikuje od ova tri jer je Isus uskrsnuo i dušom i tijelom te se u proslavljenom tijelu nalazi s desne Ocu. Protumačio je da je još jedna osoba i dušom i tijelom uznesena u nebesku diku, a to je Blažena Djevoja Marija. Zatražio je od krizmanika da se u svom rastu pridržavaju Božjih zapovijedi kao putokaza u nebesku diku.

Nakon homilije uslijedio je podjeljivanje sakramenta krizme posvetnom molitvom i mazanjem krizmanika po čelu uz izgovaranje riječi: *Primi pečat dara Duha Svetoga!* na što su krizmanici potvrdno odgovarali *Amen*. Šestero je krizmanika uputilo Bogu molitve vjernika. Na kraju svete mise fotograf je ovjekovječio ovaj događaj zajedničkom fotografijom. Slavlje se nastavilo u obiteljima.

Bogoslovi i odgojitelji s biskupom i župnikom na Buni

Naša župa ima jednoga bogoslova, Roberta Perića, na drugoj godini Filozofsko-teološkoga studija u Sarajevu. Zajedno sa svojim kolegama i odgojiteljima išao je na studijsko putovanje u Boku kotorsku, u zaljev svetaca, u svibnju gdje su slavili svetu Misu u rodnom gradu sv. Leopolda Bogdana Mandića, na njegov spomendan. Budući da se naša župa nalazi na račvanju rijeka i raskrižju putova odlučili su nas posjetiti. Župnik je pozvao i našega biskupa Ratka Perića da se pridruži skupini kroz kratko zaustavljanje na Buni, što je on rado prihvatio. Došao je s tajnikom don Tomislavom Ljubanom, koji je župnika zamijenio za sprovod. Ulazeći u crkvu bogoslove i njihove odgojitelje te oca biskupa i dvojicu ministranata koji su došli na svibanjsku pobožnost pozdravio je župnik don Nikola. Nakon župnikova pozdrava biskup je održao kratki nagovor bogoslovima predstavljajući im lik našega svećenika don Stjepana Batinovića, dugogodišnjega

dušobrižnika župe Hrasno. Nakon nagovora bogoslovi su se okrijepili na terasi župnoga dvora gdje su uz kratki razgovor dobili biskupovu knjigu Isus silan na djelu. Zaželjeli smo im sretan put i napredovanje u kršćanskome savršenstvu.

Vjeronaučna olimpijada

Redovni dolasci na vjeronauk, župne aktivnosti te sekcije subotom i ove godine su bili nagrađeni vjeronaučnom olimpijadom. Naši mališani od 5. do 8. razreda raspoređeni u timove, zajedno s vođama timova, natjecali su se u raznovrsnim igrama i kvizu znanja. Timovi su nazivani po imenima poslanica pa su ovogodišnji timovi bili: 5.a - Filipnjani, 5.b - Korinćani, 5.c - Rimljani, 6.a - Efežani, 6.b - Galaćani, 6.c - Solunjani, 7.a - Kološani, 7.b - Hebreji i 7.c - Timotejevi.

Igre kao što su klokan, trčanje u vrećama, biciklijada, sipanje vode u čašu i naravno kviz znanja iz vjeronauka, u svim su natjecateljima probudile natjecateljski duh. Subota u župi bila je puna dječjeg smijeha, vriske i znoja. Svatko od njih borio se svom snagom i sa sigurnošću mogu reći da su svi ostavili srce na terenu. Iako članovi HKM-a nisu mogli sudjelovati u igrama, bodrili su svoje timove, pravedno ocjenjivali njihovo

znanje iz vjeronauka i naravno pobrinuli se da svaka igra prođe što zanimljivije i bezopasnije.

Taj dan svi smo bili kao djeca. Uživali smo u svakoj igri i bili ponosni na rezultate naših mališana. Zaboravili smo sve i neizmjerljivo uživali u lijepom, sunčanom danu.

U našim očima svi su bili pobjednici, no moram naglasiti da su 7.b - Hebreji s uvjerljivim rezultatom osvojili prvo mjesto. Nakon proglašenja pobjednika i podjele simboličnih nagrada svi zajedno, natjecatelji, organizatori i voditelji timova počastili smo se sokovima i ukusnim sendvičima. Ova subota i naša vjeronaučna olimpijada ostat će nam svima u lijepom sjećanju. Svih događaja i anegdota kroz igre sjetit ćemo se s osmijehom na licu i još jednom zahvaliti Bogu što smo mogli biti dio toga.

Nikolina Grubešić

Misionari na Buni

U našoj župi održane su pučke misije od 3. do 10. veljače ove godine. Predvodili su ih naši svećenici don Damjan Raguž i don Marko Kutleša. Na sedamnaestu nedjelju kroz godinu posjetili su nas također dvojica naših misionara: don Velimir Tomić, koji se nalazi zajedno s don Bernardom Marijanovićem u Tanzaniji i don Ivan Štironja, ravnatelj Papinskih misijskih djela za Bosnu i Hercegovinu, također negdašnji misionar u Tanzaniji. Nakon rane sv. Mise i Mise u Blagaju okupili smo se u sakristiji na Buni pripremajući se za početak pučke Mise.

U sakristiji samo trojica ministranata, ostali bili na jutarnjoj Misi i u Blagaju: i na Buni i u Blagaju čitali misnačitanja i molitvu vjernih. Klima u sakristiji kao i u Tanzaniji, prava tropska od 35 stupnjeva. Ovaj smo tjedan i bez župnoga zbora Mir, koji je otišao na Alternativni susret mladih u Mülheim kako bi s mladima iz župe sv. Barbara zajedno bili povezani sa Svetim Ocem na Papacabani u Rio de Jeneiru, gdje se okupilo preko tri milijuna mladih katolika iz cijeloga svijeta. Svjetski susret mladih završio je svetom Misom s Papom koji je mladima poručio citirajući evanđeoski redak "Pođite i učinite mojim učenicima sve narode!"

U zajedništvu s Papom i mi smo započeli sa svetom Misom. Na početku je župnik pozdravio dvojicu kolega svećenika kao i nazočne vjernike. Don Velimir je započeo misno slavlje prenoseći i don Bernardove pozdrave. U prvom dijelu propovijedi govorio je o molitvi Očenaša i 5 zaziva iz Lukina evanđelja, dok je u našim svakodnevnim molitvama Matejeva verzija od 7 zaziva. Tumačeći zaziv po zaziv govorio je kako najprije trebamo dati slavu Bogu, kojega nam je Krist objavio kao oca koji se brine za svoje djecu. Zatim je govorio o Božjem kraljevstvu pravde, istine, mira i ljubavi te istakao kako danas Amerikanci imaju veliki problem i to drugi problem nacije-pretilost- dok drugi žive u siromaštvu i neimaštini bez kore kruha i

kako se uopće ne žele pobrinuti za drugoga nego su opterećeni kako zbaciti koje kilo sa sebe. O otpuštanju grijeha govorio je u odnosu na Oca nebeskoga koji oprašta svakome, ali smo i mi pozvani otpustiti duge drugima, a kada ih otpustimo da ih i zaboravimo poput Oca nebeskoga. Završio je s onom ne uvedi nas u napast, koja nam prijete svakodnevno sa svih strana... U drugom dijelu propovijedi naglasio je nekoliko aktualnih trenutaka iz svoje misije Kisongo, gdje trebaju nanovo podići crkvu i kršćansku zajednicu. Govorio je i o modernim progonima koji vladaju i u Africi i u Europi

samo na drugačiji način. Ovdje se progone Crkvu na zakukuljen način dok u Africi mogu svakodnevno biti svjedoci i fizičkih napada, koji su se dogodili i na području njegove misije, jer su mu nedavno razbojници uletjeli u kuću pljačkajući i prijeteći s mačetama. Progovorio je nekoliko riječi i o bombi koja je eksplodirala kada su slavili svetu Misu u Arushi u zajedništvu s biskupom, gdje je i on priskočio u pomoć ranjenima. Nastavlja, „kada sam dovezao auto na pranje pitali su me jesam li bio u lovu?“ Odgovaram: „Ovo su učinile najveće zvijeri“!, ali neka im Gospodin oprost i sudi. Zatražio je na kraju propovijedi

kako ih ne treba sažalijevati nego ovo priča da znamo kakva je situacija u toj zemlji i u misiji u kojoj djeluju. Na kraju svete Mise u šaljivom je tonu rekao kako mu je don Bernard poručio da mu ponese koji žilet iz Europe jer ne želi zabradatiti i biti raščupan kao on na što je župnik nadovezao: „Budući da su naši mladi imali do sada nekoliko akcija za misije, od kojih ističem samo posljednje dvije: „Misijski ajvar“ i „Misijski džem“ neka treća bude „Žileti za don Velu i don Benu“ Dragi čitatelji, ako se nađe koji žilet da nije upotrijebljen ili u vrijednosti žileta slobodno pošaljite na župni račun ili ured, a mi ćemo proslijediti našim misionarima.

Proslava svetog Nikole u našoj župi

Ima jedan svetac koji je tako drag i mladima i odraslima a djeca mu se neizmjereno raduju i vesele. Spomendan mu slavimo 6. prosinca a on je sv. Nikola biskup. Rođen je u gradu Patari u Maloj Aziji (Liciji) u 3. stoljeću. Bogati roditelji dugo nisu mogli imati djece pa su od Boga izmolili malog Nikolu koji ime dobiva po stricu biskupu u Miri. Već kao mali Nikola je volio sve ljude oko sebe čemu su ga naučili njegovi dobri roditelji koji nažalost brzo umiru i Nikola ostaje sam. Nikola nasljeđuje njihovo bogatstvo ali se nije uzoholio već uvijek imao srce za potrebite. Tako je pomogao siromašnom susjedu koji nije imao novca za miraz svojim kćerima. Nikola noću ubacuje vrećice s novcem u tri navrata kroz susjedov prozor kako bi otac sretno udao svoje kćeri. Zbog toga sv. Nikola postaje zaštitnik sirotinje. Mladi Nikola odlazi u školu za svećenika gdje ga upućuje na svetost i pobožnost. Nikola postaje svećenik i želi širiti ljubav kakvu je imao Isus za svoju braću ljude. Uskoro mu umire stric, biskup Mire i svi misle da će ga Nikola nasljediti. No, on skroman i u strahu od te časti bježi u Palestinu gdje živi

samačkim životom. Vraća se za nekoliko godina upravo kad umire biskup, nasljednik njegova strica. Ovaj put nije mogao pobjeći i postaje biskup. Od tada noći provodi moleći a dane pomažući nevoljnima i šireći vjeru. Činio je čudesa. Poput Isusa smiruje uzburkano more i zato je zaštitnik mornara. Svojim blagoslovom ozdravlja dijete kojem je zapela riblja kost u grlu- nazivamo ga zaštitnikom djece. U svom životu uvijek se borio protiv nepravde i za ljubav prema bližnjemu u kojem je prepoznao Boga. Iscrpljen pokorom i poslovanjem umire 6. prosinca 327. godine

i bude pokopan. Zbog turskih osvajanja tijelo mu je preneseno u talijanski grad Bari gdje se i danas časti i slavi. Kako vidimo sv. Nikola cijelog je života shvaćao da je jedini životni put čovjeka – ljubav prema Bogu i bližnjemu. S tom je ljubavi činio čuda i zbog nje je proglašen svetim. Kao takvog i mi smo ga izabrali da nam bude primjer. Od našeg sv. Nikole možemo naučiti kako se živi vjera i ljubav. Poučeni njegovim primjerom i mi smo u našoj župi obradovali mališane predškolce i školarce do 3. razreda i podijelili im darove. Izmoreni sv. Nikola stigao je u našu župu u 17 sati u pratnji krampusu i anđela. Uzbuđena su ga djeca dočekala u pastoralnom centru b. Alojzija gdje su djeca trećega razreda pjesmom dočekala sveca i širila dječju radost i osmijeh na sve nas nazočne. Zahvaljujem mladima koji su uvijek spremni odazvati se na činjenje dobra. Po zagovoru sv. Nikole biskupa neka nam svima Gospodin udijeli obilje milosti da možemo širiti ljubav prema bližnjemu.

Hodočašće u Rim

U Godini vjere treba potaknuti vjernike da hodočaste Petrovoj Stolici, da ondje ispovjedu vjeru u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, u jedinstvu s onim koji je danas pozvan učvrstiti svoju braću u vjeri, usp. Lk 22,32 (Pastoralne smjernice za Godinu vjere, I.2).

Ovom pozivu, koji je upućen svim vjernicima Katoličke Crkve u Godini vjere, odazvale su se i naše hercegovačke biskupije. U kalendaru susreta i slavlja kroz ovu Godinu za prvi tjedan listopada 2013. predviđeno je biskupijsko hodočašće na grobove apostolskih prvaka. Pod motom hodočašća: *U vjeri hodimo* više od 1000 vjernika naših biskupija poput praoca Abrahama na kratko vrijeme napustili su svoje navike, svoju zemlju i monotoniju, kako bi doživjeli radostan susret s članovima velike putujuće zajednice vjernika - Crkve, na čelu sa Svetim Ocem Franjom. Pripreme su započele još u siječnju. Iako se računalo na veći broj hodočasnika, odaziv je ipak bio iznenađujući - nakon zaključenih prijava, na popisu je bilo više od 1200 hodočasnika. Tijekom vremena, jedan je dio prijavljenih zbog različitih razloga odustao, te se do polaska broj ustalio na oko 1060 osoba. Don Željko Majić, organizator hodočašća, još se od proljetnih mjeseci pobrinuo pronaći smještajne kapacitete za tako veliku skupinu, uskladiti prijevoz autobusima i brodom, te obaviti brojne organizacijske pripreme.

Split - Ancona - nedjelja, 6. listopada 2013., u poslijepodnevnom se satima sedamnaest popunjenih autobusa *Globtoura* uputilo iz raznih župa u Hercegovini na grobove Apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla u Rim. S molitvom i pjesmom, u dobru raspoloženju, hodočašće je započelo dvosatnom vožnjom do Splita. Nakon rutinskoga prolaska kroz policijsku kontrolu, hodočasnici su zauzimali mjesta na *Zadru*, 116 metara dugu Jadrolinijinu trajektu, koji vozi preko Jadrana do Ancone. Brod je bio iznajmljen samo za potrebe hodočašća, i pun do zadnjega mjesta. Prohladno listopadsko vrijeme i kiša onemogućili su boravak na otvorenoj palubi, pa su se hodočasnici na potpuno ispunjenu brodu snalazili za sjedeća mjesta kako su najbolje znali. Zbog puna kapaciteta na *Zadru*, jedan je

autobus sa svojim putnicima išao istodobno trajektom *Marko Polo*. Nedugo nakon isplovljavanja, petnaestak svećenika, koji su također sudjelovali na hodočašću, stavili su se na raspolaganje za ispovijed, te su brojni sudionici iskoristili priliku uploviti u hodočašće po sakramentu pomirenja.

Asiz - ponedjeljak, 7. listopada - oblačno jutro s laganom kišom i pristanak u anconsku luku. Autobusi jedan po jedan upućuju se prema Asizu. Od ukupno deset crkava u cijelom svijetu koje se mogu podičiti naslovom "papinska bazilika", četiri se nalaze u Rimu, a dvije u Asizu. Prva je postaja hodočasničkoga puta u jednoj od njih, u mjestu Santa Maria degli Angeli, koja se nalazi u ravnici ispod brežuljka na kojem je grad Asiz. Bazilika nosi naslov Gospe od Anđelâ, a u njoj se, ispred glavnoga oltara, nalazi drevna crkvice, u kojoj je često molio sv. Franjo, poznata pod nazivom Porcijunkula. Mjesto je to i Franjine smrti 1226., a u današnjici jedno od središta franjevačke duhovnosti. Misu za sve hodočasnike, u čast Blažene Djevice Marije od Krunice, predvodi fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. Vjernici, s pomoću Hodočasničkoga vodiča koji je za ovu prigodu posebno pripremljen i tiskan, pobožno sudjeluju u svetoj Misi. Liturgijsko pjevanje animira don Ivo Šutalo uz orguljsku pratnju s. Matee Krešić. Čitači iz raznih hodočasničkih skupina i župa. Nakon Mise, polazak u Asiz. Putem se primjećuje da su na brojnim balkonima postavljene vatikanske žuto-bijele zastavice. Naime, tri dana prije toga, na spomendan sv. Franje, zaštitnika Italije, grad je posjetio Papa koji nosi njegovo ime. Pred Franjinom bazilikom još stoji oltar na kojem je Papa predvodio Euharistiju. Kratak posjet Donjoj bazilici u kojoj je grob asiškoga sveca te Gornjoj bazilici, potpuno oslikanoj freskama. Put dalje vodi kroza središte Asiza, do katedrale sv. Rufina, i do crkve sv. Klare, u kojoj je poznati Križ sv. Damjana. U poslijepodnevnom satima hodočasnici polaze autobusima do Rima, odnosno do mjesta Sacrofano i Riano gdje je bio organiziran smještaj.

Prvi dan boravka u Rimu - utorak, 8. listopada -

počinje zajedničkom svetom Misom u Bazilici sv. Pavla izvan zidina. Običaj hodočašćenja u četiri velike bazilike u Rimu seže još u 1390. godinu. Promet u Rimu pokazao se vrlo gustim u jutarnjim satima, te je nekim autobusima trebalo i po dva sata da prijeđu nekih dvadeset kilometara do Bazilike. Misu je nad grobom apostola Pavla predvodio biskup Ratko Perić, a hodočasnici su ispunili središnju lađu prostrane bazilike, nakon bazilike sv. Petra najveće crkve u svijetu. Prije svete Mise, kao i u Asizu svećenici su bili na raspolaganju hodočasnici za svetu ispovijed, ne ulazeći u ispovjedaonice, kako bi svaki hodočasnik u ovoj oprosnoj Godini vjere mogao zadobiti potpuni oprost kako za sebe tako i za svoje pokojne. U Rimu se u koncelebraciju uključuju svećenici na službi i studiju u Petrovu i Pavlovu gradu, među njima i naš don Drago, a u asistenciju bogoslovi koji studiraju u Rimu, među njima i naši Josip i Ilija. I tako na svim hodočasničkim Misama u Rimu.

Vrijeme nakon svete Mise, pa sve do večernjih sati, rezervirano je zahodočašćenje na druga sveta mjesta i bazilike te razgledanje znamenitosti Rima. Zbog velika broja hodočasnika bilo je nemoguće obilaziti grad u jednoj skupini, pa je svaki autobus organizirao plan razgledanja za sebe. Kao vodiči hodočašću su se pridružili svećenici iz Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima, koji se nalaze u Rimu na poslijediplomskom studiju. Sudionici su toga dana imali priliku posjetiti brežuljak Kapitol s pogledom na ostatke rimskoga Foruma, crkvu S. Maria *in Aracoeli*, u kojoj počivaju zemni ostatci kraljice Katarine Kosača, i obližnji Mletački trg. Na brežuljku Eskvilinu nalazi se bazilika Velike Gospe, druga velika bazilika, podignuta sredinom IV. stoljeća, u kojoj se čuva ikona Bogorodice s Djetetom, poznata kao Spas Rimskoga naroda (*Salus Populi Romani*), koju Rimljani i hodočasnici već

stoljećima osobito časte. Nakon kratka pohoda crkvi sv. Petra u okovima, gdje je glasoviti Michelangelov *Mojsije*, kojega je gledao i naš bogoslov Kranjčević, hodočasnici su nastavili prema Koloseju, te pokraj crkve sv. Klementa, u kojoj je grob sv. Ćirila, Metodijeva brata, do treće velike bazilike - sv. Ivana na Lateranu. Kao rimska katedrala, ta nadbazilika nosi naslov majke i glave svih crkava Rima i Svijeta - *Urbis et Orbis*, i u njoj se nalazi katedra rimskoga biskupa - Pape. Dio hodočasnika obavio je pobožnost uspevši se na koljenima uz obližnje Svete Stube, donesene iz Jeruzalema, po kojima je Krist išao na suđenje kod

Pilata, prema predaji. Nakon cjelodnevna hodanja, hodočasnici su se vratili u mjesta svoga smještaja.

Program drugoga dana - srijeda, 9. listopada - započeo je na Trgu sv. Petra. Zajedno s desetcima tisuća vjernika, više od tisuću hercegovačkih hodočasnika sudjelovalo je na općoj audijenciji kod pape Franje. Nakon što je

papamobilom obišao Trg, kako bi ga svi mogli izbliza vidjeti, Papa je održao katehezu o katolicitetu Crkve, a zatim pozdravio vjernike iz svih dijelova svijeta. Našim je hodočasnici uputio sljedeći pozdrav: *S radošću pozdravljam i blagoslivljam sve hrvatske hodočasnike, a na osobit način vjernike iz biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan u Bosni i Hercegovini, zajedno s njihovim Pastirom, mons. Ratkom Perićem! Predragi, želio bih vas ohrabriti da budete prepoznatljivi svjedoci našega Gospodina. Biti katolik, biti misionar u vašem multietničkom i multivjerskom okruženju znači ljubiti svakoga onako kako je nas ljubio Isus Krist. Tu ljubav ponesite u vašu domovinu. Hvaljen Isus i Marija!*

Nakon audijencije, nastavljena je šetnja središtem Rima: od Vatikana, pokraj Anđeoske tvrđave, do razigrana Trga Navona, ispunjena slikarima, sviračima i uličnim

zabavljačima; zatim rimskim ulicama do Panteona, crkve sv. Marije iznad Minerve, u kojoj je grob sv. Katarine Sijenske, i isusovačke crkve sv. Ignacija, pa do znamenite Fontane dei Trevi, i popularnoga okupljališta Rimljana - Španjolskoga trga. Ulicom Condotti, u kojoj je sjedište Malteškoga reda, koji je suvereni entitet manji od Vatikana, stiže se do hrvatske crkve i Zavoda sv. Jeronima, u kojemu je biskup Ratko Perić gotovo trinaest godina bio rektorom, a generalni vikar mons. Željko Majić šest godina vicerektorom. Budući da svi hodočasnici ne bi mogli istovremeno stati u crkvu sv. Jeronima, sveta je Misa slavljena u susjednoj crkvi, posvećenoj milanskim svecima Ambroziju i Karlu Boromejskomu. Misu je predvodio biskup Ratko, a propovijedao mons. Jure Bogdan, rektor Zavoda sv. Jeronima.

Hrvatski tragovi. Kroz dva dana obilaska Rima bilo je nemoguće ne primijetiti brojne hrvatske tragove u gradu. U kapelici pokraj krstionice Lateranske bazilike čuvaju se ostatci sv. Venancija i drugih solinskih i istarskih mučenika koje je, po nalogu pape Ivana IV. od tek doseljenih, i još nepokrštenih Hrvata otkupio 641. godine opat Martin. Početkom XIV. stoljeća Dante u svojoj *Božanstvenoj komediji* govori o hodočasniku iz Hrvatske koji se divi liku "Veronike naše" u Bazilici sv. Petra, a isusovac Ruđer Bošković četiri stoljeća kasnije vrši sanaciju Michelangelove kupole nad istom bazilikom. Od 1585. do 1590. pontifikat je Siksta V., pape hrvatskoga podrijetla, koji je za samo pet godina, preporodio Rim u građevinskom, organizacijskom i administracijskom smislu; između ostaloga podigao je iz temelja i crkvu sv. Jeronima i osnovao kaptol hrvatskih svećenika, jedini nacionalni kaptol u Rimu, prestao 1901. Pokopan je u Bazilici Gospe Velike, nedaleko od sv. Jeronima, sveca također iz dalmatinskih krajeva, i prevoditelja Biblije na latinski. U Bazilici sv. Pavla krov je obnovljen slavonskom hrastovinom, koju je poklonio biskup J. J. Strossmayer. Nadalje, u crkvi sv. Ignacija grob je isusovca Bartula Kašića, pisca prve hrvatske gramatike i prevoditelja Biblije na hrvatski, a u crkvi sv. Petra u okovima, spomen ploča hvali umijeće Julija Klovića, majstora minijatura.

Posljednji dan boravka u Rimu - četvrtak, 10. listopada - hodočasnici su se okupili u Bazilici sv. Petra u Vatikanu.

Glavni oltar rezerviran je samo za Papu, pa je biskup Ratko predvodio Misu na oltaru Katedre, smještenom u apside. Hodočašću se priključuju i naš don Ivan koji radi u Kongregaciji za biskupe. Nakon propovijedi, vjernici su ispovjedili vjeru, moleći apostolsko vjerovanje, potvrđujući svoje jedinstvo s Petrovim nasljednikom, a prije završnoga misnog blagoslova i ispovijest vjere Hrvata katolika. Nakon Mise bila je prilika razgledati najveću crkvu na svijetu, izgrađenu nad grobom sv. Petra, koja je hodočasničko odredište još od vremena njegova mučeništva. Slobodno vrijeme moglo se iskoristiti za uspon na kupolu sv. Petra, s pogledom na cio grad, te za kupovinu nabožnih predmeta i suvenira. Polazeći iz Vatikana i probijajući se rimskim prometom, hodočasnici su još jednom prošli kroza središte Rima te razgledali mnoge znamenitosti iz gotovo trotisučljete povijesti Grada. Prometna je vreva, međutim, znatno usporila putovanje prema Loretu, gdje je poslijepodne bila predviđena služba riječi u tamošnjem svetištu, koja je u konačnici, zbog kašnjenja, i zbog predviđena ukrcavanja na brod, otkazana. U Anconi hodočasnike ponovno dočekuju brodovi. Noćna plovidba pomalo valovitim Jadranom nije omela putnike da u dobru raspoloženju prepričavaju doživljaje prethodnih dana, koje će zasigurno još dugo pamtili. U petak ujutro iskrcavanje u splitskoj luci i do podneva svi su hodočasnici mogli biti u svojim domovima.

U poruci koju je svim hodočasnici uputio naš mjesni biskup Ratko Perić zaželio je da s vjerničkim hodom i "riječ Gospodnja trči i proslavlja se" (2 Sol 3,1) te da svi zajedno čuju utješan Božji glas i obnovljenom snagom budu navjestitelji vjere, glasnici nade i svjedoci ljubavi. Sveta mjesta, doživljaj radosna susreta s članovima velike putujuće zajednice vjernika, sa Svetim Ocem, duhovno ozračje, ispovijedi, svete Mise i pričesti, molitve na grobovima apostolskih Prvaka i Božjih ugodnika, omogućili su svim hodočasnici poseban osjećaj Božje blizine i snage vjere u kojoj obnovljenom snagom žele svjedočki hoditi. Neka je predobromu Bogu čast i hvala, a svima koji su na bilo koji način sudjelovali i svojim duhovnim, materijalnim i svakim drugim prinosom pomogli ovaj povijesni hod vjernika naših biskupija od Boga zdravlje duše i tijela, čvrsta vjera, nepokolebljiva nada i ustrajnost u ljubavi.

Alternativni susret mladeži u Njemačkoj

Poznato je da naši mladi održavaju dugogodišnje prijateljstvo i druženje s mladima iz župe sv. Barbara u Mülheimu. Upravo na njihov poziv mladi s Bune krenuli su na put za Njemačku na ponovno druženje. Nakon dugog planiranja, spremanja i organiziranja, napokon je došao dan polaska na nezaboravno, ali i dugo putovanje. Vožnja je bila ugodna iako je bilo veoma vruće, ali uz dobru atmosferu vrućina nam nije smetala. Na putovanju su nam se pridružili i naši prijatelji iz Šibenika. Putovali smo s molitvom, te smo se uz dobro društvo i glazbu zabavljali. Nakon cijelo noćne vožnje, oko 14 sati stigli smo do našega odredišta. Naši domaćini su nas lijepo dočekali i zatim su nas podijelili po obiteljima. Svi smo dobili plan i program za te dane koje smo proveli s našim prijateljima Nijemcima.

Prvog dana smo imali dobrodošlicu uz piće i hranu u župnom uredu. Drugi dan je započeo rano, te smo odmah poslije doručka imali isplaniran izlet u Köln. Imali smo mnogo toga vidjeti, primjerice poznatu katedralu koja se tamo nalazi. Dobili smo i zadatke vezane za katedralu i rado smo ispunjavali te zadatke pomažući si međusobno. Nakon katedrale u Kölnu otišli smo na Misu u crkvu Sv. Anne u Dürenu, i zatim krenuli našim domaćinima. Navečer smo se opet lijepo zabavljali. Treći dan krenuli smo u crkvu sv. Alberta u Goote u hrvatskoj katoličkoj misiji sv. Leopolda Mandića. Tu smo imali molitvu i katehezu na temu "Bogati ulov" koju je predvodio, uz našu pomoć, don Manfred, njihov župnik. Kasnije smo imali slobodno vrijeme kada smo mogli, zajedno sa svojim domaćinima, dan provesti u prirodi ili pak obilazeći njihov grad. Nakon slobodnoga vremena u 20 sati smo imali veliki koncert na kojem smo se divno

proveli. Sljedeći dan smo išli na hodočašće u Kevelaer sa starijom osobom u invalidskim kolicima starijega doma "Auf dem Bruch". Nakon lijepog druženja i šetnje krenuli smo kućama sretni što smo imali priliku nemoćnima uljepšati dan. Petoga dana otputovali smo u esensku katedralu gdje smo imali katehezu na temu Nikolauša Grossa uz glazbene pobožnosti. U popodnevnom satima obilazili smo Essen i divili se ljepoti i čistoći grada. Nakon nekoliko sati krenuli smo

na križni put i zatim natrag u Mülheim. Šesti dan smo imali slobodan. Većina je odlučila poći na kupanje, ali bilo je i onih koji su obilazili svoju rodbinu ili pak obavljali kupovinu. Poslije druženja imali smo zajednički susret u vrtu. Tako smo cijeli dan proveli u župnoj dvorani gdje smo se već polako počeli oprašati od naših dragih njemačkih prijatelja. Rano ujutro došli smo ispred

župnoga doma sa svojim stvarima i dobili smo blagoslov za sretan povratak kući u Hercegovinu. Onda je slijedio najteži dio našega putovanja. Morali smo se oprostiti s ljudima koji su nam brzo prirasli k srcu i s kojima smo proveli prelijepih tjedan dana i koji su nas primili u svoje domove svih tih dana. Bilo je suza, zagrljaja, ali najviše nam ostaje lijepih uspomena. Zahvalili smo se svojim domaćinima na ljubaznosti i pozdravili se s njima. Tada smo krenuli našim domovima gdje su nas nestrpljivo iščekivali naši najdraži. Putovanje je bilo naporno, ali se sve isplatilo jer u nama postoji jedno novo, lijepo iskustvo u kojem smo mnogo toga naučili pa čak i poneku njemačku riječ. Rado ćemo se sjećati svih ovih 8 dana i sigurno ih nikada ne ćemo zaboraviti, ponajviše zbog novih prijateljstava, ali i zbog toga što smo međusobno još više učvrstili naša prijateljstva.

Andrea Soldo

Hodočašće u Čajniče

Na poziv župnika don Ante Luburića zaputili smo se 11. srpnja u nevesinjsku filijalu Čajniče, gdje se svečano slavi blagdan sv. Benedikta.

Na put je pošao dio zbora Mir. Uz molitvu krenuli smo iz župe u 6,30 sati i počeli se peti krivudavim putem prema Nevesinju i Gacku pa preko Čemernoga spustili se na Tjentište i Sutjesku. Put nas je dalje vodio prema Foči, gdje smo nakratko posjetili župnu kuću, a onda brže-bolje preko Goražda za Čajniče. Dolazimo desetak minuta prije svete Mise koja je zakazana u 11 sati. Na ulazu u crkvu dočekuje nas župnik. Crkva uredna i lijepa usred pitomoga gradića. Crkva je prije 111 godina stavljena pod zaštitu sv. Mihovila Arkandela, a od početka osamdesetih godina prošloga stoljeća pod suzaštitu sv. Benedikta. Obnovljena je prije dvije godine, a na sam blagdan urešena za liturgiju. U pokrajnoj loži nalazi se novi, unikatni kip sv. Benedikta, izrađen u rezbarskoj radnji "Barth" (Holzschnitzerei K. Barth, Bauersbergstr., 39) 97653 Bischofsheim/Rhön u Njemačkoj, dar gospođe Eve Popp, koja je s ostalim vjernicima na svetoj Misi. U blizini kipa sv. Benedikta nalazi se i kip sv. Josipa, čije se ime, po odluci

pape Franje, odnedavno koristi i u ostalim misnim kanonima odmah nakon zaziva Gospina imena. U prvi misni kanon uvršteno je ime sv. Josipa poslije Drugoga vatikanskog sabora na kojem se posebice za ovu odredbu zalagao naš blagopokojni nadbiskup Čule. Vjernika na Misi pedesetak uz koje su nazočni i načelnik općine i predsjednik skupštine Čajniča.

Mladi se pripremaju za početak misnoga slavlja, a misnici oblačeći misno ruho prilaze oltaru kojemu odaju počast. Misno slavlje predvodi generalni vikar beogradske nadbiskupije fra Leopold Rochmes. Prije samoga početka nazočne pozdravlja župnik don Ante ističući ulogu i važnost sv. Benedikta te

pozdravljajući nazočne vjernike i hodočasnike.

Nakon pozdrava blagoslovljen je kip i nabožni predmeti koje su vjernici donijeli na blagoslov. Čitanje je pročitala Daria, dok su pjevane dijelove svete Mise mladi popratili liturgijskim pjevanjem. Propovjednik je istakno pravilo sv. Benedikta Ora et labora svima nazočnima te iskazao kako jedino molitva i rad mogu pomoći čovjeku u njegovu ostvarenju. Nije dovoljno samo jedno, istaknuo je propovjednik.

Na kraju svete Mise župnik je zahvalio svima te u kratkim crtama predstavio Čajniče, suživot u njemu i obnovu kako crkvice, tako i duha u euharistiji.

Na završetku izmijenjeno je nekoliko darova među kojima je bio još jedan kip sv. Benedikta. Dar župe Blagaj-Buna susjednoj župi Nevesinje. Poslije zajedničkoga fotografiranja uslijedila je i okrjepa tijela. Potom smo svi posjetili crkvu Velike Gospe, koja je ujedno i poznato hodočasničko mjesto pravoslavaca. Nakon kratkih i lijepih zajedničkih trenutaka uputili smo se preko Romanije i Sarajeva prema Buni zahvaljujući dragom Bogu na danu i daru.

Put križa na brdo Hum poviše Mostara

U mostarskoj katedrali 13. ožujka održan je studijski dan o Kristovu križu pod naslovom "In hoc signo vinces".

Prema mišljenju i izjavama sudionika bio je ne samo teološki govor o križu nego i prava kršćanska meditacija i hvalospjev Križu Gospodinovu u kome je spas, život i uskrsnuće naše. Nakon predavača koji su nastupili uslijedila je plodna diskusija.

Prije 13 godina, jubilarne 2000., podignut je križ, simbol kršćanstva, patnje i muke na mostarskom brdu Humu. Od podnožja Huma do jubilarnoga križa postavljeno je 14 postaja križnoga puta. Iako još nisu sve dovršene ide se i razmišlja u tom pravcu uređenja cijeloga križnoga puta.

Naša je župa tradicionalno i ove godine poslala organizirano počastiti Kristov jubilarni križ. Zakazali smo polazak ispred crkve na Buni u 15,30 sati a početak pobožnosti u 16 sati. Vrijeme skoro pa idealno budući da je cijeli prošli tjedan padala kiša, a u subotu bilo tako hladno sa sjevernim vjetrovom da se ne bi mogao ni održati Put križa.

U župi Dračevo zaređen je novi đakon naših biskupija don Ivan Bijakšić, rodom iz Mostara. Na ređenje je išao i župnik don Nikola, koji je podrijetlom iz dračevske župe, a don Ivanu je predavao u Srednjoj školi, dok je svetu Misu na Buni slavio don Milivoj Galić, koji je 40 godina bio dušobrižnik u Njemačkoj. Ima i brata svećenika don Nedjeljka, koji je dugi niz godina bio župnikom naše susjedne župe Gradina.

Kada je župnik došao s ređenja dočekao ga je veseli ministrantski zbor. Svi obučeni i spremni za Hum. Sve su bratski rasporedili i jedva čekaju polazak. Dio naroda pošao je autobusom a dio sa svojim osobnim prijevozom.

Ovom prigodom zahvaljujemo i Mostarbusu koji nas je počastio vožnjom.

Došavši do prve postaje započeli smo pobožnost. Mladi su predmolili križni put sv. J. M. Escriva dok smo između postaja molili Gospinu kronicu razmišljajući kroz žalosna otajstva, pjevali Gospin plač, korizmene pjesme i dio puta u tišini razmišljali o Kristovoj i osobnoj patnji. Koračajući od postaje do postaje željeli smo biti bolji: manje Pilati u svakodnevicu, ne suditi drugima nego to prepustiti Gospodinu Bogu, prihvaćati svoj križ kao što je Krist prihvatio svoj. Dizati se nakon životnih padova ma koliko ih god bilo. Moliti se nebeskoj Majci za pomoć i zagovor, biti Šimuni Cirenac drugima u nevolji, otirati suze onima koji pate, tješiti uciviljene i uplakane, ne ukazivati na sramotu drugih, ne zabijati čavle i strijele drugima u srce, ne rugati se drugima svlačeći s njih ljudsko dostojanstvo, moliti se za pokojne i moliti se Bogu da kroz patnju, križ i bol zaslužimo vječnu radost.

Ispred humskoga križa završili smo pobožnost molitvom jačajući svoju vjeru u Krista mučenoga, raspetoga i Uskrsnuloga.

Susret ministranata hercegovačkih biskupija

Među brojnim slavljinama i susretima u Kalendaru Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije u vodiču kroz Godinu vjere nalazi se i susret ministranata koji je održan 20. lipnja u Tomislavgradu pod geslom: *Dođi i slijedi me*. Već oko 9 sati počeli su pristizati prvi autobusi s ministrantima i njihovim predvodnicima. Do deset sati, službeni početak programa, dvorište duvanjske crkve postalo je poput košnice. Oko tisuću ministranata pristiglo je iz 44 župe: Blagaj-Buna, Bukovica, Čapljina, Čerin, Čitluk, Duvno, Gorica, Gorica-Struge, Grabovica, Gradac Posuški, Gradina, Gradnici, Humac, Klobuk, Kočerin, Kongora, Kruševo, Ljuti Dolac, Međugorje, mostarske župe: Katedrala, Sv. Ivan, Sv. Luka, Sv. Marko, Sv. Petar i Pavao, Sv. Toma; potom: Ploče-Tepčići, Posušje, Rakitno, Rašeljke, Roško Polje, Seonica, Studenci, Sutina, Šipovača-Vojnići, Široki Brijeg, Vinjani, Vinica, Vir, Vitina; Stotinjak mladih koji su pomogli u organizaciji stigli su iz Duvna, Mostara - Sv. Ivan, Posušja i Prisoja. Dragi Bog dao je lijepo vrijeme, pravi ljetni dan, a domaćini sa suradnicima, organizatori, volonteri i animatori, svojim su nesebičnim darivanjem, kuhanjem, posluživanjem, sviranjem, pjevanjem dali velik doprinos ovom događaju molitve i radosti. Na susret je pristiglo i nekoliko đakona, bogoslova i sjemeništara, te dvije

sestre redovnice. Svi su se stavili na raspolaganje i nesebično dali svoj udio.

Duhovni program

Nakon pjesme, koju su na početku susreta izveli mladi iz župe Prisoje sa župnikom don Gordanom Božićem, sve je prisutne na čelu s generalnim vikarom don Željkom Majićem, u ime organizatora, kratko pozdravio don Ivan Štironja te najavio domaćina, duvanjskoga župnika i dekana fra Gabrijela Mioča, koji je uz izraze dobrodošlice ministrante upoznao o poviješću mjesta i crkve u kojoj se nalaze. Potom su mladi "framaši" iz Posušja, predvođeni fra Marijom Knezovićem, izveli igrokaz o sv. Tarziciju, zaštitniku ministranata, koji je svoj život položio iz ljubavi prema Euharistiji.

Ponovno su zapjevali mladi Prisojani predvođeni svojim župnikom. Uslijedio je kratak nagovor don Ive Šutala, župnika iz Studenaca, o Godini vjere, o svjedočenju u vjeri na koje smo svi pozvani, s posebnim naglaskom na svećenički poziv i svećeničko služenje. Đakon fra Mario Ostojčić iz Međugorja i sjemeništara Mate Pehar iz Mostara, iznijeli su iskustva svoga duhovnog poziva te ministrante ohrabрили da se odazovu ako u duši osjećaju Božji poziv u svećenički ili redovnički stalež. Još jednom pjesmom mladih iz Prisoja završio je jednosatni duhovni program koji je bio veoma sadržajna priprema za svetu Misu koja je započela oko 11 sati.

Misno slavlje

Svetu Misu, kao "izvor i vrhunac" kršćanskoga života u vjeri, u konceleciji s tridesetak svećenika, predvodio je generalni vikar don Željko Majić. Na početku je sve prisutne pozdravio u ime spriječenoga biskupa Ratka te pozvao na sabranost i molitvu u vjeri.

Svoju je propovijed temeljio na liturgijskome čitanju o Samuelovu pozivu (1 Sam 3,1-10) te na evanđeoskom tekstu o pozivu mladića kojemu je bogatstvo bilo razlogom da se ne odazove Isusovu zovu: *Dođi, slijedi me* (Mk 10,17-31).

Don Željko se propovijed može sažeti u četiri točke:

1. Bog ima vremena za svakoga od nas.
2. Bog nas brižljivo i s ljubavlju prati kroz cio naš zemaljski život.
3. Bog nas poziva na suradnju: Dođi, slijedi me.
4. Bog stvoritelj i darovatelj života s pravom očekuje čovjekov odaziv.

Ne trebamo se bojati stupiti u razgovor s Bogom, jer on je Bog koji ljubi; ne trebamo se bojati suradnje s Bogom u bilo kojem staležu, pa ni u svećeničkom ili redovničkom, naglasio je don Željko te dodao: "Ono čega se trebamo bojati jest odbiti poziv Bogu, razalostiti nebeskoga Oca svojim okretanjem leđa, i to Njemu na čiju smo sliku i priliku stvoreni, Onomu koji nam je iz ljubavi sve darovao."

Na kraju misne žrtve na kojoj su đakoni i sjemeništarcima imali ulogu čitača i poslužitelja, a ulogu predvoditelja pjevanja Dječji zbor župe domaćina s č. s. Marijom, uslijedila je zahvala organizatora te pozdrav zamjenika provincijala hercegovačkih franjevac fra Ivana Ševe.

Prije završnoga blagoslova, domaćin župnik fra Gabrijel, sve je pozvao na okrijepu, a don Mladen Šutalo, župnik župe Sv. Ivana iz Mostara, koji je sa svojim volonterima osmislio rekreacijski dio susreta, predstavio je popodnevni program te pozvao sve ministrante na sudjelovanje.

Rekreacijski program

U središtu rekreacijskoga programa, koji je započeo oko 13 sati, bio je mali maraton ulicama Tomislavgrada na dužini od 2,5 km. Mogli su trčati svi oni koji su se osjećali fizički spremni. Pobjednici maratona bili su: Mario Tomić iz Tomislavgrada (1. mjesto), Mario Sabljčić iz Čerina (2. mjesto) i Marin Majstorović iz Mostara - Sv. Ivan (3. mjesto).

Upriličeno je natjecanje i u potezanju konopca te u skakanju u vreći. U potezanju konopca pobijedile su skupine ministranata župa: Vinjani (1. mjesto), Šipovača-Vojnići (2. mjesto) te Rotimlja (3. mjesto). U natjecanju skakanja u vreći pobijedile su župe: Stolac (1. mjesto), Vinjani (2. mjesto) te mostarska župa Sv.

Petra i Pavla (3. mjesto). Ovi natjecateljski dio učinio je ministrantski susret još zanimljivijim i dražesnijim.

U 15,30 sati ministranti i njihovi voditelji okupili su se na svečani završetak susreta ispred crkve. Generalni vikar don Željko Majić uručio je svečane Zahvalnice župama sudionicama, kao i onima koji su sudjelovali u organizaciji i programu. Bio je to znak da su svi pobijedili, kako netko lijepo reče. Zaista, pobijedili su svi oni koji su sudjelovali u ovoj manifestaciji vjere, iskustvu molitve i radosnu odmoru. Zato su i izrađene prigodne Zahvalnice koje će resiti župne prostorije i podsjećati na ovaj susret duhovnoga zajedništva i prijateljstva u Godini vjere. Uz iskrenu zahvalnost organizatorima i sudionicima, iskrene čestitke idu onima koji su u natjecateljskim disciplinama pobijedili te sa sobom odnijeli pehare za tri prva osvojena mjesta.

Bogu smo istinski zahvalni za dar lijepa vremena, dobra početka i sretna završetka Susreta, bez ijedne hitne intervencije. Zahvalni smo mu za sve one koji su na bilo koji način sudjelovali u organiziranju ovoga susreta na čelu s uredima za duhovna zvanja Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije i Hercegovačke franjevačke provincije; za domaćine - osoblje duvanjske župe Sv. Mihovila Arkandela na čelu sa župnikom fra Gabrijelom Miočem; za redovnike, redovnice i cijelo osoblje duvanjskoga samostana na čelu s gvardijanom fra Antom Pranjčićem i ekonomom fra Velimirom Bagavcem; za mlade volontere - "framaše" župe domaćina na čelu s fra Josipom Miočem koji su cijelo vrijeme posluživali i bili na usluzi svojim gostima; za Dječji zbor župe domaćina sa s. Marijom; za vokalno-instrumentalni sastav iz Prisoja sa župnikom don Gordanom, dramskoj sekciji "framaša" iz Posušja, a za popodnevni program osobito smo Bogu zahvalni za hrabre i požrtvovne volontere, članove "Duge" iz mostarske župe Sv. Ivana sa župnikom don Mladenom. Oni su "stoički" podnijeli pravu žegu dana.

Bože, sve one koji nam ovaj divni dan prirediše, nagradi već na ovom svijetu svojim dobrima, a sve nas učini istinskim svjedocima svoga svetog Evanđelja. Gospodine, blagoslovi darežljive domaćine, sve sudionike, organizatore, volontere i animatore, blagoslovi sve svoje vjernike.

Proslava Marije Majke Crkve i zborovanje zborova mladih

Na Duhovski ponedjeljak, 20. svibnja, Katolička Crkva slavi Mariju Majku Crkve koja je zaštitnica naše mostarske katedrale. Na taj je dan slavljena svečana sveta Misa u katedrali u 18 sati koju je predvodio apostolski nuncij Luigi Pezzuto uza suslavlje našega mjesnog biskupa Ratka Perića i više svećenika. Nakon svete Mise u čast Mariji Majci Crkve organizirano je zborovanje, tj. nastup zborova iz dviju naših biskupija: Trebinjsko-mrkanske i Mostarsko-duvanjske. Svi su pjevači sudjelovali i na misnom slavlju te tako ispunili katedralu i katedralno dvorište.

Nastupilo je 16 zborova s po jednom pjesmom pjevanoj u čast Gospi ponajprije, ali i u čast Bogu i njegovu Sinu Isusu Kristu. Sudjelovali su zborovi iz župa: Aladinići, Domanovići, Kruševo (župni zbor i zbor mladih), Rotimlja, Katedrala-Mostar, Ledinac, Stolac, Prisoje, Ilići/Cim-Mostar, Potoci, Dračevo, Studenci, Rudnik-Mostar, Jare. Nakon nastupa nastavljeno je druženje pjevača užupnoj dvorani.

I naš je zbor *Mir* sudjelovao na ovom zborovanju u Mostaru. Nastupili su s pjesmom "Zemlja uzdrhta" i dobili zaslužen gromoglasan pljesak nakon nastupa.

Zborovanje malih župnih zborova u Stocu

Sukladno Kalendaru susreta i slavlja u Godini vjere, u Stocu se okupilo 800 članova dvadeset i jednoga malog zbora iz 18 dijecezanskih župa. Vrijeme za organizaciju ovako velika skupa bilo je nesklono. Don Rajko Marković, župnik i dekan stolački, sa svojim suradnicima planirao je da se ovo slavlje održi vani u prostranu crkvenom dvorištu. I sve pripremio: pozornicu, razglas, sjedeća mjesta za svakoga člana. Pristižu autobusi iz župa sudionica s radosnom i raspjevanom djecom. Šalovi, majice, uniforme ih "odaju": Čapljina, Studenci, Blagaj-Buna, Rotimlja, Prisoje, Domanovići, Aladinići, Jare, Potoci, Neum, Gabela Polje, Ledinac, Kruševo s dva zbora, Stolac s tri zbora i Mostar s četiri zbora: Katedrala, Sv. Ivan, Sv. Toma, Sv. Luka iz Ilića i Sv. Marko iz Cima.

Na pozornici i oko crkve posljednja provjera i uštímanje glasova. Neki uz pratnju instrumenata: tamburica, mandolina, violina, flauta, gitara, sintisajzera... A neki akapela. A svi pjevaju Bogočovjeku Isusu i njegovoj

Presvetoj Majci Mariji. Sveta Misa, zbog ružnog vremena bila je u crkvi, a kasnije će se odlučiti gdje nastaviti sa zborovanjem vidjeti. Svaki slobodan prostor - klupe, prolazi, pokrajnji oltari, oltarne stepenice, kor - popunjen. Na koru domaći zborovi započinju pjevanje, ali svi pjevaju jer su se župnici i voditelji zborova dogovorili da pjesme budu svima znane. Koncelebriranu svetu Misu predvodi izaslanik biskupa Ratka Perića, generalni vikar don Željko Majić. Župnik don Rajko na početku radosno pozdravlja sve pristigle pjevače, voditelje i svećenike: don Jozu Ančića s Ledinca, don Marka Kutlešu iz Gabela Polja, don Krešu Pandžića iz Jara, don Damjana Raguža s Rotimlje, don Nikolu Menala s Bune, don Niku Luburića, don Krešu Puljića, don Ivana Perića i don Ivana Marčića iz Mostara, don Ljubu Planinića iz Kruševa, don Marka Šutala s Aladinića, don Dragana Filipovića iz Čapljine, don Gordana Božića iz Prisoja, don Ivana Bebeka s Domanovića. Desetak svećenika koncelebrira, a ostali

u crkvi s djecom, kao i s. Matija iz Gabela Polja, s. Terezija iz Potoka i s. Alojzija iz Stoca zajedno s drugim voditeljima i voditeljicama zborova.

Don Željko na početku svete Mise u ime svih zahvaljuje don Rajku na velikodušnu gostoprimstvu te prenosi pozdrave i blagoslov biskupa Ratka, koji je na sv. krizmi u Kongori kod Duvna. U propovijedi, koju je oslonio na ulomak iz Markova evanđelja (Mk 10,13-16) o posebnoj ljubavi i prožetosti Isusa i djece: "Pustite dječicu neka dolaze k meni; ne priječite im jer takvih je kraljevstvo Božje!" (r. 14), posvijestio je djeci ljubav koju Isus ima prema njima ukazavši i na veliko Isusovo povjerenje stavljajući ih kao primjer svima drugima, primjer za spasenje: "Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstvo Božjega kao dijete, ne, u nj neće ući" (r.15) te pozvao sve nazočne da uvijek u sebi njeguju ono što Isus u njima vidi i kao primjer svima stavlja: ljubav, vjernost, predanje, poslušnost, iskrenost, susretljivost, pomoć i praštanje.

Nakon svete Mise jednoglasna odluka svećenika, voditelja i djece, da se ide pred crkvu na pripremljeno mjesto za revijalni program. I sve se činilo da je odluka ispravna. No, nakon 3. pjesme odnekuda se kišni oblak ukaza. Nakon 5. pjesme zasu, nema druge nego natrag u crkvu.

Naš je mali zbor Put ljubavi nastupio između 3. i 5. pjesme i predstavio župu s pjesmom Silan Bog, koji je poslao i silnu i obilnu kišu kroz ove dane. Kako složno i u miru iz crkve izišli, tako isto i u nju se vratili. Svi sve bodre, radosno slušaju, raduju se. I tako do kraja. Ionako je sve u slavu Krista Gospodina! Pobjednici su svi! Kratka zahvala Trojedinomu Bogu, zatim pohvala pjevačima, voditeljima i roditeljima, župnicima i organizatorima. Posebna zahvala župniku domaćinu koji je sa svojim suradnicima pripremio i svakoga člana zbora počastio nareskom i napitkom. Uistinu hvale vrijedna gesta domaćina. Stoga kako ne zaključiti, pa i u sam naslov ne staviti: Ljubav koja je pronašla put do srca ovih mladih pjevača, u Stocu se itekako osjetila i velikodušno dijelila i pjesmom i glazbom u crkvi i pred crkvom poputninom nakon slavlja. Bogu hvala na svemu.

Hodočasnici iz Zagorja i Podravine na Buni

U nedjelju, 13. listopada 2013. misno slavlje uveličali su hodočasnici iz župa sv. Elizabete Ugarske iz Jalžabeta i sv. Đurđa Ludbreškoga iz drage nam Podravine i Zagorja zajedno sa svojim župnicima don Josipom Vidovićem i don Vladom Borakom. Izrazili su želju da svoje hodočašće dovrše baš u našoj župi.

Don Josip se kroz propovijed obratio našim vjernicima i na lijep način dočarao veličinu zajedništva i sjedinjena u molitvi, radosti i ljubavi Kristovoj. Nakon Mise naši su se gosti zadržali u prikladnom druženju s našim župljanima i okrijepili hercegovačkim poslasticama i specijalitetima koje je pripremila udruga sv. Veronika. Uz kapljicu radosti i podravska pjesma je zaorila Bunom, čime su ostavili trag radosti i veselja te još jednom dokazali da su gosti uistinu blagoslov.

Zlatni pir Nedjeljka i Ruže Marjanović

Pedesetu obljetnicu sklapanja braka supružnici Ruža i Nedjeljko Marjanović proslavili su u crkvi na Buni 16. studenoga 2013. Svetom Misom zahvalnicom naši su zlatni mladenci proslavili svoje jubileje u zajedništvu s djecom i unučadi te rodbinom, prijateljima i znancima. Nedjeljko i Ruža imaju petero djece: Anicu, Šimu, Mariju, Slavku i Miju. Unuka: devetero i jedno praunuče. Na početku svete Mise jubilarce su pozdravile njihove dvije unuke prigodnim recitacijama. Zlatni su jubilarci darovali našoj crkvi oltarnik i prekrivače za ambon i tabernakule. Slavlje se nastavilo za obiteljskim stolom. Neka ih i dalje u zajedničkom životu prati Sveta nazaretska Obitelj.

Zlatni pir Ljube i Ljubice Palac

Zlatni jubilej braka Ljubice i Ljube Palac proslavljen je u crkvi na Buni 8. prosinca 2013. Ljubav i poštovanje koje su jedno za drugo uvijek imali bilo im je najvažnije u svemu, pa su zahvaljujući tome sretno i zadovoljno dočekali da proslavile veliku obljetnicu. Poslušali su Isusa te su izgradili dobre temelje svoga bračnog života. Bili su mudri jer su s Bogom išli kroz život ne bojeći se žrtve i križa, problema i padova. Drugujući s Bogom uspjeli su nadvladati sve poteškoće i kriza. Od srca čestitamo današnju obljetnicu uz želju da ih Božja ruka i dalje blagoslivlja u zajedničkom životu i da u zdravlju i veselju požive još mnoga ljeta.

Radovi naših najmlađih

Blagoslov obitelji

Prošlogodišnji blagoslov obitelji u našoj župi trajao je od 28. prosinca 2012. do 8. siječnja 2013. Blagoslovljeno je 668 kuća u kojima živi 2484 vjernika. Blagoslovljeno je 25 kuća i 143 vjernika više nego prošle godine. Najbrojniji je Ortiješ gdje je blagoslovljeno 388 kuća i 1498 vjernika.

Dragi Bog nas je obdario lijepim vremenom. Samo je jedan dan padala kiša, i to dok se blagoslivljalo od Gagrine pumpe do Konzuma na Buni. Ostali dani su bili pravi zimski, prohladni s mnogo sunčanih razdoblja. Tijekom blagoslova župnika su pratili bogoslov Robert Perić, ministranti i mladi. Posebice je bilo radosno i veselo u Ortiješu kada se ministrantima pridružila velika skupina djece. Prošavši po kućama moglo bi se zaključiti da su rado primali svećenika i njegovu pratnju. Radost bi bila velika kada bi se zajednički pomolili, a djeca svojim nevinim glasovima zaorila molitvu Očenaša. Neka dragi Bog prati narod moj!

Statistika u župi za 2012. godinu

- Matica krštenih: 34 (muških 11, ženskih 23);
- Matica umrlih: 25 (muških 12, ženskih 13); 9 više rođenih nego umrlih;
- Matica krizmanih: 56 (muških 39, ženskih 17);
- Prvopričesnika: 22 (muških 10, ženskih 12);
- Matica vjenčanih: 11 parova;
- Djece na župnome vjeronauku: 273;
- Hrvatskih katoličkih obitelji u župi o blagoslovu kuća za Božić prošle godine: 643;
- Starih i bolesnih koje obilazimo o Božiću, Uskrsu i Velikoj Gospi: 40;
- Vjernika u župi koje obilazimo o blagoslovu: 2341;
- Župa prima 115 primjeraka Crkve na kamenu i drugih crkvenih tiskovina;
- Župa ima 9 groblja;
- Župa ima 1 bogoslova u Sarajevu;
- U župi se slave dvije svete Mise nedjeljom, a posljednje nedjelje u mjesecu treća sveta Misa u Blagaju pod kojima pjevaju naši župni zborovi;
- Župa ima desetak raznih zborova i skupina: Zbor mladih Mir; Dječji zbor Put ljubavi te prigodni zborovi kao Božićni zbor, Tamburaši, HKUD Herceg Stjepan, HKM, Ministrantski zbor, Nedjeljni čitači, Katolička nogometna liga, Udruga žena Veronika, te ponekad i druge skupine prema potrebi.

Iz Matice krštenih naše župe za 2013. godinu

- 31./2012.** Gabrijela Previšić, kći Vlatka Previšića i Antonele r. Ćorić, rođena 17. listopada 2012. god; krštena 16. prosinca 2011., kuma Marija Glibić.
- 32./2012.** Josip Petrović, sin Ivana Petrovića i Mire r. Barić, rođen 10. listopada 2012. god; kršten 16. prosinca 2012., kum Marko Petrović.
- 33./2012.** Regina Vujičević, kći Vilenka Vujičevića i Franciske r. Lukač, rođena 11. listopada 2012. god; krštena 30. prosinca 2012., kuma Ivana Perko.
- 34./2012.** Ivan Goluža, sin Maria Goluže i Anice r. Stojić, rođen 18. listopada 2012. god; kršten 30. prosinca 2012., kum Zdravko Zovko.
- 1./2013.** Noel Antony Vrankić, sin Denisa Vrankića i Jelene r. Krtić, rođen 19. listopada 2012. god; kršten 6. siječnja 2013., kum Dragan Anđelić.
- 2./2013.** Ivan Gašić, sin Dražena Gašića i Mirjane r. Raguž, rođen 29. listopada 2012. god; kršten 20. siječnja 2013., kum Šćepo Gašić.
- 3./2013.** Lana - Ivana Mandarić, kći Zorana Mandarića i Marije r. Šindik, rođena 2. listopada 2012. god; krštena 26. siječnja 2013., kuma Anica Šindik.
- 4./2013.** Filip Andačić, sin Dalibora Andačića i Kristine r. Brljević, rođen 30. prosinca 2012. god; kršten 2. veljače 2103., kum Zoran Čović.
- 5./2013.** Svea Sofija Dragoje, kći Tihomira Dragoja i Žakline r. Zlomisljić, rođena 28. studenoga 2012. god; krštena 2. veljače 2013., kuma Nikolina Perić.
- 6./2013.** Patrik Mandarić, sin Josipa Mandarića i Ivane r. Tomić, rođen 2. prosinca 2012. god; kršten 3. veljače 2013., kum Mario Tomić.
- 7./2013.** Marko Pavlović, sin Igora Pavlovića i Ivone r. Krtalić, rođen 24. siječnja 2013. god; kršten 10. ožujka 2013., kum Dario Zovko.
- 8./2013.** Gabrijela Čuljak, kći Maria Čuljka i Zorice r. Galić, rođena 26. veljače 2103. god; krštena 6. travnja 2013., kuma Ružica Galić..
- 9./2013.** Toma Brać, sin Marinka Braća i Tijane r. Barbarić, rođen 28. listopada 2012. god; kršten 20. travnja 2013., kuma Marina Barbarić
- 10./2013.** Mladen Kukrić, sin Maria Kukrića i Zorice r. Rajič, rođen 7. ožujka 2013. god; kršten 20. travnja

2013., kum Zdravko Tipurić.

11./2013. Lana Plavčić, kći Ante Plavčića i Renate r. Krišto, rođena 19. studenoga 2012. god; krštena 29. lipnja 2013., kuma Sonja Čolić.

12./2013. Marko Kostić, sin Tonija Kostića i Mirele r. Stanić, rođen 21. travnja 2013. god; kršten 7. srpnja 2013., kum Jurica Primorac.

13./2013. Toni Bebek, sin Damira Bebeke i Marije r. Tolić, rođen 18. svibnja 2013. god; kršten 20. kolovoza 2013., kum Bojan Čoja.

14./2013. Magdalena Šaran, kći Saše Šarana i Marine r. Biloš, rođena 23. lipnja 2013. god; krštena 4. kolovoza 2013., kuma Valentina Zeko.

15./2013. Rahela Krezić, kći Željka Krezića i Ljubice r. Pašalić, rođena 21. lipnja 2103. god; krštena 18. kolovoza 2013., kuma Ivanka Matić.

16./2013. Katja Vučina, kći Petra Vučine i Sanele r. Cvitanović, rođena 21. lipnja 2013. god; krštena 18. srpnja 2013., kuma Sonja Batačenko.

17./2013. Iva Raguž, kći Željka Raguža i Sanje r. Zelenika, rođena 21. lipnja 2013. god; krštena 25. kolovoza 2013., kuma Josipa Marijanović.

18./2013. Dario Dragoje, sin Darka Dragoja i Snježane

r. Fejzić, rođen 30. lipnja 2013. god; kršten 15. rujna 2013., kum Mario Gagro.

19./2013. David Duvnjak, sin Dragana Duvnjaka i Kristine r. Čuljak, rođen 30. srpnja 2013. god; kršten 15. rujna 2013., kum Gojko Pinjuh.

20./2013. Nikol Zlomisljić, kći Antonia Zlomisljića i Aleksandre r. Belonić, rođena 9. kolovoza 2013. god; krštena 15. rujna 2013., kum Damir Zovko.

21./2013. Roberto Krstić, sin Borisa Krstića i Marijane r. Biletić, rođen 17. kolovoza 2013. god; kršten 13. listopada 2013., kum Mario Barić.

22./2013. Noa Jovanović, sin Ivana Jovanovića i Ileana r. Ljoljo, rođen 20. kolovoza 2013. god; kršten 19. listopada 2013., kum Ivan Miličević.

23./2013. Gabrijela Jurilj, kći Slaviše Jurilja i Marine r. Mandarić, rođena 27. kolovoza 2013. god; krštena 27. listopada 2013., kuma Nikolina Bazina.

24./2013. Ivo Biloš, sin Slavena Biloša i Marijane r. Pranjić, rođen 15. rujna 2013. god; kršten 3. studenoga 2013., kum Andrijan Zadro.

Iz Matice vjenčanih naše župe za 2013. godinu

1. **Zdenko Martinović i Dijana Azinović** - vjenčani 19. siječnja 2013.
2. **Ivan Jurić i Žaklina Ištuk** – vjenčani 20. travnja 2013.
3. **Ivan Šimić i Željka Perić** – vjenčani 20. travnja 2013.
4. **Mile Raič i Marija Medved** – vjenčani 4. svibnja 2013.
5. **Drago Galić i Vedrana Jarak** – vjenčani 10. svibnja 2013.
6. **Vedran Marčinko i Dajana Žilić** – vjenčani 15. lipnja 2013.
7. **Boris Vidović i Jelena Barić** – vjenčani 22. lipnja 2013.
8. **Toni Vidačak i Valentina Marčinko** – vjenčani 3. kolovoza 2013.

9. **Slavko Marinović i Ana Leko** – vjenčani 10. kolovoza 2013.
10. **Dragan Brajković i Antonija Krstić** – vjenčani 24. kolovoza 2013.
11. **Ivica Pintarić i Mirjana Zeko** – vjenčani 28. rujna 2013.
12. **Jakov Pjevac i Anita Jurić** - vjenčani 5. listopada 2013.
13. **Ivan Marić i Marija Šagolj** - vjenčani 16. studenoga 2013.
14. **Boris Pandža i Mirna Mandarić** - vjenčani 30. studenoga 2013.
15. **Antonio Pole i Iva Miličević** - vjenčani 7. prosinca 2013.

Iz knjige prvopričesnika naše župe za 2013. godinu (7.travnja)

1. Anđelić David
2. Bošković Jana
3. Blažević Mateo
4. Brnjić Valentin
5. Cipetić Elena
6. Čorić Ivana
7. Kaleb Tomislav
8. Karačić Lana
9. Kulaš Vito
10. Kustura Nikola
11. Lovrić Karla
12. Marić Anamarija
13. Marić Luka
14. Milanović Filip
15. Perić Gabrijela
16. Petrović Matea
17. Prusina Ivana
18. Puljić - Vlahić Ivana
19. Šimić Ana
20. Tikvić Zvonimir
21. Topić Karla
22. Turić Filip
23. Zlomislić David

Iz matice krizmanih naše župe za 2013. godinu (14. travnja)

1. Andrić Ines
2. Antunović Mateo
3. Barić Martina
4. Brnjić Ivona
5. Čuljak David
6. Dogan Katarina
7. Dogan Robert
8. Dragičević Matea
9. Dragić Dajan
10. Dragoje Mile
11. Drinovac Ivan
12. Grubešić Anamarija
13. Kalem Dajana
14. Karlović Zdravko
15. Krajinović Anđela
16. Kramar Marko
17. Kramar Matej
18. Krezić Marko
19. Krtalić Nikola
20. Laštro Luka - Marko
21. Livaja Ante
22. Lovrić Mario
23. Lovrić Marko
24. Lukić Mario
25. Marić Silvijo
26. Mlikota Renato
27. Pavlović Monika
28. Pavlović Stjepan
29. Perić Andrea
30. Perić Ivan
31. Perić Kristina
32. Perić Lorena
33. Primorac Ana
34. Puljić Dajana
35. Puljić Maja
36. Puljić - Vlahić Danijel
37. Soldo Davor
38. Soldo Doris
39. Stjepanović Andrej
40. Stjepanović Luka
41. Vladić Lorena
42. Zeljko Karlo
43. Zlomislić Zdravko

Iz Matice umrlih naše župe za 2013. godinu

Nedeljka Lovrić

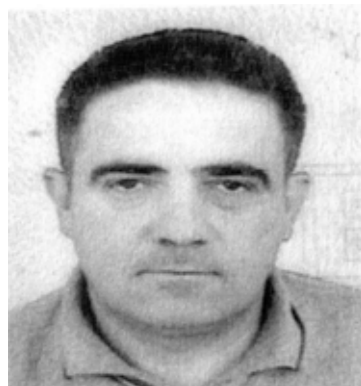
Iva Krtalić

Desanka Stojčić

Slavko Čuljak

Šćepo Krtalić

Marica Krtalić

Mara Marić

Bosiljka Trlin

Štefa Pandžić

Mile Jurković

Anka Soldo

Ljuba Zlomušica

Luka Spajić

Zdravko Azinović

Kristina Vladić

Ante Vladić

Ruža - Nada Azinovič

Drago Ištuk

Zora Perić

Stojka Brljević

Marko Šagolj

Vlatko Zelčić

M. A. Carabellé '13